

S konference sindikata

16. maja je bila v Domu železarjev konferenca sindikata železarne Ravne. Objavljamo referat in povzetek razprave.

POROČILO O DELU

Celotna sindikalna aktivnost v enoletnem obdobju (občni zbor sindikalnih organizacij je bil 16. maja 1973, torej natanko pred enim letom) je bila vsebinsko in akcijsko podrejena:

1. sklepom in smernicam rednega občnega zbora 16. maja 1973,
2. programu dela sindikalnih organizacij za obdobje enega leta,
3. sklepom in stališčem 1. zasedanja sindikalne konference 29. oktobra 1973,
4. razreševanju tekočih problemov, ki so nastajali in smo se jim morali v prid članstvu posvečati,
5. skupnim družbenim akcijam, ki so bile ob sprejemanju nove ustave in organiziranju celotne akcije »volitve 74« temeljnega pomena za preobrazbo našega samoupravnega sistema,
6. uveljavljanju »sindikalne liste«, ki po namenu in vsebini pomeni urejevanje konkretnih, do sedaj neenotnih kriterijev za posamezne odmere osebnih prejemkov, obenem pa tudi utrjevanje sindikalne vloge in moči po določenih nove ustave.

I. Samoupravljanje

Znanstveno raziskani odnosi v samoupravnem socializmu ne morejo in ne smejo ostati eksponatna teorija, ki utemeljuje delegatska razmerja. Naša skrb mora biti posvečena našemu človeku, ki mora postati razgledan, objektivni upravljaec in lastnik dobrin, ki so rezultat lastnega dela.

IZ VSEBINE

Medobčinski svet ZKS za Koroško predlaga program dela — Organizirano do novih stanovanj za delavce — Seminar za mlade delavce — Vzgoja in izobraževanje — Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu — S seje zbora delegatov — Proizvodnja jekla v svetu in pri nas — Odstopil bom od sindikata — S sej kolegijskih izvršilnih organov — Iz naših TOZD — Lekarna Ravne 1953—1973 — Livarski peski — Družbeno izobraževanje delavcev — Pogoj za uresničevanje samoupravnega sistema — Iz železarne Jesenice — Kulturna kronika — Sportne vesti — Gibanje zaposlenih — Branje

Delovne skupine sicer niso priznana samoupravna telesa, kar je zaradi harmoničnega usklajevanja stališč, da ne govorimo o enotnosti odločanja, povsem razumljivo, pač pa so zaenkrat najustreznejša oblika za usposabljanje in življenjsko izobraževanje naših delegatov. Marsikdo bi lahko ugotovitev, da se pri svetu sindikata

osnovana komisija za samoupravljanje v enem letu še ni sestala, tolmačil kot nedopustno malomaren odnos do samoupravljanja. Zagotovimo pa lahko, da so osnovne organizacije budno spremljale delovanje delovnih skupin in da smo se za veliko naših akcij posluževali predvsem aktivnosti delovnih skupin.

Volitve v organe upravljanja konec lanskega leta pa so nas doletele skoraj nepripravljene, pri čemer pa moramo povedati,

V sadovnjaku

da smo kljub objektivnim težavam tudi to akcijo dokaj uspešno končali, saj smo neposredno po volitvah tudi v delovnih skupinah **izvolili** vodje delovnih skupin, kar do sedaj ni bil običaj.

Za funkcioniranje samoupravljanja sta v TOZD metalurške proizvodnje in mehanske obdelave imenovana sekretarja, ki bosta prav gotovo pripomogla, da bo samoupravljanje res postalo stvar nas vseh. V organizaciji skupnih služb pa bo potrebno temu problemu posvetiti več pozornosti. Ugotavljamo, da ni zadosti, če so posamezni vodilni delavci zadolženi za aktivnost organov upravljanja, morali bodo biti tudi odgovorni. To je tudi ena izmed nalog organov delavske kontrole, ki jih pri naša predlog poslovnika za te organe, ki je ravno sedaj v razpravi. Ne moremo mimo tega, da se ne povrnemo na delovne skupine. Za uspeh si lahko štejejo uspešen seminar za vodje delovnih skupin, katerega pobudniki smo bili. Seminarska oblika izobraževanja s celodnevni programom zagotavlja visok odstotek prisotnosti, obenem pa je strnjena oblika predavanj zagotovila precejšnjo aktivnost navzočih pri razgovorih. Te oblike se bomo morali poslužiti tudi za izobraževanje naših delegatov za upravna telesa, organe interesnih skupnosti in občinske uprave. Samoupravno sporazumevanje zahteva pedantno uresničevanje za to še veljavnih predpisov. Samoupravni akti pa so osnova in kažipot za pravilno sporazumevanje. Samoupravna sporazuma o združevanju v podjetje Železarne Ravne in ZP Slovenske železarne sta bila predmet širokih razprav in nato po demokratičnem postopku tudi sprejeta. Veliko časa smo posvetili tudi samoupravnemu sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev. Z gotovostjo lahko trdimo, da je ravno v ta sporazum vključenih precej naknadnih, upravičenih zahtev delavcev.

II. Kadrovanje

Vedno in znova ugotavljamo, da je kadrovanje v vse zvrsti družbene aktivnosti vse bolj boleče. V tako širokem in hitrem postopku preobrazbe naše družbe zahteva vsaka funkcija širše razumevanje družbene razgibanosti. Veliko tega se zainteresirani lahko naučijo iz sredstev javnega informiranja, vendar je tudi za to potreben danes tako dragoceni čas, pa tudi pripadnost. Da nam pripadnosti manjka, ne bi mogli trditi, pač pa lahko trdimo, da nam vsem skupaj primanjkuje časa. Ravno to nas je prisililo, da smo 28. in 29. septembra preteklo leto organizirali kvaliteten seminar za sindikalne delavce, ki se ga je udeležilo 47 članov iz sveta sindikata, izvršnih odborov osnovnih organizacij in sindikalnih podružnic. Smatramo, da pa je bil to le prvi uspešen poizkus širšega izobraževanja sindikalnih kadrov in da se bomo morali za izpopolnjevanje sindikalnih pa tudi drugih kadrov oprijeti še drugih oblik. Ravno pri kadrovskih vprašanjih pričakujemo izdatno pomoč pri organizaciji ZK. Skupno načrtovanje potrebnih kadrov je ena izmed naših trajnih nalog, če bomo hoteli obdržati kontinuiteto in izboljšati kvaliteto in kvantiteto dela vseh subjektivnih sil. Ob tem pa ne smemo pozabiti na mlade, sveže kadre, ki pa jih lahko že danes načrtujemo v aktivnih

mladih delavcev. Žalostna je namreč ugotovitev, da v sedanjem svetu sindikata ni nikogar iz vrst mladih (česarvno se vsi počutimo mlade) in da bomo morali to pomanjkljivost v svetu pa tudi konferenci takoj odpraviti. Kljub vsemu pa lahko trdimo, da je sedanja kadrovska zasedba v sindikalnih podružnicah, osnovnih organizacijah in svetu sindikata zelo dobra, kar so potrdila tudi zasedanja konferenice osnovnih organizacij. Najšibkejši smo pravzaprav v organizaciji skupnih služb, kjer pa predvsem zaradi specifične razdrobljenosti vseh vrst dejavnosti ni prave harmonije in občutnejše aktivnosti.

Prav to in pa tudi premalo pestra dejavnost v sindikalnih podružnicah ostalih osnovnih organizacij nas bo prisililo, da bomo najbrž morali do jesenskega, to je tretjega zasedanja konference pripraviti novo organiziranost osnovnih organizacij, ki naj bi v svoji sredini včlanjevale zaposlene v bodočih TOZD. S sedanjo podjetniško usmerjenostjo TOZD nismo zadovoljni, zato naj bo prav sindikalna organizacija pobudnik doslednejše organiziranosti podjetja po načelih ustave.

Vse večja vloga in odgovornost sindikatov v vseh smereh družbenega razvoja, ki ju jasno uzakonjuje nova ustava, pa nalagajo voljenim funkcionarjem taka bremena, da jih ob redni zaposlitvi na delovnem mestu dostikrat ne morejo več prenašati. Polovičarstvo pa tako na eni kot na drugi strani ne vodi nikamor. Česarvno je svet sindikata le koordinativni organ sindikalnih organizacij, pa je jasno, da kot organ mora obstajati, ker mora načrtovati in usmerjati sindikalno aktivnost v osnovnih organizacijah, obenem pa tudi predstavljati osnovne organizacije navzven. V sistemizacijo delovnih mest bomo morali vnesti tudi delovno mesto tehničnega sekretarja ali plačanega predsednika sveta sindikata ali njemu podobno delovno mesto. Mogoče bo o tem še kdo kaj posebej spregovoril.

III. Socialna varnost

Neustavljiva inflacijska gibanja, ki danes razburjajo ves svet in zaradi katerih padajo vlade zahodnih držav kar po tekočem traku, puščajo globoke brazde tudi pri nas. Začarani krog inflacije (saj bi kot proizvajalci jekla imeli radi najvišje cene, kot potrošniki za prehranske artikle in za življenje nam potrebnih storitev pa najnižje) nas iz dneva v dan prisiljuje v akcije, ki pa sindikatu ne bi smele biti osnovni namen. Vseeno nas še vedno nekateri ocnjujejo po tem, koliko smo sposobni kot trgovci za sadje, krompir, zelenjavo, premog, čevlje, tekstil, nogavice in podobno. Po »štimgungi« med članstvom sicer ne moremo trditi, da nam vse te akcije niso uspele vsaj delno, vendar pa se zavedamo, da je za socialno varnost našega delavca to le kapljica v morje. Osebni dohodek mora biti tisti, ki bo varoval delavca in njegovo družino pred nenehnim naraščanjem cen. Kaj pomeni delavcu to, da ga oskrbimo z ozimnico, če si jo lahko kupi le na kredit! Kako se naj vseli v novo delavsko stanovanje, če mora samo za sodobno oljno kurjavo plačati 500 din mesečno! Kako bomo letos lahko naše sodelavce oskrbeli s premogom, če ga za drobno potrošnjo ni dovolj, če pa že bo, ga bomo

morali plačati po 500 in več dinarjev za tono. Najbrž se bomo morali poslužiti našega računalnika, ampak ne zato, da bomo zvedeli, koliko bomo zaslužili, temveč zato, da bomo izvedeli, koliko bomo potrebovali, da bomo lahko spodobno živeli. To ni povedano iz neskromnosti, ampak iz potrebe, da bomo lahko naše inštrumentarije o nagrajevanju prilagajali tudi socialnim razmeram in potrebam oziroma preprosto, da se bomo proti razmeram znali obnašati. Sindikalna lista, ki je bila od decembra lanskega leta predmet premlevanj na sejah strokovnih in sindikalnih organov, zagotavlja precejšen premik predvsem tudi na področju socialne varnosti. Uveljavitev najnižjega osebnega dohodka, ki mora biti 60 % od poprečka republike v preteklem letu, in uveljavitev 90 % (do sedaj 80 %) nadomestila za čas trajanja bolezni do 30 dni, sta precejšnje varovalo za najbolj ogrožene kategorije. Vemo pa, da so socialno ogroženi predvsem tisti, ki zaradi bolezni nad 30 dni izgubljajo več kot 35 odstotkov svojih prejemkov, ko so v staležu. Zato ni čudno, da je ravno komisija za socialna vprašanja pri svetu sindikata tista, ki jo problemi prisiljujejo v največjo aktivnost. Preskopo odmerjena sredstva za te namene pa povzročajo težke odločitve pri dodeljevanju pomoči. Če pri tem še upoštevamo prepotrebna zdraviliščna zdravljenja naših delavcev, ki so v večini primerov zboleli v podjetju, se ne smemo čuditi, če je komisija že prekoračila odmerjena sredstva.

Socialnim problemom bomo morali namesto pomanjkljive sindikalne skrbi posvetiti več upravno socialnih prizadevanj, seveda obogatenih z denarnimi sredstvi.

IV. Letovanja

Na današnji konferenci želimo dati našemu počitniškemu domu v Portorožu dokončno obliko in jo tudi zahtevamo. Povedati moramo mnenje večine zaposlenih, ki se je izražalo na minulih zasedanjih konferenc osnovnih organizacij sindikata, da postaja dom v Portorožu primer, kakšen ne sme biti počitniški dom. Žalostno je, da nas bo morala najbrž piranska skupščina prisiliti v to, da bomo dom uredili takole kot se to spodobi za delovni kolektiv prek 4300 zaposlenimi in kakršen tudi tisti okolici mora biti. Sreča naša, da zimski zeleni park zakriva, kaj v parku stoji ozirroma da stene skrivajo notranjost. Niti upravnik samoiniciativno ne briga za urejevanje in vzdrževanje notranjosti niti v podjetju za to odgovorni ne pobrigajo njegovo aktivnost oziroma popolno adaptacijo doma. Prvomajski obiskovalci napovedujejo vse prej kot prijetno letovanje tako imenovanem našem domu v Portorožu, ki pa ni naš, ker ne znamo ali nočemo z njim upravljati.

V. Rekreativna in izletništvo

Ker ste material za to vsebino sindikalne dejavnosti dobili že pred zasedanjem konference, bi želel opozoriti predvsem na novo kategorijo, to je izletništvo. Želja po to obliko dejavnosti je bilo na pretekli Spodbujene pa so bile še posebej zaradi tega, ker je izletništvo v precejšnjem obsegu že vpeljavano v železarnah Jesenice Štore. Strokovno pripravljen in za naše potrebe v pravem obsegu planirani pri

SVEČAN SPREJEM NOVIH ČLANOV V ZK

Komite občinske konference ZKS Ravne na Koroškem je 28. maja tl. priredil svečano sejo v počastitev X. kongresa ZKJ. Udeležili so se je komunisti z nad 30-letnim stažem, člani političnega aktiva občine, sekretarji organizacij ZK in člani občinskega komiteja.

Član CK ZKS tov. Edo Pogorevc je v slavnostnem govoru orisal zgodovinski pomen X. kongresa za naš nadaljnji družbeni razvoj ter naloge zveze komunistov pri razvijanju našega samoupravnega sistema. Poudaril je tudi, da se mora ZKS krečiti tako vsebinsko kot tudi kadrovsko, da bo opravljala svojo vlogo avantgarde delavskega razreda.

Sledil je svečan sprejem 86 novih članov v ZK. Razveseljivo pri tem je, da so med njimi predvsem mladi iz vrst neposrednih proizvajalcev, pa tudi mladi strokovnjaki s fakultetno izobrazbo.

Ob koncu so udeleženci poslali pozdravno brzojavko kongresu ter se sproščeno pogovorili z najstarejšimi komunisti v občini.

K.

gram rekreacije bo moral zaradi preskopo odmerjenih sredstev biti, tako kot tudi druga dejavnost sindikata, skrčen, a vseeno si bomo prizadevali, da bi vsaj četrtino kolektiva lahko usmerili na izlete, ki pa bodo morali biti povezani z rekreativno aktivnostjo. V prilogi Delavske enotnosti SINDIKAT 11. maja t. l. so nam predložena stališča republiških sindikatov, ki so bila sprejeta na plenarni seji 2. aprila in obravnavajo delavski turizem in športno rekreacijo. Široko obdelana problematika zahteva dodelavo za naše razmere, obenem pa obveznost za korenite spremembe, ki pa jih naš program rekreacije že v precejšnji meri zajema.

VI. Družbena prehrana

V predkonferenčnih materialih so delovne skupine obravnavale tudi že dolgo časa boleč problem družbene prehrane v naši jedilnici. Kritika, ki v večini primerov leti na oskrbovalca naših delavcev s toplim in hladnim obrokom — gostinsko enoto trgovskega podjetja Merx Celje, je pripeljala do tega, da smo pravzaprav današnje zasedanje konference po vsebini namenili temu problemu. Povedati pa moram, da je bil sklep o širši obravnavi tega problema sprejet že na lanskem občnem zboru 16. maja. Delovnim skupinam smo posredovali nekaj variantnih predlogov rešitev v zvezi z družbeno prehrano. Njihova stališča in današnja razprava pa naj izoblikujejo pametne, strokovne odločitve, ki jih je treba vključiti v program dograditve podjetja tudi s tega aspekta.

VII. Delo sveta in organov sindikata

Svet je imel v dosedanjem trajanju mandatne dobe 14 rednih in štiri izredne seje, na katerih je bila poprečno 88-odstotna prisotnost. Neopravičenih izostankov ni bilo, kar je dokaz resnosti. V 12 primerih smo se sestajali dopoldne, 6 sestankov pa je bilo v popoldanskem času.

Zaradi nujnih in konkretnih akcij so se vodilni funkcionarji sindikata sestali osem-

krat na delovnih sestankih. Člani sveta so se redno udeleževali zasedanj zborov delegatov, delavskih svetov in drugih sestankov, na katere so bili vabljeni.

Svoj delež smo prispevali tudi pri organizaciji proslave 1. maja, ki je bila 30. aprila na Ravnah. V delovniku sveta sindikata je vpisanih več kot 980 raznih aktov, dopisov, sporazumov in naših odgovorov, po katerih je zaslediti precejšnjo razgibanost.

Sedmemu kongresu ZKS smo posvetili precej pozornosti, saj smo aktivno delovali že v predkongresni dejavnosti. Po končanem kongresu pa smo prvo sejo sveta posvetili razgovoru z našim delegatom na kongresu.

Komisija za socialne pomoči se je sestala 14-krat in pri tem obravnavala 678 prošenj in predlogov. Iz blagajniškega pregleda je razvidna njena dejavnost, pa tudi uspešnost. Komisija za šport in rekreacijo se je sestala 12-krat in s svojim programom zelo široko zasnovala rekreativno in športno dejavnost. Realizacija programa pa je v veliki meri odvisna od nas vseh. Komisija za probleme zaposlenih žena je dokaj aktivna, čeravno se je le štirikrat sestala, je pa vedno obravnavala specifično problematiko. Ostale komisije niso imele delovnih sestankov, čeravno je komisija za prošnje in pritožbe obravnavala tri primere v sodelovanju s tajnikom sveta, pa tudi komisija za kulturo je delovala aktivno pri organiziranju slikarske razstave amaterjev, zaposlenih v podjetju, sedaj pa pripravlja razstavo fotografij. Velik odmev je bil tudi na sklep sveta sindikata, da prevzame patronat nad osnovno šolo na Strojni in na sklep izvršnega odbora OOS metalurške proizvodnje za patronat nad posebno osnovno šolo na Ravnah. Pri tem pa velja poudariti, da bomo morali problemom na teh šolah posvetiti več pozornosti.

Na koncu sem dolžan vsem funkcionarjem sindikata zahvalo za dosedanje sodelovanje z željo, da bi naša skupna prizadevanja za uresničevanje določil ustave rodila užitne sadove za našega delovnega človeka.

Konference se je udeležilo 48 stalnih delegatov (od skupno 65) in 66 delegatov delovnih skupin.

Že v poročilu je bila nakazana vsebina in usmerjenost razprav. Predsednik komisije za družbeno prehrano pri odboru za splošne zadeve **Franc Pori** je v svoji razpravi o prehrani v naši jedilnici osvetlil probleme, ki tam nastajajo iz obeh strani. Tako kot je iz delne analize zapisnikov delovnih skupin razvidno, tudi komisija stoji na stališču, da je sedanja jedilnica nefunkcionalna in premajhna in da je potrebna **takojšnja adaptacija**, čimprej pa je treba pripraviti vso dokumentacijo in solidarnostno združena sredstva za izgradnjo nove jedilnice.

Alfonz Polajner je dejal, da je prehrana delovnega človeka tisti del pogonske energije, ki ji posvečamo sicer precej pozornosti, samo da premalo ukrepamo v smeri teženj njenih potrošnikov. **Samostojni obrat** družbene prehrane po vzorcu večjih podjetij v Sloveniji bi gotovo prispeval k večjemu zadovoljstvu v podjetju. Istočasno je prenesel ugotovitev, da je upravnik našega počitniškega doma v Portorožu najmanj pol leta brez prave zaposlitve in da bi ga v matičnem podjetju lahko zaposlili prav pri družbeni prehrani. Na ta način bi bil dan že eden od pogojev za formiranje lastnega obrata družbene prehrane, ki bi vključeval tudi počitniški dom.

Razprave po delovnih skupinah so izoblikovale mnenje, da je potrebno slehernemu zaposlenemu omogočiti uporabo 100 din mesečnega regresa za malico. Razprava na konferenci je tudi izoblikovala tako stališče, vendar se v nobenem primeru ne smemo odločiti za gotovinsko izplačilo, ker je to nedopustno. Odgovorna služba mora pripraviti ustrezen predlog, ki pa ne bi v preveliki meri smel vplivati na zmanjšanje števila tistih, ki uživajo topli obrok.

Mirko Novinšek iz OOS II je poudaril, da bomo morali pri brezplačnem letovanju v predsezoni in po njej upoštevati tudi dolgoletne in zaslužne delavce kolektiva (to je bila že težnja pri letošnji izbiri), ker

Rojstvo gozdne ceste nad Žmolakom

Foto: F. Kamnik

je veliko primerov, da nekateri naši delavci še sploh niso letovali na morju, so si pa z dolgoletnim delom to zaslužili.

Rekreacija delovnega človeka je ena izmed pomembnih oblik vzdrževanja delovnih sposobnosti in fizične kondicije. Predsednik komisije za šport in rekreacijo pri svetu sindikata **Matej Smrtnik** je opozoril, da je program, s katerim je seznanjena celotna delovna skupnost, prilagojen skoraj slehernemu sodelavcu. Realizacija programa pa je odvisna od vključevanja slehernega posameznika. Program vsebuje tudi izletništvo, ki pa bo zaradi zmanjšanja denarnih sredstev dostopen le približno četrtini kolektiva.

Rajko Ledinek iz OOS II je dejal, da je treba čimprej narediti program in razdeliti razpoložljivo število avtobusov za izlete. Obenem je opozoril na težave, ki so verjetno posledica neobveščenosti, pri uporabi prostorov in naprav za rekreacijo v DTK. O urejanju in izboljševanju delovnih pogojev sta spregovorila **Ivan Žunko** in tov. **Pepevnik**. Žunko je opozoril, da je odpravljanje v topilnici II vzrok negodovanja, predvsem pa tudi boleče fluktuacije delavcev, ki se sedaj v veliki meri kaže tudi v topilnici I. Neprimerni osebni dohodki za težka fizična dela pa fluktuacijo samo še pospešujejo. Težko že vsi skupaj pričakujemo novi samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov, ki bo moral prinesiti kvalitetne premike prav za taka delovna mesta. **Pepevnik** pa je dejal, da moramo zaposlovanje invalidov in ostarelih delavcev na primernejša delovna mesta posvetiti več skrbi. Obrat industrijskih nožev smo gradili tudi s to motivacijo, struktura tam zaposlenih pa ne kaže, da smo to tudi uresničili.

Sekretar sveta zveze komunistov **Rado Jelerčič** je dejal, da nas ustava zavezuje pri nadaljnji krepitvi samoupravljanja. Oblikovanje TOZD po ustavnih načelih je naša obveznost in dolžnost. Delegatska razmerja v TOZD bodo omogočila tehtnejše in konkretnejše odločitve pri razdeljevanju sredstev in tako neposredno vplivala na večjo produktivnost dela. Ta pa bi morala biti naš osnovni motiv za novo organiziranost podjetja, pri čemer pa ne smemo pozabiti na solidarnost med TOZD. Veliko skrb bomo morali tudi v bodoče posvetiti delovnim skupinam, ki so z dosedanjim poseganjem v samoupravne odnose opravičile to skrb in svoj obstoj.

Predsednik komisije za stanovanjska vprašanja pri OSS **Tone Kolmančič** je dejal, da moramo pri dokončnem oblikovanju določil samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih biti vsi prisotni, saj bodo določila odmerjala naše pravice. Omenil je, da je široko zasnovana gradnja stanovanj pohvale vredna, vendar pa je gradbena operativa nesposobna zgraditi zadostno število stanovanj. Zato je treba angažirati več podjetij, da bomo čimprej prebrodili sedanjo stanovanjsko stisko.

Direktor kadrovske splošnega sektorja **Adi Cigler** je dejal, da bo samoupravni sporazum o stanovanjskih razmerjih nova pridobitev za uresničevanje delavčevih pravic in je razprava ter dopolnjevanje predloga pomembna akcija. Poudaril je, da gradnja res ne poteka tako, kot bi želeli, da pa si bo uprava prizadevala, da se

bo gradnja na tak ali drugačen način pospešila.

Vsa prizadevanja tako sindikata kot drugih subjektivnih sil kakor tudi uprave podjetja so odvisna od naših proizvodnih rezultatov, je v svoji razpravi poudaril glavni direktor **Franc Fale**. Razprava je pokazala, da je v podjetju precej problemov, ki jih bomo morali reševati na področju socialne varnosti, delovnih pogojev, letovanja, rekreacije, stanovanj itd. Pri vsem tem pa je direktor obljubil lastno prisotnost in angažiranost pri razreševanju teh problemov.

Organizacijske spremembe v organih sindikata na nivoju podjetja, ki vključujejo tudi pripojitev TRO, je predlagal

Edo Pogorevc

Medobčinski svet ZKS za Koroško predlaga program dela

Na tretji razširjeni seji je medobčinski svet ZKS za Koroško obravnaval svoj program dela. Člani sveta so v razpravi menili, da je program pravilno zastavljen, da pa bi ga še kazalo tu in tam dopolniti. Sklenili so, da ga dajo v javno razpravo, saj bo tako dana možnost vsem, da se tvorno vključijo pri oblikovanju zastavljenih nalog na medobčinski ravni.

Da bi se zainteresirani kar najbolj seznanili z njim ga objavljamo v celoti.

Predlog delovnega programa medobčinskega sveta ZKS za Koroško

Na podlagi že sprejetih nalog in usmeritev medobčinskega sveta ZKS ter kongresnih dokumentov ZKS in Jugoslavije opredeljujemo poglavitne smeri družbene akcije in delovanja medobčinskega sveta ZK za prihodnje obdobje. Medobčinski svet ZK bo svoje delovanje usmeril na uresničevanje naslednjih aktualnih nalog:

1. Nadaljnja graditev socialističnih samoupravnih, družbeno-ekonomskih odnosov na temeljih nove ustave bo tudi v prihodnje osrednja naloga medobčinskega sveta ZK. V dosednji borbi za samoupravne odnose so bili nedvomno doseženi pozitivni rezultati pri uveljavljanju ustavnih sprememb, spreminjanju položaja delavcev v združenem delu ter pri uveljavljanju novih odnosov v celotni družbeni reprodukciji. Izhajajoč iz že doseženih rezultatov bo aktivnost Zveze komunistov v koroški regiji usmerjena v oblikovanje in spreminjanje odnosov na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Z oblikovanjem TOZD, OZD, SIS in KS na temelju nove ustave bo treba doseči resnično spremembo položaja delovnih ljudi in občanov ter njihovo samoupravno vključevanje v celotnem sistemu odločanja v družbeni reprodukciji v boju za uveljavitev novih proizvodnih odnosov ter za dejanske spremembe položaja delovnega človeka. Zveza komunistov bo morala stalno spremljati in analizirati obliko, vsebino in dosežene rezultate samoupravne organiziranosti ter zahtevati, da dosežemo ob formalnih tudi dejanske spremembe, v katerih bo delavec odločal o svojem položaju

predsednik sveta sindikata **Tone Polanc**. Spremembe pomenijo vključevanje članov TRO, šolskega centra in članov ZM v konferenco in svet sindikata. Te spremembe bodo gotovo vplivale na še prodornejšo uveljavljanje sindikata.

Drugo zasedanje konference je potrdilo poročilo o realiziranih in nerealiziranih sklepih I. zasedanja konference z dne 29. oktobra 1974.

»Objektivna razprava in tehtna presoja problemov, ki tarejo delovno skupnost, dajejo novo spodbudo za skupna prizadevanja,« je v zaključnem pozdravu naglasil predsednik občinskega sindikalnega sveta **Ciril Vidrih**.

Lojze Janežič

in rezultatu dela. Da bodo ti odnosi zaživeljivi v TOZD, SIS in KS, se bo morala Zveza komunistov zavzemati, da bo postalo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje temeljna oblika usklajevanja interesov delavcev v združenem delu, v občini in KS, skratka, na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja.

2. Nadalje si bomo prizadevali za krepitev materialne osnove gospodarstva, to je za hitrejšo gospodarsko rast in večjo stopnjo zaposlenosti.

Z aktivnim sodelovanjem bo treba še naprej ustvarjati ustrezno klimo za integracijska povezovanja v regiji kakor tudi izven nje za naslednja področja dela:

a) razvojne možnosti kmetijstva in prideljstva v koroški regiji s posebnim poudarkom na horizontalno in vertikalno povezanost kmetijstva z organizacijo združenega dela LIP — GG Slovenj Gradec.

Rok: junij 1974.

b) Analiza razvojnih programov koroških občin s posebnim poudarkom na usklajenem bodoči družbeno-ekonomski razvoj koroške regije.

Rok: september 1974.

c) Analiza ekonomskih gibanj v regiji za utrjevanje stabilizacije.

Rok: september 1974.

č) Družbena in ekonomska ocena integracije gradbeništva v regiji.

Rok: oktober 1974.

d) Pregled začrtanih rezultatov integracijskih gibanj na območju koroških občin in izven njih, na področju gospodarstva in drugih služb.

Rok: november 1974.

3. Organizacijska vprašanja v ZK bodo predmet neprestanega spremljanja medobčinskega sveta ZK tako glede izpopolnjevanja organiziranosti in obnavljanja koroških aktivnosti in učinkovitosti.

4. Idejno politično izobraževanje članov ZK je pomembna naloga vseh organizacijskih oblik. Medobčinski svet ZK bo organiziral ustrezne oblike usposabljanja članov Zveze komunistov prek predavanj, seminarjev in drugih oblik izobraževanja.

NAGRADE OBČINE RAVNE ZA LETO 1974

Ob začetku letošnjega občinskega praznika so bile 12. maja v Mežici na slavnostni seji občinske skupščine podeljene občinske nagrade za leto 1974. Prejeli so jih:

Jože Borštner, dipl. inž.,
Franc Fale,
Boris Feldin,
Edo Mauhler,
Milka Pogačar in
Ivan Strmčnik.

Najvišja občinska priznanja so predvsem javna zahvala za predano in angažirano delo na področju gospodarstva, socialnega varstva, šolstva, kulture in telesne kulture v daljšem obdobju. Čeprav je namreč po eni strani povsem jasno, da so danes, v obdobju kolektivnega dela in samoupravnega odločanja, zasluge posameznikov težko izmerljive, pa je po drugi strani prav tako neizpodbitno res, da je uspeh na katerikoli področju premnogokrat odvisen prav od osebne zavzetosti, volje in energije pa še od sposobnosti vztrajati pri izvedbi sprejetih načrtov kljub še tako velikim težavam, dokler se ne pokaže uspeh. Delo nagrajencev je vgrajeno v našo vsakdanjo realnost in za boljši jutrišnji dan vseh občanov.

Iskrene čestitke in zahvala!

M. K.

po predhodnih dogovorih s komiteji občinskih konferenc ZKS.

Reševanju kadrovske politike bomo posvečali posebno skrb in pozornost. Naša prizadevanja bodo usmerjena v to, da bo delovni človek imel odločilen vpliv na kadrovske politike na vseh področjih dela in družbenega življenja.

Organizirano do novih stanovanj za delavce

9. maja je bila na Ravnah skupna seja komiteja občinske konference ZKS in občinskega sveta ZSS, na kateri je bilo ocenjeno uresničevanje politike ZK in ZS o gradnji stanovanj za delavce v ravenski občini ter sprejet akcijski program za naprej. Objavljamo referat tov. Toneta Polanca ter predloge sklepov.

Snovalci stanovanjske zakonodaje so dolgo časa nihali, kako naj opredelijo dolgo in pomen stanovanja. V resoluciji o stanovanjski izgradnji je zapisano, da je stanovanje dolgoročna dobrina s posebnimi socialnimi značilnostmi in posebnega pomena za dejansko enakopravnost delovnega človeka v združenem delu in v družbi nasploh. To izhaja tudi iz ugotovitve, da je pravica do stanovanja ustavna pravica, ki jo realizirajo delovni ljudje ob pomoči družbe. Stanovanje je obravnavano ne le kot rezultat živlega, ampak tudi minulega dela. Iz teh družbenih izhodišč so izpeljane vse temeljne rešitve tako v ustavi Socialistične republike Slovenije kakor tudi v zakonu o samoupravni stanovanjski skupnosti in še nekaterih družbenih dogovorih in zakonih.

5. Medobčinski svet bo obravnaval razmere v kulturi in prosveti. Prizadevali si bomo za usklajen razvoj kulture in kulturnih institucij v regiji ter za še večjo ustvarjalnost amaterske kulture. Naša prizadevanja bodo usmerjena tudi v ustrezno izpopolnjevanje in odpiranje mreže poklicnih in srednjih šol v regiji ter za ustrezno vrednotenje marksistične vzgoje in izobraževanja.

6. Spremljali in analizirali bomo informativno propagandno dejavnost na našem območju. Posebno skrb bomo namenili celovitemu in tekočemu informiranju delovnih ljudi in občanov tako znotraj delovne organizacije kot v občini in regiji. Še posebej bomo uredili vse potrebno za povečanje slišnosti in kvalitete lokalnega radijskega programa.

7. Med letom bomo spremljali in ocenjevali učinkovitost delovanja inšpekcijskih služb, upravnih in pravosodnih organov ter komisij za ugotavljanje izvora premoženja, si prizadevali za ustrezno kadrovske zasedbe delovnih mest ter ustrezno organiziranost in racionalnost.

8. Aktivno bomo reševali odprta vprašanja socialnega razlikovanja.

9. Razvijali in utrjevali bomo koncepta SLO in DS.

10. Utrjevali in razvijali bomo obmejno sodelovanje tako na kulturnem kot političnem področju, zlasti z zamejskimi Slovenci v Avstriji.

11. Aktualna vprašanja mladine in njeno uveljavljanje.

Rok: maj 1974.

Glede na to, da na območju regije deluje več medobčinskih družbenopolitičnih organov in institucij, bo naše delo usmerjeno v koordinacijo dela vseh družbenopolitičnih organov in regionalnih institucij.

Stanovanjska izgradnja v naši občini je po višini namenjenih sredstev prav gotovo ena izmed največjih investicij. Za to izgradnjo smo v lanskem letu namenili tri milijarde starih dinarjev. Vsa naša prizadevanja morajo iti v to smer, da bomo v celoti realizirali zastavljeni finančni načrt, ki ima za posledico zgraditi čim več družbenih stanovanj. Uvodoma moramo ugotoviti, da smo na prvem resnejšem preizkusu padli, da smo sredstva v letu 1973 samo polovično angažirali, da bi lahko zgradili polovico več stanovanj. Vemo, da podražitve rastejo za približno 20 odstotkov v gradbeništvu in zato je škoda zaradi neporabljenih sredstev še večja.

Kljub nepopolni angažiranosti sredstev smo v letu 1973 zgradili 10 stanovanj manj (113 družbenih in 24 zasebnih), kot v letu 1967, ki je bilo rekordno. Kot vidimo, so tu le uspehi in celotni družbeni proces gradnje stanovanj bo zaživel v letošnjem letu. Opozoriti želim na zmanjšanje sredstev za gradnjo stanovanj za letošnje leto, ki je posledica nižjega bruto osebnega dohodka (prispevna stopnja 30,11, lansko leto 33,67).

Konec nekega drevesa

Po 7-odstotni stopnji smo zbrali v lanskem letu 2,72 milijard din, letos pa ob 18-odstotnem povečanju osebnih dohodkov 3,05 milijarde din ali dosegli povečanje za dobrih 10 odstotkov proti lanskemu letu. (To so samo sredstva, ki se zberejo po občinskem odloku.)

S sprostitvijo cen v gradbeništvu lahko računamo, da bo stal 1 m² stanovanjske površine 3500 do 4000 dinarjev. Družbeno stanovanje s 60 m² bo stalo torej 240.000 din. Za 180 družbenih stanovanj, ki naj bi jih letno gradili, in 40 zasebnih (poprečje zadnjih 11 let) skupaj torej 220 stanovanj, pri ceni 4000 m² potrebujemo 4,3 milijarde din. Ob povečani stopnji od 7 do 10 nekaterih organizacij združenega dela, z bančnimi sredstvi in sredstvi skladov posameznih TOZD se bomo približali številki 4 milijarde S din, ampak še vseeno bomo morali na področju gradbeništvu iti samo v usmerjeno stanovanjsko gradnjo, skrajno varčevanje s sredstvi, gradbenim materialom, opremljanjem stavbenih zemljišč in kot logična posledica s prepovedjo sleherne luksuzne gradnje, pa četudi so za to zagotovljena sredstva.

Površen prikaz potreb sredstev in plana stanovanj nam narekuje, da posamezne TOZD izdelajo, kolikor še niso, plane potreb stanovanj do leta 1976, ki pa morajo vsebovati tudi finančni načrt. SSS ali ustrezna strokovna služba pri SO zbere potrebe in izdelava občinski plan, ki ga naj potem javno objavi. Ti programi morajo biti med seboj usklajeni, vsebovati morajo programe izgradnje mesta ali kraja v celoti, urbanistični program mora biti tudi usklajen s planom etapnega urejanja zazidalnega zemljišča. Takšno usklajevanje je možno doseči le s trajno koordinacijo vseh dejavnikov v občini. Tudi pomen in mesto SSS mora v tem primeru odigrati pomembno vlogo. Z našim deležem stanovanj se bomo tudi mi vključili v republiško akcijo 26.000 stanovanj v dveh letih.

V materialu za današnje seje je zapisano, da gradbena operativa kljub razdrobljenosti, saj v štirih regijskih občinah imamo kar pet gradbenih podjetij, ne more zgraditi ustreznega števila stanovanj. V razgovoru s tremi direktorji GP nihče nima bistvenih pripomb za integracijo, hkrati so pa zaskrbljeni in ugotavljajo, da nimamo dovolj lastnih kapacitet za dovršena finalna dela. Nadalje se postavlja problem kritičnih materialov, moderna tehnologija zahteva več železa in cementa. Ali bo tega osnovnega materiala za vse dovolj, če ga že sedaj primanjkuje?

Na vprašanje glede vseh potrebnih materialov za gradbeništvo bo morala odgovoriti skupna komisija sekretariata CK ZKS in RS ZSS za usmerjanje in usklajevanje družbene akcije za gradnjo stanovanj za delavce. Glede finalistov v gradbeništvo pa smatram, da je zadnji čas, da se v občini pogovorimo o močnem obrtnem podjetju, ki bo opravljalo najrazličnejša dela. Vse pogostejše so kritike, da stanovanja niso zgotovljena zaradi obrtnikov.

Gradbena podjetja od 300 do 500 zaposlenih, ki so v naši regiji, si prav gotovo ne morejo razdeliti dela, obrtna dela naroča vsak po svoje. Skrajni čas je, da gradbeniki vsaj v naši občini, če že ne sosednji, sklenejo sporazum o združevanju dela in sredstev. Delitev dela in obenem čedalje večja stopnja združevanja lahko poteka postopno. Kaj pa želimo z integracijo doseči, seveda mora biti v sporazumu jasno zapisano. Vključiti oziroma razširiti moramo integracijo tudi na področju obrtništva. Močno gradbeno podjetje mora biti sposobno graditi stanovanja ceneje, zato moramo stremeti za tem, da se gradbeni delavci združijo v takšno delovno organizacijo, ki bo dala večje gospodarske učinke.

Še na nekaj želim opozoriti. Gradbeni standardi so sprejeti tudi v naši občini, stanovanja bomo gradili standardna. Ali ti ustrezajo po velikosti in funkcionalnosti tistemu, kar rabimo oziroma če je pripravljen delavec financirati takšen način gradnje? Pri vsem moti to, da smo predpisali normative, ki jih nismo predhodno preverili. S samoupravno stanovanjsko skupnostjo bomo realizirali del ustavnih načel, ki govorijo o nadaljnjem razvijanju samouprave na področju stanovanjskega gospodarstva, povezujejo se delovni ljudje in občani v KS ter po načelih vzajemnosti in solidarnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe in interese pri graditvi, uporabi in gospodarjenju s stanovanji.

V stanovanjsko skupnost se lahko vključijo organizacije združenega dela, ki projektirajo, gradijo in vzdržujejo stanovanja, pripravljajo urbanistično dokumentacijo in urejajo zemljišča, stanovanjske zadrage in druge organizacije (iz zakona o SSS). Stanovanjska skupnost mora biti tudi glavni nosilec organiziranega družbenega vpliva na celotnem stanovanjskem področju.

Samoupravni sporazum je podpisan za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti, osnutek statuta je prav tako pripravljen. Iniciativni odbor ni sklical skupščine predvsem iz razloga, ker še ni teoretično razčiščeno na nivoju republike, ali bodo v stanovanjski skupščini stalni ali nestalni delegati. Te nejasnosti bodo razčiščene do konca maja in v juniju lahko skličemo skupščino. Seveda pa lahko ini-

ciativni odbor pripravlja vse ostalo, kar je potrebno za boljše delo stanovanjske skupnosti. Zakonski rok za ustanovitev je 30. junij.

Zakon o stanovanjski skupnosti določa samo osnove organiziranosti ter način ustanavljanja. V stanovanjskem gospodarstvu gremo v globoke vsebinske premike. Vsebinsko novih odnosov pa določijo ustanovitelji skupnosti sami s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi. Poleg delegatov temeljne organizacije združenega dela bodo v skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti še delegati samoupravne komunalne skupnosti, poslovne enote bank, delegati vlagateljev poslovnih prostorov, delegati pričakovalcev stanovanj, ki jih delegirajo zbori stanovalcev krajevne skupnosti, ZMS v občini. Namen te določbe je, da se morajo uveljaviti interesi pričakovalcev stanovanj, mladih družin in podobno ter udeleženci narodnoosvobodilne borbe, upokojeanci in invalidi. V SSS lahko pristopijo in v njej uveljavljajo svoje pravice in obveznosti organizacije:

- ki projektirajo in gradijo stanovanja, pripravljajo urbanistično dokumentacijo ali urejujejo zemljišča;
- ki stanovanja vzdržujejo;
- stanovanjske zadrage itd.

Zasebno gradnjo moramo še nadalje spodbujati in sprejeti takšna merila pri dodeljevanju kreditov, da bo delavec videl smisel varčevanja in vlaganja lastnega denarja in dela v svoje stanovanje. Velikokrat smo pričeli, da so nekateri okoliši zazidani vse preveč samosvoje in ne dajejo videza urbanistično urejenega naselja (Gonje), da pa tam, kjer gradimo nekoliko dražje individualne hiše za trg in je izvajalec del gradbeno podjetje, teh problemov ni (saj jih tudi ne sme biti). Ta trditev ne drži. Zasebnemu graditelju moramo ob izdaji gradbenega dovoljenja predpisati višino prve plošče, barvo in izvedbo fasade, streha je lahko samo v takšni barvi in podobno, določi se nadzorni organ za celotno parcelo, ki ga plačajo graditelji itd. Na področju individualne gradnje se bodo prav gotovo uveljavile stanovanjske zadrage, ki bodo ob dobri organiziranosti kljub manjšim sredstvom zgradile večje število stanovanj.

Kar 399 zasebnih hiš v naši občini je načetih, to je skoraj toliko, kot smo v zadnjih 11 letih zgradili. Kvalifikacijska struktura sedanjih graditeljev je znana. V glavnem se odločajo za zasebno gradnjo kvalificirani delavci in zato morajo vsi kreditni pogoji za individualno gradnjo biti tako usmerjeni in sprejeti takšni pravilniki v TOZD, ki bodo omogočali tej strukturi gradnjo.

Čas gradnje je izredno dolg, saj znaša v naši občini dobrih pet let in smo od skupnega števila načetih gradenj 423 zgradili v letu 1973 samo 24, je vsekakor malo. Dolgi čas gradnje je neekonomičen, veče gradbeni material, sredstva in nazadnje je tudi nesmotrno tak način gradnje podpisati. Kreditna politika mora vsebovati elemente hitrejših gradenj.

S široko zasnovano akcijo vseh odgovornih dejavnikov za gradnjo stanovanj lahko zasebni graditelji v letu 1974 zgradijo od 50 do 100 stanovanj. Seveda ob sprejemljivi kreditni politiki.

Za zaključek predlagam naslednje predloge sklepov:

V občini Ravne na Koroškem se kaže določen napredek na področju stanovanjske izgradnje. V letu 1973 smo zgradili skoraj rekordno število stanovanj in v letošnjem letu je vseljenih že skoraj 100 stanovanj. Ti rezultati so posledica spremenjenega odnosa do stanovanjske politike vseh struktur. Ugotavljamo, da Železarna Ravne daje kar 10 odstotkov, da je sprejeti občinski odlok 7 odstotkov od bruto osebnih dohodkov za stanovanja. Z vsemi sredstvi, stanovanjskim fondom, mora o vseh vprašanjih odločati delavec, ki uporablja in ustvarja sredstva.

1. Samoupravno stanovanjsko skupnost smatramo kot eno od elementarnih oblik samoupravljanja — saj je stanovanje elementaren pogoj za življenje in delo. Nadalje mora biti glavni nosilec organiziranega družbenega vpliva na stanovanjskem področju. V naši občini mora biti ustanovljena najpozneje do 15. junija. Stanovanjsko podjetje se vključi v SSS kot strokovni organ. Do tega roka morajo biti ustanovljeni zbori stanovalcev po krajevnih skupnostih. Skupnost ima enotno skupščino, za posamezna področja so predvideni posebni zbori delegatov, ki vodijo delo samoupravne enote (za družbeno pomoč, za graditev stanovanj, za gospodarjenje s stanovanjskim skladom). Takšno organizacijo pripravi obstoječa strokovna služba s sodelovanjem z iniciativnim odborom in koordinacijsko komisijo.

2. TOZD morajo izdelati plane stanovanjske izgradnje, ki morajo vsebovati tudi finančni načrt. Izdelati morajo pravila o načinu in vsebini kompleksnega samoupravljanja delavca ter pravila o načinu razdeljevanja stanovanj, kreditiranja družbene in individualne gradnje. Na novo ustanovljena SSS mora poenotiti in uskladiti ta merila.

3. Z gradbenimi podjetji se morajo sklepati pogodbe za stanovanja za vnaprej za vsakega uporabnika. Ne gradimo večjih kompleksov, a vseeno moramo graditi po načelih usmerjene stanovanjske gradnje. Varčevanje mora biti še bolj prisotno v vseh fazah graditve. Proces povezovanja gradbenih podjetij in finalistov v gradbeništvo mora hitreje napredovati. Gradbeni delavci morajo spoznati, da pošteno tehnično sodelovanje da večje ekonomske učinke.

4. Individualno gradnjo moramo še naprej vzpodbujati, prepovedati vsako luksuzno gradnjo, sprejeti takšna merila za kreditno politiko, da bo neposredni proizvajalec videl smisel v varčevanju.

Kreditna sredstva morajo biti oplojena tudi z lastnim delom interesentov. Stanovanjske zadrage se morajo uveljaviti tudi v naši občini.

Zakonodajalec je predpisal za individualnega graditelja novost, da mora javno izobesiti, kdo je izvajalec del. (Ne samo do tretje faze.) Odprto je vprašanje, kako bo to dokončali štiristo začelih individualnih objektov.

5. Glede na zmanjšano prispevno stopnjo od bruto OD naj ustrezna služba pri skupščini izdela izračun, koliko bo sredstev za stanovanjsko izgradnjo za letošnje leto. Nato predlaga ustrezno korekturo procenta, katerega dajemo za stanovanja.

Edo Pogorevc

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Medobčinski svet ZKS za Koroško je na svoji tretji razširjeni seji razpravljala o problematiki vzgoje in izobraževanja, o srednjem šolstvu in možnosti za njegov razvoj ter analiziral stanje na področju zaposlovanja kadrov in perspektivno reševanje te problematike. Gradivo za razpravo sta pripravila Zavod za šolstvo SR Slovenije — organizacijska enota Dravograd in KZZ Velenje.

Nekaj značilnih ugotovitev v gradivu zelo nazorno podaja globino in celovitost te problematike:

V **predšolsko vzgojo** je vključenih na koroškem območju 1192 otrok, starih od 3 do 7 let, ali 23,2%. To je odločno premalo, saj zaradi pomanjkanja prostorov — vrtcev morajo še vedno odklanjati otroke, in to zlasti tam, kjer je zaposlenost mater večja. Torej, kaj storiti, da bi predšolskega varstva bilo deležnih več otrok? Ali se morda tega pomembnega vprašanja starši premalo zavedamo? Tega si ne bi upal trditi, saj se vsi starši po svojih možnostih trudijo, da bi nudili svojim otrokom boljšo prihodnost, kot pa so jo imeli sami.

Mnogo več pa bi lahko storili s skupnimi močmi, če bi se dogovorili za skupno akcijo. Prepričan sem, da rezultati skupnega prizadevanja ne bi izostali.

Prilagoditev otrok na šolo — mala šola, teh je deležna večina predšolskih otrok. Analiza pa nam vendar pove, da so otroci v odmaknjenih krajih deležni le nekaj ur letno male šole in da na tem področju še obstajajo precejšnje razlike med razvitejšimi področji in manj razvitimi ter odmaknjenimi okolišmi. Vzrokov je seveda več, vendar ne toliko, da se jih z načrtnim prizadevanjem na tem področju ne bi dalo odpraviti ali vsaj zmanjšati.

Osnovne šole. Šolska mreža še v nobeni občini ni ustrezna zaradi pomanjkanja šolskih prostorov. Najtežje stanje je v podružničnih šolah, ki imajo v kombiniranih oddelkih učence vseh osmih osnovnošolskih razredov (Ojstrica, Libeliče, Trbonje, Kapla, Brezovec, Planina, Strojna, Paški Kozjak, Završe in Zarazbor). Zato so učenci teh šol posebno v višjih razredih močno prizadeti, saj jim njihove šole iz objektivnih vzrokov ne morejo dati ustrezne izobrazbe. To pa seveda pomeni jasno izraženo socialno diferenciacijo, saj je tem otrokom šolanje na srednji stopnji skoraj onemogočeno.

Razpravljalci so dali tudi velik poudarek podaljšanemu bivanju otrok v šolah, idejni

usmerjenosti vzgoje in izobraževanja ter dali nekaj konkretnih predlogov za reševanje nakazane problematike.

Problematika srednjega šolstva in možnosti za njegov razvoj. Značilno za koroško območje je, da kažejo zaposleni velik interes za izobraževanje ob delu, da pa njihove delovne organizacije združenega dela ne kažejo takega zanimanja, saj si slušatelji v večji meri plačujejo šolnino sami. Seveda so tu tudi izjeme. Nekateri OZD vedo, da je tako vložen denar dobra naložba, da je znanje kapital prvega ranga. Žal pa je malo takih, ki bi se zavedale tega izrednega pomena. Zato so razpravljavci menili, da bi vsaka TOZD morala imeti izdelan program, v katerem bi bilo razvidno, kakšne bodo kadrovske potrebe v naslednjih letih, kakšna bo potreba kadrovske strukture, kvalifikacije in kakšne bodo potrebe po usposabljanju ob delu. Tu je sedaj prisotna določena nenačrtovitost, kar ima za posledico, da se za nekatere smeri in poklice izobražuje preveč, za druge pa odločno premalo.

Za gimnazijo na Ravnah je značilno, da se vanjo vpisuje precej več deklet kot fantov (že skoraj 70%). Taka struktura se seveda ne ujema s strukturo gospodarstva v regiji. Podobno je tudi pri vpisu v pedagoško gimnazijo, kjer tudi prevladujejo dekleta. V šolah pa potrebujejo otroci tudi učitelje. Kaj je torej narobe, da se fantje neradi odločajo za učiteljski poklic?

Tudi o tem bo treba razmišljati in ustrezno ukrepati.

Zdravstvenih delavcev na Koroškem primanjkuje, posebno s srednjo izobrazbo. V ta namen je začel delovati v šolskem letu 1973/74 oddelek šole za zdravstvene delavce v Slovenj Gradcu. Sedaj pa, kot vse kaže, preti nevarnost, da se ne bo smel izvršiti nov vpis, ker niso izpolnjeni vsi pogoji. MS ZKS se je izredno zavzel za

obstoj tega oddelka. V razpravi je bilo poudarjeno, da bi se moralo storiti vse potrebno, da se pogoji ustvarijo in da bi se vpis kljub vsemu lahko izvršil.

Šola za kmetovalce v Radljah ob Dravi izobražuje samo drugi razred s 17 učenci. Zaradi zaostrenih kriterijev ni bilo zadostnega vpisa v prvi razred in je šolski center v Celju odpovedal delovanje prvega razreda. Torej bodo kmetijska posestva spet prevzemali mladi, ki ne bodo imeli ustrezne izobrazbe. Tudi o tem problemu bi morali razmišljati širše, predvsem pa kaj storiti.

Možnosti za razvoj srednjega šolstva v koroški regiji obstajajo. Tako na področju metalurških in kovinarskih poklicev kakor tudi na področju gozdarskih in lesnih poklicev ter drugih smereh. O tem bi bilo treba pripraviti analizo in ugotoviti, kaj bi bilo treba storiti, da bi bilo najbolj smotrno za regijo.

Zaradi zelo obsežne problematike, ki jo bo treba pričeti reševati, je medobčinski svet ZKS za Koroško izvolil komisijo, ki bo pripravila akcijski program, na podlagi katerega bi pristopili organizirano in rešili tisto, kar se rešiti da. MS je nato izvolil še komisijo za druga področja.

Člani medobčinskega sveta ZKS so z obravnavo na področju vzgoje in izobraževanja že pričeli uresničevati resolucijo 7. kongresa o vzgoji in izobraževanju, v kateri je zlasti poudarjeno, da je stališča treba spremeniti v dejanja. Tega pa se bomo morali zavedati vsi, če bomo hoteli, da se bo na tem področju kaj premaknilo.

Piknik

On jo je vprašal, če bi šla z njim na majhen piknik.

»Rada,« je rekla, »samo prej bi še kaj malega pojedla.«

Smisel banketov

Neki cinik je rekel: Smisel banketov je v tem, da zaslužnikom povečajo prostor za pripenjanje odlikovanj.«

Vsa naša prizadevanja morajo biti usmerjena v to, da letno zgradimo 9 stanovanj na 100 prebivalcev. Iz tega podatka mora izhajati tudi celotna finančna konstrukcija. Največje možno razmerje med družbeno in zasebno gradnjo mora biti 70 : 30 na število stanovanj letno v korist družbene gradnje.

6. Zavzemati se moramo, da bomo čimprej prešli na ekonomske stanarine in zagotovili socialno varnost družinam z nizkimi osebnimi dohodki. Iz stanarin moramo čimprej izločiti obratovalne stroške.

S seje zbor delegatov

Na seji, ki je bila meseca aprila, je zbor delegatov razpravljal:

— o poročilu o ugotovitvah ponovne inventure in o pregledu po SDK v TOZD TRO Prevalje,

— o predlogu plana naložb v osnovna sredstva za leto 1974,

— o predlogu za odpis sredstev družbenega standarda — stanovanjskih hiš,

— o predlogu za najetje dolgoročnega kredita za gradnjo stanovanj v družbeni lasti,

— o predlogu za odpoklic člana skupnega odbora za gospodarjenje in izvolitvi novega člana.

V razpravi je bilo povedano, da je zbor delegatov na seji meseca februarja, ko je razpravljal o zaključnem računu za lansko leto, med drugimi sprejel tudi sklep o ponovni izvršitvi inventure vseh sredstev in virov v TOZD TRO Prevalje po stanju na dan 28. februarja letos. Člani centralne komisije za inventuro so sodelovali vse dni fizičnega popisa zlasti kot nadkontrolorji in izvršili tudi številne kontrole popisanih sredstev ter se tako prepričali o vestnosti ter prizadevnosti in natančnosti vseh popisnih udeležencev.

Pri inventuri je bil ves čas angažiran celotni vodstveni team, ki je z direktorjem na čelu večkrat obiskal popisne komisije pri popisu. Velike zaloge, zlasti pri pilah, silijo k dvomu o nekurantnosti vseh zalog. Po mnenju komisije bi bilo treba obračunju teh zalog ob izdelavi sanacijskih ukrepov posvetiti vso pozornost. Vzorno urejena skladišča in prizadevnost popisovalcev pa so omogočila ugotovitev dejanskega premoženja ob minimalnih inventurnih razlikah.

Zbor delegatov je bil tudi seznanjen s kratkim poročilom SDK o pregledu zaključnega računa v TOZD TRO Prevalje, o katerem pa ni odločal.

V zvezi s predlogom plana naložb v osnovna sredstva za leto 1974 je bilo povedano, da je bil predlog pripravljen v sektorju za tehnični razvoj in nato dan v obravnavo delavskim svetom TOZD, kjer pa ni bilo bistvenih pripomb. Na seji zbor delegatov je bilo v razpravi poudarjeno, da naj bi se o prioriteti novih naložb v osnovna sredstva dogovorili na strokovnem svetu, predlog pa bi bil nato dan v potrditev odboru za gospodarjenje ter da naj bi se izdelalo čim več projektov. Kolikor ne bi bilo možno vsega pripraviti v železarni, naj bi se angažiralo tudi zunanje projektantske organizacije.

V pojasnilo predloga za odpis stanovanjskih hiš je bilo povedano, da smo morali zaradi bližine tovarniških objektov (valjarne) meseca januarja 1973 izseliti stanovalce iz stanovanjske hiše na Koroški cesti 19. V zvezi z izgradnjo trgovske hiše NAMA na Ravnah pa bo treba porušiti stanovanjski hiši Prežihova 5 in Prežihova 7. Stanovalce iz ene od navedenih hiš smo že preselili, preseliti pa je treba še tri družine. Njihova preselitev bo izvršena ob dograditvi 30 stanovanj na Javorniku, katerih gradnja je zdaj v zaključni fazi. V vseh navedenih stanovanjskih hišah je razpolagalno pravico do stanovanj in hiš

imela železarna. Predlagano je bilo, da zbor delegatov odobri odpis in porušitev navedenih stanovanjskih hiš, s tem da se za neodpisani del vrednosti stanovanjskih hiš povečajo sredstva družbenega standarda oziroma se za neodpisano vrednost poveča vrednost doma telesne kulture.

V zvezi s predlogom za najetje kredita za družbeno gradnjo stanovanj je bilo navedeno, da smo se v železarni odločili za pospešeno gradnjo družbenih stanovanj. Na podlagi odločitve, ki je bila že sprejeta, vsak mesec vročamo pri banki sredstva, ki jih za stanovanjsko izgradnjo v višini 10 % odvajamo od bruto OD. Na vročena sredstva nam banka po času, ki je določen, v obliki kredita doda 75 % svojih sredstev. Lastnih sredstev za začetni obseg gradnje družbenih stanovanj letos nimamo dovolj, zato je bilo predlagano, da se pri Ljubljanski banki na račun vročenih sredstev najame kredit v znesku 14.000.000 din. Anuitete za najeti kredit bi odplačevali iz sredstev sklada skupne porabe, in sicer iz tistega dela, ki se formira iz stanovanjskega prispevka.

Na predlog družbenopolitičnih organizacij in delavskega sveta TOZD TRO Prevalje je bila na seji zbor delegatov 4. februarja letos za člana skupnega odbora za gospodarjenje iz TOZD TRO Prevalje poleg drugih izvoljena tudi tovarišica Darinka Kranjc. Imenovana pa je naslovila na delavski svet TOZD TRO in zbor delegatov železarne prošnja, da se jo razreši dolžnosti člana skupnega odbora za gospodarjenje. O njeni želji je razpravljala tudi delavski svet TOZD TRO in predlagal zbor delegatov, da se njena želja upošteva, istočasno pa predlagal, da se namesto nje v skupni odbor za gospodarjenje izvoli tovariša Vlada Petriča.

Po razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Na podlagi poročila centralne komisije za inventuro o poteku izredne inventure v TOZD TRO Prevalje po stanju na dan 28. februarja 1974 se dovolijo naslednja knjiženja:

— knjiženje ugotovljenih viškov pri zalogah surovin in materiala v znesku 97,80 din v dobro drugim dohodkom;

— knjiženje ugotovljenega manjka pri zalogah surovin in materiala v znesku 43,05 v breme izrednih stroškov;

— knjiženje ugotovljenih viškov pri zalogah nedokončane proizvodnje v znesku 2.792,10 din v dobro drugim dohodkom;

— knjiženje ugotovljenih manjkov pri zalogah nedokončane proizvodnje v znesku 414,25 din v breme izrednih stroškov;

— knjiženje ugotovljenih viškov pri zalogah gotovih izdelkov v znesku 310,65 din v dobro drugim dohodkom in

— knjiženje ugotovljenih manjkov pri zalogah gotovih izdelkov v znesku 239,50 din v breme izrednih stroškov.

2. V programu sanacijskih ukrepov v TOZD TRO Prevalje je treba posebno skrb posvetiti akciji za znižanje zalog kakor tudi izločitvi nekurantnih zalog.

3. V predlaganih postavkah in za namensko navedene namene se potrudi plan naložb v osnovna sredstva za leto 1974.

Zbor delegatov se strinja, da se za pokritje po planu manjkajočih sredstev najamejo ustrezni komercialni in bančni krediti.

Zadolžujejo se odgovorne strokovne službe, da uredijo vse potrebno, da se krediti najamejo z najugodnejšimi pogoji.

4. Strokovni svet se mora dogovoriti za prioriteto novih naložb in predlog posredovati v potrditev odboru za gospodarjenje.

5. Izdelati se mora čim več projektov, in kolikor ni dovolj domačih strokovnih kapacitet, je treba angažirati tudi zunanje projektantske organizacije.

6. Odobri se porušitev in odpis stanovanjske hiše Koroška cesta 19, parcelna št. 486, katere sedanja vrednost znaša 346.403,16 din, s tem da se za sedanjo vrednost (neodpisani del) poveča vrednost osnovnih sredstev družbenega standarda — doma telesne kulture.

7. Odobri se porušitev in odpis stanovanjske hiše Prežihova 5, parcelna št. 345, katere sedanja vrednost znaša 35.634,44 din, s tem da se za sedanjo vrednost porušene hiše poveča vrednost osnovnih sredstev družbenega standarda — doma telesne kulture.

8. Odobri se porušitev in odpis stanovanjske hiše Prežihova 7, parcelna št. 345, katere sedanja vrednost znaša 99.987,80 din, s tem da se za sedanjo vrednost stanovanjske hiše poveča vrednost osnovnih sredstev družbenega standarda — doma telesne kulture.

9. Odobri se, da se za potrebe družbenega gradnje stanovanj pri Ljubljanski banki z običajnimi pogoji najame kredit v znesku 14.000.000 din. Sredstva za odplačevanje anuitet za obdobje kredit se bodo zagotovila v skladu skupne porabe, in sicer iz sredstev, ki se zbirajo iz prispevka za stanovanjsko izgradnjo.

10. Upošteva se želja tovarišice Darinke Kranjc in se jo razreši kot članico skupnega odbora za gospodarjenje Železarne Ravne, namesto nje pa je bil v ta organ izvoljen tovariš Vlado Petrič iz TOZD TRO Prevalje.

-mp

SLANA ABECEDA

Večerna obleka — oblačilo, ki je enako primerno za opere in operacije.

Razoroževanje je kot veselica — vsak bi rad bil zadnji.

Alkohol je edini sovražnik, ki se ga je človek naučil ljubiti.

Star noče nobeden biti, pa vsi postati.

Starost pogosto spoštujemo samo na vinskih steklenicah.

Apatija je razmerje do razmerja po razmerju.

Astrolog je človek, ki prebere iz zvezd kar je napisano na obrazu.

Ateist je človek, ki izhaja brez nevidne podpore.

Bankir je človek, ki ob lepem vremenu posoja dežnike in jih ob slabem terj nazaj.

Bar je banka, v kateri dobiš za svoj denar 60 % namesto 6 %.

Bilanca je prešustvo s številkami.

Šampanja je dežela, v kateri mrgoli prenečih vin.

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu 1974

Redukcije električne energije so glavni vzrok, da ni bila dosežena načrtovana proizvodnja jekla. Okoli 700 delovnih ur zastojev elektro peči pomeni celo več kot zaostanek 3784 ton za linearnim načrtom meseca aprila. V lanskem letu je bil mesec april eden od najuspešnejših, letos bistveno zaostajamo za dosežki meseca marca.

Obratovanje visokih peči na Jesenicah je še vedno zelo dobro in so tudi sorazmerno visoko presegle mesečni proizvodni načrt ter v skupni proizvodnji surovega železa pokrili zaostanek proizvodnje v Štorah, ki je zopet posledica redukcij. V mesecu marcu so na jeseniških plavžih dosegli rekordno proizvodnjo, v mesecu aprilu pa doslej najnižjo porabo koksa.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	12.667	13.633	108	46.254	51.368	111
Štore	3.917	3.190	81	14.546	13.928	96
Skupno	16.584	16.823	101	60.800	65.296	107

Linearni načrt proizvodnje surovega železa za prve štiri mesece znaša približno 65.000 ton in znaša presežek proizvodnje skoraj 300 ton.

Proizvodnja jekla je za 7.426 ton nižja kot meseca marca. Na Jesenicah so pri proizvodnji SM jekla celo presegle načrtovano proizvodnjo, presežek pa ne zadošča za pokrivanje zaostanka v proizvodnji elektro jekla. V Železarni Ravne je zaostanek še večji in v Železarni Štore niso izvršili načrta niti pri SM jeklu, pri elektro jeklu pa še niso uspeli uvesti kontinuiranega obratovanja in je skupen zaostanek za linearnim načrtom proizvodnje jekla 17%.

Proizvodnja surovega jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	41.250	39.921	97	162.207	164.730	102
Ravne	16.250	14.993	92	65.305	68.267	105
Štore	7.084	5.886	83	11.079	21.758	196
Skupno	64.584	60.800	94	238.591	254.755	107

Načrt za prve štiri mesece znaša 258.333 ton, kar je za 3.578 ton več, kot je bila proizvodnja ali zaostanek znaša 1,4%.

Blagovna proizvodnja je bila meseca aprila za 1.254 ton višja, kot je bilo poprečje lanskega leta, vendar je za 1.106 ton za poprečnim mesečnim načrtom.

Blagovna proizvodnja — železarne

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	31.235	31.859	102	127.336	124.830	98
Ravne	11.213	10.532	94	43.519	44.802	103
Štore	13.412	12.363	92	49.443	48.447	98
Skupno	55.860	54.754	98	220.298	218.079	99

V prvih štirih mesecih letošnjega leta bi morali izdelati 223.440 ton proizvodov, izdelali smo pa 5.361 ton manj ali 2,4%. Čeprav ni bilo doseženo načrtovano mesečno poprečje, smo odnos proti lanskemu letu popravili in zaostajamo samo še za 1%. Oprema je v prvih štirih mesecih na Jesenicah za 4.987 ton manjša od kumulativne proizvodnje, na Ravnah 1.202 ton in v Štorah za 520 ton večja.

Kot vidimo, se je samo na Jesenicah znatno povečala zaloga gotove proizvodnje.

Blagovna proizvodnja — predelovalci

Delovna organizacija	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Veriga	1.100	1.125	102	4.143	4.370	105
Plamen	750	664	94	2.630	2.823	107
Tovil	130	148	114	441	491	111
Žična	1.135	871	77	3.465	3.638	105
Skupno	3.115	2.808	90	10.679	11.322	106

Blagovna proizvodnja »Slovenske železarne« (v tonah)

Železarne	55.860	54.754	98	220.298	218.079	99
Predelovalci	3.115	2.808	90	10.679	11.322	106
Skupno	58.975	57.562	98	230.977	229.401	99

Kot vidite iz podatkov tabele, rezultati dela predelovalcev praktično komaj kaj vplivajo na skupni rezultat. Točne številke bi bile, da je mesečna izvršitev blagovne proizvodnje 97,6% in v primerjavi z lanskim letom, da je izvršitev 99,3%.

Predelovalci so v aprilu izdelali 27 ton manj kot marca ali približno je bila proizvodnja enaka. Veriga in Tovil sta rezultat nekaj popravila, v Plamenu in v Žični pa je bila proizvodnja nižja kot pretekli mesec.

Pri izvozu se stanje praktično ni menjalo. Železarna Jesenice zaostaja še naprej za načrtovano količino in vrednostjo. Železarna Ravne, nasprotno, svoj naskok še nadalje povečuje, vendar močnejše po količini, kot po vrednosti. Po rezultatih izvoza pa ima najboljše dosežke Železarna Štore, ki izvršuje načrt izvoza v prvih štirih mesecih po količini s 145% in po vrednosti s 113%. Letošnji dosedanji izvoz Železarne Štore je po vrednosti skoraj enak kot v Železarni Ravne in za okoli 1 milijon dolarjev večji, kot v Železarni Jesenice. Pri predelovalcih se v izvozu zaostanek še nadalje veča.

V eksterni realizaciji je Železarna Jesenice mesečni načrt izvršila s 114%, načrt prvih štirih mesecev pa z 121%. Železarna Ravne je mesečni načrt dosegla, v kumulativni pa preseгла za 1%, Železarna Štore je pri mesečnem načrtu 4% zaostala in v kumulativni zaostaja za 9%.

Pri predelovalcih sta Veriga Lesce in Tovil Ljubljana dokaj visoko preseгла mesečno načrtovano realizacijo in preseglata tudi zbirni načrt, medtem ko Plamen Kropa zaostaja in enako tudi Žična Celje.

Podatki o medsebojnih menjavah niso zadovoljivi in vse tri železarne zaostajajo v izpolnjevanju obveznosti. Takšno stanje je bilo obravnavano na vodstvu SZ. V teku so analize izvrševanja obveznosti in po ponovni obravnavi se bodo v vodstvu tudi dogovorili za ukrepe, da bi stanje izboljšali.

PROBLEMATIKA PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH

V Železarni Jesenice so dosegli pretekli mesec najugodnejše rezultate. Načrt skupne in blagovne proizvodnje so kljub večjim redukcijam električne energije presegle.

TOZD tališnica

Z dobrim delom kolektiva visokih peči in dobro kvaliteto vsipa se nadaljujejo tudi dobri proizvodni rezultati. Posebno pomemben dosežek je v nizki specifični porabi koksa.

V proizvodnji jekla so imeli težave s slabo kvaliteto vložka in dolgimi zakladalnimi časi pri SM pečeh. Kljub temu so načrt proizvodnje SM jekla presegle. Elektro peči so imele 200 ur zastoja zaradi redukcije električne energije in so zato izgubili 2000 ton proizvodnje.

TOZD valjarna je tudi izpolnila svojo proizvodno nalogo v skupni in blagovni proizvodnji. V začetku meseca so imeli večje težave na napravah valjarne za vroče valjanje trakov. Pogoste okvare so bile tudi na »bronx« škarjah za razrez trakov in na ravnalnem stroju. Valjarna »Steckel« svoje programske naloge ni izvršila. Žična valjarna je kljub

Ravenski večer

Foto: Franci Kamnik II

12-urni redukciji električne energije izvršila načrtovano proizvodnjo. V valjarni debele pločevine je od 20. aprila redni remont in so imeli proti koncu obratovanja zaradi iztrošenosti naprav veliko zastojev.

TOZD — predelava je programske obveznosti preseglala v vseh obratih, razen pri hladno oblikovanih profilih. Vzrok za to je veliko menjav orodja in pomanjkanje vložka zaradi zastojev na škarjah za razrez trakov. Rekordno proizvodnjo je dosegel obrat za proizvodnjo elektrod.

Železarna Štore je izvršila skupno proizvodnjo, ki je znašala v aprilu 26.447 ton, s 97 % načrtovane. Operativni načrt blagovne proizvodnje so preseglali za 2,7 %, pod linearnim mesečnim načrtom so pa ostali za 8 %. Poprečna cena prodanega blaga je znašala 5.016 din/t.

TOZD I

Proizvodnja je 860 ton pod operativnim planom. Pretežni vzrok je v redukciji električne energije, zato je tudi elektroplavž pod planom.

S sej kolegijских izvršilnih organov

Odbor za gospodarjenje

Odbor je bil na seji meseca maja seznanjen z zasnovami nadaljnje investicijske izgradnje v železarni in s predlogom za uskladitev in povečanje amortizacijskih stopenj za posamezne skupine osnovnih sredstev. Razpravljali pa je tudi o predlogih za službena potovanja v inozemstvo in o odpisu razlik, ki so iz raznih vzrokov nastale pri uvozu materiala iz inozemstva. Seznanjen pa je bil tudi z dopisom Jugobanke o delitvi dohodka banke po zaključnem računu za leto 1973. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

— Odbor se strinja, da se sprememba plana amortizacije za leto 1974 posreduje v razpravo in sprejem delavskim svetom TOZD.

— Jugobanka s sedežem v Ljubljani naj delež, ki pripada Železarni Ravne, nakaže na žiro račun železarnice.

— Odobri se odpis pozitivne razlike v znesku 154.800 Lit. pri firmi Ambrosioni Ottavio, Bresso, ki je nastala med plačilom in uvoženo vrednostjo blaga.

— Odobri se odpis pozitivne razlike v znesku 120 \$ pri firmi Strojimport Praga, ki je nastala med uvoženo in plačano vrednostjo blaga — rezervnih delov.

— Odobri se odpis negativne razlike v znesku 12.700 Sch. in odpis razlike 30.000 Sch. od firme Siemens AG, Dunaj, ki je nastala zaradi spremembe naših naročil in stroškov, ki so zaradi tega nastali.

— Avgustu Krivogradu, zaposlenemu v transportnem obratu na delovnem mestu delovodja garaž in kurilnice, se z veljavnostjo od 1. maja 1974 dalje odobri 10-odstotni dodatek za pripravljenost.

Na predlog vodstev TOZD in sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, kot sledi:

— Inž. Franju Mahorčiču in inž. Alenki Rodičevi enodnevno službeno potovanje v Avstrijo, kjer se bosta v Leobnu udeležila simpozija s področja izdelave in predelave jekla. Potovanje bo opravljeno s službenim osebnim avtomobilom. Istočasno je bilo odobreno, da železarna plača letno članarino za Eisenhütte Österreichs v znesku 300 šilingov.

— Ivanu Mesarcu 12-dnevno potovanje v Avstrijo, kjer bo pri firmi Schmidt delal na popravilu še neobdelanih ulitkov, ki smo jih dobavili temu podjetju. Potovanje bo opravljeno z vlakom. V razpravi pa je bilo tudi sklenjeno, da je treba odgovorne v TOZD I opozoriti, da je treba v bodoče popravila po možnosti opraviti v železarni.

— Inž. Milanu Dobovišku in inž. Jožetu Rodiču 6-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da se v Düsseldorfu udeležita mednarodnega kongresa metalurgov. Potovanje bo opravljeno z vlakom. Ker je za prijavnino na kongresu treba za vsakega udeleženca plačati po 500 DM, je bilo sklenjeno, da se plačilo prijavnine lahko izvrši.

— Inž. Mirku Pikalu 4-dnevno službeno potovanje v Anglijo z nalogo, da se udeleži letne konference združenja nemških strokovnja-

kov za defektoskopijo, ki bo letos v tej državi. Potovanje bo opravljeno z avionom.

— Francu Meznerju in Francu Hirtlu 38-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo k firmi Heidenrich & Harbec, kjer bo železarna nabavila stroj za globoko vrtnanje in programsko revolversko stružnico. Polovico stroškov službenega potovanja, to je 19 dni, krije naša železarna, polovico pa omenjeno podjetje.

— Antonu Radušniku in Ivanu Pokeržniku 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da pri firmi Herdecke & Schwerte rešita vprašanje reklamacije gredic in valjanega jekla za verige. Potovanje bo opravljeno z vlakom.

— Inž. Jožetu Borštnerju in Marjanu Blažiču 6-dnevno službeno potovanje v Vzhodno Nemčijo, kjer bosta v Freitalu obiskala tamkajšnjo železarno zaradi medsebojne menjave izkušenj s področja kovanja na avtomatičnem kovaškem stroju ter adjustaže valjarne vključno s termično obdelavo in novostmi v jeklovleku. Za potovanje se jima odobri 5 vzhodnonemških in 1 avstrijska dnevnic. Potovanje bo opravljeno z vlakom.

— Inž. Ferdu Vizjaku dvodnevno službeno potovanje v Romunijo, kjer bo urejeval reklamacije nožev, ki smo jih izvozili v to državo. Ker bo potovanje opravljeno z osebnim avtomobilom železarnice, je bilo tudi šoferju službenega osebnega avtomobila Janezu Božanku odobreno dvodnevno potovanje v to državo.

— Inž. Evi Permanovi in Alfonzu Pavšerju 9-dnevno službeno potovanje v Vzhodno Nemčijo, kjer bosta v železarni v Freitalu opravila strokovno prakso s področja rentgenske kvantometrije oziroma elektronskega vzdrževanja. Potovanje bo opravljeno z vlakom.

— Rudolfu Hovniku in Jerneju Novaku 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo z nalogo, da si ogledata sejem obdelovalnih strojev in orodja ter se seznanita z najnovejšimi dosežki na tem področju. Potovanje bo opravljeno z vlakom.

— Ireni Ježevi in Cirilu Čegovniku 3-dnevno službeno potovanje v Francijo z nalogo, da pri firmi Batenca uredita reklamacije pil, ki so bile dobavljene temu podjetju. Potovanje bo opravljeno z avionom.

— Inž. Božu Cimermanu in Antonu Potočniku 6-dnevno službeno potovanje na Madžarsko, kjer si bosta ogledala sejem tehnike v Budimpešti in sklepala pogodbe za izvoz naših izdelkov v to državo. Potovanje bo opravljeno z vlakom in osebnim avtomobilom.

— Inž. Franju Mahorčiču za naslednje obdobje 3 italijanske dnevnic za nujna operativna službena potovanja v to državo. Odobreno število dnevnic bo uporabil na podlagi opravljenih službenih potovanj v to državo.

— Za nujna operativna službena potovanja v Avstrijo je bilo za naslednje obdobje odobrenih po 5 avstrijskih dnevnic, in sicer: inž. Franju Mahorčiču, glavnemu direktorju Fran-

cu Faletu, inž. Jožetu Borštnerju, Borisu Florjančiču, Angeli Gracijansky in inž. Milanu Dobovišku, medtem ko je bilo za isti predlog za Alojza Breznikarja in Jožeta Matica sklenjeno, da se dnevnic vnaprej ne odobrijo.

Odbor za splošne zadeve

je na seji meseca maja razpravljala o predlogu samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih in predlogu srednjeročnega programa reševanja stanovanjskih potreb za obdobje 1972—1976 ter o predlogu cen dnevnega penziona v počitniškem domu v Portorožu za leto 1974. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

— sprejme se osnutek predloga samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih in predlog srednjeročnega programa reševanja stanovanjskih potreb za obdobje 1972—1976 in se ju daje v javno razpravo v TOZD in delovno skupnost skupnih služb;

— sprejme se predlog cen dnevnega penziona v počitniškem domu v Portorožu za leto 1974 z dopolnitvijo, da se pri določanju cen za delavce ožje družinske člane upošteva tudi nezaposleni otrok v starosti nad 14 let.

Splošna služba kadrovske-spolnega sektorja izvede razpis in zbira tudi prijave ter ureja vsa potrebna administrativna dela v zvezi z letovanjem v Portorožu.

-mp

SEMINAR ZA MLADE DELAVCE

11. in 12. maja je bil na Rimskem vreltu seminar za mlade delavce, ki ga je pripravilo predsedstvo KMD z namenom, da dobi več usposobljenega kadra za delo v mladinski organizaciji. Vključno s TRO Prevalje je bilo na seminarju okoli 60 udeležencev. Povabili smo tudi dva vojaka s karavle na Sonjaku. Predavali so: tov. Nerad iz Ljubljane o zastopnosti mladih delavcev v družbenopolitičnih organizacijah, o nalogah mladih delavcev pred kongresom ZMS in o pomembnosti organiziranja mladih v osnovnih celicah — TOZD na podlagi nove ustave.

Franc Fale, glavni direktor železarnice Ravne, nas je seznanil z gospodarskimi razmerami v železarni, s problemi nabave reprodukcijskega materiala in surovin ter z vplivom energetske krize, spregovoril pa je še o skrbi za življenjsko raven delavca.

Direktor Adi Cigler je predaval o samoupravljanju v TOZD, kje so začetki in kakšna je bodočnost samoupravljanja, od koga in česa je odvisna.

Direktor Boris Florjančič je govoril o SLO, družbeni samozaščiti in o narodni obrambi.

Inž. Sead Karadja, sekretar ZK, je predaval o oblikovanju družbene zavesti mladega delavca, o socialistični usmerjenosti mladih in o liku komunista.

Ob koncu je mladim govoril še Gino Krauberger, kako in kje zastopati interese delavske mladine, o realizaciji programa in o nalogah vsakega posameznika, ki deluje v združenem delu.

Na kraju je komisija za sklepe sprejela celo vrsto zaključkov, ki smo jih posredovali drugim družbenopolitičnim organizacijam v železarni.

Seminar je bil v celoti kljub manjšim spodrsrljajem dobro organiziran in je tudi uspel.

Začela se je borba za uresničevanje samoupravnih odnosov ter nove ustave in mladi se zavedamo, da je jutrišnji dan naš. Z. S.

Iz naših TOZD

POL LETA SAMOUPRAVLJANJA V TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Mineva pol leta, odkar smo izvolili nove organe delavske samouprave. Sicer kratka doba, vendar njen prerez že lahko pokaže, kako so zaživeli in prebrodili prve težave. Do konca mandatne dobe so pred njimi že štiri enako dolga obdobja, ki jih bodo morali bolj ali manj uspešno prestati. Uspeh njihovega dela bo odvisen od stopnje angažiranosti delegatov v samoupravnih organih, zlasti pa še od pomoči in sodelovanja vseh delavcev v temeljni organizaciji združenega dela.

Opozorili bi radi, da ne mislimo nič hvalliti — zakaj dobro se samo hvalliti — pa tudi nič grajati, temveč samo podati kratek pregled dela organov in se dotakniti nekaterih aktualnih problemov s tem v zvezi. Pri tem bi opozorili na nekatere probleme oziroma težave v razvijajočem se samoupravljanju — vse dobronamerno.

Glede na dejstvo, da posamezni delavci iščejo kontakt s svojimi predstavniki v določenih organih, pa jih še premnogi slabo ali sploh ne poznajo, bomo poleg vsakega organa navedli tudi njegovo sestavo. Organi sami pa si po drugi strani prav tako želijo predlogov, opozoril in mnenj delovne skupnosti. Znano je, da ustni kontakti večini članom naše delovne skupnosti še zmeraj bolj »ležijo« kot pismeni.

DELAJSKI SVET TOZD MO

Delavski svet TOZD mehanske obdelave šteje 29 članov. Njegov predsednik je Edo Kričej, zaposlen v orodjarni — obrat strojev in delov.

Doslej se je delavski svet sestel petkrat. Obravnaval je sprotno aktualno problematiko. O obravnavanih temah ne bi kazalo govoriti, ker so delavci o tem dobro obveščeni. Sklepi z zasedanj se objavljajo na oglasnih deskah. Posebnih težav delavski svet ni imel. Bile so pa, kot npr. nepravosčasna dostava materiala članom DS ali pa primer, da se delavskemu svetu na seji predloži konkreten predlog v obravnavo, dasiravno je bilo prej zadosti časa za pridravo pismenega predloga, ki bi ga član sveta prej lahko v miru in sistematično preštudiral. V bodoče bodo morali predlagatelji določenih sklepov računati s tem, da delavski svet na hitro pripravljenih predlogov ne bo obravnaval. Na dnevnih redih se bo ukinila točka — RAZNO — in bo član DS, ki bo hotel sprožiti določen problem, moral to storiti pred sprejetjem dnevnega reda. Prav tako je potrebno, da član DS oz. kolektivnega izvršilnega organa opraviči izostanek s seje predhodno ali vsaj naknadno. Ne sme se dogajati, da zaradi ležernosti nekaj članov organ ne bo sklepčen. Delavci v samoupravnih organih pa se morajo zavedati, da članstvo ne pomeni samo določene izkazane časti, pač pa predvsem ogromno odgovornost nasproti sodelavcem, ki so jih izvolili. Seveda so še druge težave, toda o njih kdaj drugič.

KOMISIJA ZA VARNOST PRI DELU

Člani so: Maks Kragelnik, predsednik, in Franc Ferk, Ivan Zorman, Janko Peter, Maks Peruš, Rihard Čas in Franc Turjak.

Doslej so se sestali štirikrat. Komisija tesno sodeluje s službo za varnost pri delu. To sodelovanje je nujno potrebno, vendar bi radi opozorili tudi na bojazen, da postane ta služba edini iniciator dela komisije.

KOMISIJA ZA STANOVANJSKE ZADEVE

Komisijo sestavljajo: Maks Haber, predsednik, in Ferdo Petek, Silvo Ošep, Ivan Franc, Avgust Razgoršek, Miha Hribernik in Vlado Marksl.

Doslej se je stanovanjska komisija sestala trikrat. Glede na to, da je glavno delo komisije razdeljevanje stanovanj, bi želeli, da se v tej mandatni dobi še mnogokrat sestane. Seveda pa razdeljevanje stanovanj ni edino področje delovanja komisije, ki bo morala s tem v bodoče tudi računati.

Z novim samoupravnim sporazumom o stanovanjskih razmerjih je dana komisiji osnova za delo na bolj objektivni podlagi kakor doslej. Naloga članov komisije je, da se z določbami sporazuma v najkrajšem času čimbolj dosledno seznanijo.

KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV DELOVNIH DOLŽNOSTI IN IZREKANJE UKREPOV

Ta komisija je sestavljena iz treh članov in njihovih namestnikov. Predsednik komisije je Franc Kešpret, člana pa Ivan Zorman in Vinko Javornik. Namestniško garnituro sestavljajo: Vinko Čibron, Ivan Komerički in Marija Vogler.

Člani komisije so svoje delo vzeli zelo resno — kar je hvale vredno — ker se zavedajo odgovornosti svojega poslanstva. Vse primere poskušajo reševati sproti, kar je edino pravilno, ker vsaka kršitev po določenem času izgubi težo, poleg tega pa je tak način obravnavanja tudi predpisan v naših samoupravnih aktih. Na javnih, ustnih obravnavah poskuša komisija ustvariti tako zdušje, da delavec — kršilec delovne dolžnosti — ne dobi vtisa, da je pred vsemogočno disciplinsko komisijo, ki ga predvsem želi kaznovati.

(Ne)popularni izraz »disciplinska komisija«, moramo za vselej odpraviti — tudi iz naših misli. Komisija sicer izreka ukrepe, ki so v bistvu kazni za neizvrševanje samoupravno dogovorjenih norm, vendar je namen tega organa predvsem dokazati delavcu, da ne ravna pravilno, ko krši delovne dolžnosti in da je izrečeni ukrep prej prijateljsko opozorilo kot stroga sankcija. Seveda mora tako opozorilo na delavca pozitivno delovati. Kolikor ukrep ne pade na plodna tla in nekdo še naprej stalno ponavlja iste napake, se bo moral pač prej ali slej, po svoji ali proti svoji volji posloviti od nas. Če smo pri stanovanjski ali kateri drugi komisiji ugotovili, da želimo, da bi bila čimbolj aktivna, je pri komisiji za ugotavljanje kršitev in izrekanje ukrepov ravno nasprotno. Želja vseh članov komisije je, da bi se vsi sodelavci zavedli svojih dolžnosti in odgovornosti ter poskušali zgraditi take medsebojne delovne in druge odnose, da se jim sploh ne bi bilo treba sestajati.

KOMISIJA ZA GOSPODARJENJE

Komisijo sestavljajo: Franjo Haramija, predsednik, in Rado Rebernik, Stanko Tušek, Ivan Tratnik, Ivan Erjavec, Tomo Stefanovič, Ivan Gradišek in Albert Potočnik.

V tej mandatni dobi se je komisija trikrat sestala. Ker je gospodarjenje še zlasti delikatna zadeva, je delo komisije težko in odgovorno in se zato tudi še ni uspela do kraja vživeti v svojo vlogo oziroma začeti uspešno delovati. To ji bo uspelo le ob splošnem sodelovanju članov vse delovne skupnosti. Še posebno so tu mišljeni odgovorni delavci obratov in služb, pa tudi drugi delavci po delovnih skupinah, ki bodo s svojimi konkretnimi predlogi veliko prispevali k nadaljnjemu uspešnemu delu komisije.

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA V ZDRUŽENEM DELU

V komisiji so: Anton Štern, predsednik, ter člani: Ivan Strmčnik, Pavel Stropnik, Jožica Vinkovič, Jože Libnik, Miha Hribernik, Zvonko Škegro in Marjan Vešligoj.

Misli

Foto: Franc Kamnik II

Komisija je zelo aktivna. Sestala se je že petkrat. Ta aktivnost je seveda pogojna z veliko fluktuacijo delovne sile in drugo kadrovske problematiko, ki je včasih zelo boleča. Prav tako so nanjo naslovljene pogoste prošnje, katerih reševanje ravno tako ne trpi odloga. Komisija aktivno sodeluje s kadrovske službo Železarnice Ravne, ki je kot strokovna služba odgovorna za pripravo materiala, ki se potem obravnava na sejah, in za realizacijo sklepov. V dosedanem delu so se pojavljale določene težave. Tako nekateri člani komisije ne ločijo popolnoma pristojnosti komisije kot voljenega organa in kadrovske službe kot strokovnega organa. Po drugi strani pa material za seje ni bil vedno najbolje pripravljen, kar pa se bo s popolnejšo zasedbo kadrovske službe (kadrovniki, psiholog itd.) vsekakor izboljšalo. Manjših nesporazumov pa spet ne smemo jemati preveč tragično, ker kdor dela, tudi greši, na napakah pa se učimo.

KOMISIJA DELAVSKE KONTROLE

Komisijo delavske kontrole TOZD mehanske obdelave sestavljajo: Vlado Novinšek, predsednik, zaposlen v oddelku montaže pnevmatičnih strojev, ter člani: Pavel Krivograd, Vinko Košutnik, Viktor Oder in Mirko Škrobar.

SINDIKALNE VESTI

Konferenca OOS — TOZD I

Osnovna organizacija sindikata TOZD metalurške proizvodnje je v maju imela svojo letno konferenco. Njen namen je bil pregled enoletnega dela izvršnega odbora in finančnega stanja organizacije ter priprave na problemsko konferenco sindikalne organizacije železarnice Ravne.

Predsednik izvršnega odbora tov. Peruš je na kratko prikazal delo in težave, s katerimi se je odbor srečeval na začetku svoje mandatne dobe. Sindikalna organizacija je prav tedaj doživljala svojo preobrazbo — reorganizacijo. S požrtvovalnim delom smo le prebrodili krizo in konec preteklega leta so uspehi postali vidni. Od izvolitve do formiranja sveta sindikata železarnice 16. maja lani je bilo zatišje, ker ni bilo koordinacije sindikalnega dela in nobene povezave med novo ustanovljenimi osnovnimi organizacijami. Da bi se podobni primeri ne dogajali več, je že sedaj treba misliti na nove kadre za sindikalno delo. Kljub vsem težavam smo uspeli izvršiti veliko nalog, ki se vrstijo druga za drugo pred sindikalno organizacijo.

Angažirano smo izvedli vse volilne postopke, vendar s tem naše delo še ni končano. V praksi je treba izvesti načelo, da bo vsak delavec prisoten pri vseh odločanjih gospodarskega ali družbenopolitičnega pomena.

Problemov je veliko, od tehničnih po vseh obratih TOZD, do nezadovoljstva z obračunavanjem OD po zastarelem tarifnem pravilniku in do reševanja stanovanjskih vprašanj. Močno se je sindikat angažiral pri nabavi ozimnice, vendar tega dela v prihodnje ne kaže nalagati funkcionarjem, sicer ne bodo kos drugim svojim nalogam.

Doslej so se sestali trikrat. S posebno agilnostjo se ne moremo pohvaliti, sicer pa je to splošen problem, ne samo v TOZD II. O nečem si moramo biti na jasnem. Organ delavske kontrole ni ne policaj ne vohljač niti posebna oblika disciplinske komisije, kot si nekateri predstavljajo, temveč je samo eden od načinov uresničevanja samoupravne delavske kontrole. Ti načini pa so naslednji (citiramo 107. člen ustave SFRJ):

1. neposredno,
2. po organu samoupravljanja,
3. po posebnem organu (pri nas je to komisija oziroma odbor na ravni podjetja).

Poudariti je treba, da sta ravno prva dva načina najpomembnejša, organ sam pa brez močnejše podpore vseh članov delovne skupnosti nikakor ne bo mogel opravičiti svojega namena. Komisija pričakuje predloge delavcev, ki v svoji delovni sredini — pa tudi izven nje — opažajo določene negativne pojave, vendar nanje premalo ostro reagirajo.

Kakor vidimo, je delo v novih samoupravnih organih steklo, ponekod boljše, drugod slabše. Začetne težave so prebrodene in upamo, da bo v bodoče — ob izdatni podpori vseh delavcev TOZD — še boljše.

Janko Dežman

Finančno poročilo izkazuje saldo 75.579,50 din, pri čemer je nadzorni odbor kritiziral prevelika odstopanja posameznih podjetij med planiranimi in porabljenimi sredstvi.

Pri obravnavi gradiva za problemsko konferenco sindikata železarnice je pokazala analiza zapisnikov delovnih skupin, da delavci niso zadovoljni s sedanjo organizacijo prehrane ter zahtevajo zgraditev nove jedilnice, adaptacijo obstoječe in organizacijo družbene prehrane v lastni režiji. Prav tako se je večina izrekla za regresiranje vseh zaposlenih ne glede na to, ali uživajo topli obrok ali ne. Izražena je bila podpora vodstvu sindikata, naj nakazane probleme zadovoljivo reši. Pri tem je zelo zgovorna dobesedna želja, povzeta iz zapisnika neke delovne skupine:

»Naj se uredi tako, kot predlaga sindikat!«

Na koncu so navzoči izvolili poleg stalnih članov še 30 delegatov konference ter komisijo za izdelavo sklepov, ki naj bodo izvršnemu odboru vodilo za nadaljnje delo.

-ca

Iz železarnice Jesenice

Inventivna dejavnost

Ni potrebno posebej poudarjati, da so gospodarske organizacije glavne nosilke tehničnega napredka, vendar ni mogoče trditi, da je to dovolj upoštevano pri gospodarskih snovanjih. Tu je mišljena inventivna dejavnost kot eden odločilnejših faktorjev pri uresničevanju razvojnih prizadevanj. Težnje po doseganju boljših delovnih in poslovnih uspehov še vedno niso

dovolj organizirane in povezane s spoznanjem, da pomeni v sodobnem gospodarstvu novo znanje, ki se ga da uporabiti v gospodarskem procesu kot najproduktivnejši gospodarski faktor in najučinkovitejše konkurenčno orožje. Čeprav imajo za to v železarni Jesenice že nekaj konkretnih dokazov, programiranje inventivne dejavnosti še ni postalo ena od osnovnih podjetniških funkcij, niti še ni prodrlo v zavest pravilno vrednotenje te dejavnosti. Še zmeraj se pojavlja miselnost, da avtorji inventivnih predlogov zažirajo v osebnih dohodke drugih članov delovnega kolektiva.

Prvi pogled kaže, da je na Jesenicah vse v najlepšem redu. Imajo pravilnik, ki ureja inventivno dejavnost. Kljub temu pa je učinek, s katerim se enkrat ponašajo, drugič spet zaskrbljujoče sprašujejo, zakaj ni večji, v primerjavi s svetom zelo majhen. Strokovnjaki delijo razloge za takšno stanje na dva dela. Prvi je po njihovem mnenju v predpisih in v splošni družbeni klimi izven podjetij, drugi pa v neorganiziranosti in neurejenosti znotraj podjetja.

Ena od ugotovitev iz jeseniške železarnice je tudi ta, da so neposredni proizvajalci pri uresničevanju idej zelo zavzeto sodelovali, medtem ko so bili vodilni delavci zelo indiferentni, čeprav se je izboljšava nanašala na njihov obrat, na njihove gospodarske koristi. Zavlačujejo ocenjevanje izboljšav, invacije in racionalizacije. Imajo mlačen odnos do različnih idej, predlogov, dajejo neustrezno pomoč pri realizaciji teh idej itd.

To sicer kaže na nekatere značilne človeške slabosti, na drugi strani pa, kar je bolj pomembno, da v njihovo miselnost še ni prodrlo spoznanje, da so zaradi slabo razvite inventivne dejavnosti delovni procesi manj učinkoviti in manj gospodarni, kot bi lahko bili.

Uspešno zmanjševanje stroškov pri remontu

V jeseniški železarni so po zaslugi inšpektorja za industrijske peči v zadnjem obdobju posvetili večjo pozornost temu, da se še uporabna ognjeodporna opeka vgrajuje nazaj, saj na ta način pomembno zmanjšujejo proizvodne stroške. Tudi pri drugih popravilih proizvodnih naprav bodo odslej bolj gledali na zmanjševanje stroškov, in sicer tako, da bodo z boljšo organizacijo dela skrajševali čase popravil, na drugi strani pa z večjo pozornostjo proizvodnih delavcev podaljševali obratovalne čase posameznih strojnih naprav.

Z. S.

Človek lahko osreči sam sebe, če ima nekaj samoodpovedi, ljubezni do dela in posebnost, če ima čisto zavest.

(Maurois)

Pri ženskah ima največ uspeha tisti, ki se jim najbolj trdovratno upira.

Lodge

Ženska je kot senca — če bežiš od nje gre za teboj — če greš ti za njo, ona beži od tebe.

Ne boj se počasne hoje, ampak stanja. Kitajski pregovor

Proizvodnja jekla v svetu in pri nas

Kako bo s prodajo in proizvodnjo jekla v letu 1973, so bila v pričetku lanskega leta dokaj deljena mnenja. Pravzaprav niso obetali nič izjemnega. Konjunktura na tržišču naj bi bila na enaki ravni kot leto poprej in proizvodnja naj bi se povečala tudi v približno enakem odnosu. Po teh pričakovanjih naj ne bi svetovna proizvodnja v lanskem letu preseгла 670 milij. ton. Leta 1973 je znašala svetovna proizvodnja jekla 695,8 milij. ton in je precej preseгла pričakovanja.

Na svetu so trije veliki, ki daleč vodijo v proizvodnji jekla in tako bo ostalo še precej časa. V letu 1973 so vsi trije proizvedli vsak zase več kot 100 milij. ton jekla. Združene države Amerike prednjačijo s 136,5 milij. ton in so zopet prevzele vodstvo pred Sovjetsko zvezo, kjer so izdelali 131 milij. ton. Leta 1972 je namreč vodila Rusija s proizvodnjo 126 milij. ton pred ZDA za 5,3 milij. ton. Japonci so na tretjem mestu in so se s 119,3 milij. ton že močno približali vodečima. Delež »treh velikih« v svetovni proizvodnji je 386,8 ton ali 56 %. Lanskoletna svetovna proizvodnja je za 100 milij. ton ali za 86 % višja od proizvodnje leta 1970, in za 66 milij. ton ali za 9,5 % večja kot leta 1972.

V železarnah, članicah Združenja jugoslovanskih železarn, je znašala lani proizvodnja jekla 2,62 milij. ton. Za druge proizvajalce še nimamo točnih podatkov, več kot 50.000 ton je verjetno ne bo. Jugoslovansko proizvodnjo jekla navajajo svetovni statistični podatki za leto 1973 z 2,8 milij. ton, kar je nekam visoko, bolj realna ocena je 2,7 milij. ton, kar predstavlja v svetovni proizvodnji delež 0,4 %.

Proizvodnja jekla v Slovenskih železarnah je bila leta 1973 tudi doslej najvišja in je znašala 695.485 ton, kar je približno četrtina jugoslovanske proizvodnje ali 0,1 % svetovne proizvodnje. Lansko leto štetejo za visoko konjunktorno in računajo, da se bo svetovna proizvodnja jekla v letu 1974 še dvignila. Napovedujejo, da bo znašala 719,5 milij. ton in se bo povečala za 3 %, kar pomeni proti povečanju v zadnjih petih letih precejšnje nazadovanje. Drugi zopet gledajo bolj optimistično na potrebe po jeklu na svetovnem trgu. Vsi so si pa edini, da bo dosegla svetovna proizvodnja jekla leta 1980 okoli 1.000 milij. ton in leta 1985 okoli 1.150 milij. ton.

Jugoslovanska proizvodnja je za leto 1974 načrtovana v višini 2.900.000, leta 1980 bo 7 milij. ton in leta 1985 po predvidevanjih 9 milij. ton, po individualnih načrtih železarn pa naj bi bila celo okoli 11 milij. ton. V Slovenskih železarnah načrtujemo za leto 1974 proizvodnjo 775.000 ton, leta 1980 bo predvidoma 920.000 ton in leta 1985 naj bi dosegla 1 milij. ton. Delež jugoslovanske proizvodnje v svetovni proizvodnji jekla bo torej precej višji kot sedaj in bi znašal leta 1980 skoraj dvakrat več kot lani, tj. 0,7 do 0,8 % in leta 1985 približno 1 %.

Hitra rast proizvodnje jekla in spremembe v deležu proizvodnih agregatov, spremembe tehnologije ter cen energiji in tehnološkim gorivom so privedle na svetovnem trgu do situacije, ki bistveno vpli-

va na proizvodne stroške jekla odnosno ekonomiko proizvodnje.

Cene premoga za koksanje se stalno dvigajo. Za povečano produkcijo surovega železa potrebujejo več koksa in grade nove koksne baterije. V sodobnih visokih pečeh z dnevno proizvodnjo 8 do 10.000 ton surovega železa so znižali z različnimi ukrepi porabo koksa pod 500 kg na proizvedeno tono, dosejajo celo rezultate pod 400 kg. Metalurški koks skušajo nadomestiti s tako imenovanim form koksom. Industrijski poskusi o uporabnosti form koksa, dobljenega iz slabih vrst premogov, so v teku na Japonskem, v Zahodni Nemčiji, Italiji in drugje.

Cene staremu železu so se v enem letu dvignile skoraj za trikrat. ZDA, doslej najmočnejši izvoznik starega železa, so ustavile izvoz. V nekaj letih je v Ameriki zraslo 44 mini železarn, vsaka z letno kapaciteto pod 300.000 ton jekla, ki pokupijo staro železo iz svoje bližje okolice in na približno istem terenskem območju prodajo svoje proizvode. V ZDA so računali s tem, da bodo že leta 1975 porabili vse svoje staro železo. Sedanja prepoved izvoza opravičujejo s štednjo starega železa in energije. Zagovorniki prepovedi izvoza namreč pravijo, da pri proizvodnji jekla iz starega železa potrebujejo samo okoli 31 % energije, katero potrebujemo sicer po klasičnem postopku prek priprave zasipa in proizvodnje surovega železa ter jekla. Pri izvozu starega železa izvozijo pri vsaki toni tudi 69 % energije, ki jo potrebujejo za proizvodnjo ene tone jekla prek surovega železa.

S prepovedjo izvoza starega železa iz ZDA bodo posebno prizadete Japonska, ki je uvažala okoli 5 milij. ton letno, in Španija ter Italija, ki tudi uvažata vsaka po nekaj milijonov ton letno. Prav v zadnjih

mesecih so svoje tržišče starega železa, če že ne docela zaprle, pa vsaj omejile države evropske gospodarske skupnosti.

V letu 1973 smo morali uvoziti v Jugoslavijo za potrebe proizvodnje jekla 299.000 ton starega železa. Letos bi ga potrebovali še več, in to blizu 0,5 milij. ton. Pri sedanjih izrednih ekspanziji svetovne proizvodnje jekla bo nastal velik problem, kako nabaviti staro železo iz uvoza.

V Ameriki računajo, da bo znašal pri njih delež proizvodnje jekla v elektro pečeh že v nekaj letih okoli 30 %. Podoben odnos bo tudi v drugih industrijsko visoko razvitih deželah. Večinoma bodo lastno staro železo porabili sami v elektro pečeh v sestavu železarn ali pa v mini železarnah, ki ob takih pogojih ter nizkih stroških investicij opravičujejo ekonomiko svojega nastajanja in dela.

V letu 1973 je znašal delež kisikovega procesa v svetovni proizvodnji jekla 403 milij. ton ali 58 %.

Razvojne težnje napovedujejo, da se bo v svetovni proizvodnji jekla dvignil delež kisikovih procesov precej nad 60 %, elektro jekla na 20 do 30 %, preostanek bo pa še nekaj časa pripadal SM jeklu in drugim postopkom.

Energija je drug problem, ki bistveno vpliva na stroške proizvodnje jekla. Tehnologi na svetu si močno prizadevajo, da bi zmanjšali porabo in našli nadomestila. V teku je več poskusov o uporabnosti koksa, dobljenega iz slabših vrst premoga. Ameriška komisija za atomsko energijo je izdelala priporočilo, naj bi država v naslednjih petih letih dala 11 milijard \$ za raziskave, kako bi z uporabo premoga, sončne energije in zemeljske toplote postali manj odvisni od uvoza nafte. Vsekakor bodo pa na svetu podvojili težnjo z nuklearno energijo nadomestiti v industriji nafto, premog in plin.

Vprašanje vložka za proizvodnjo jekla po kisikovem procesu je rešeno s proizvodnjo surovega železa. Osnova za masovno

Do kod sega megl

proizvodnjo in velike proizvodne enote bo do novih tehnoloških odkritij ostal še naprej klasičen način proizvodnje jekla prek visoke peči in po kisikovem procesu.

Direktna redukcija železne rude s proizvodnjo železne gobe ni samo pot za čist vložek elektro peči, temveč enostavno tudi dopolnilo za pomanjkanje starega železa. Proizvodnja železne gobe ali kot tudi rečemo, metaliziranih peletov, je danes že industrijsko dognana stvar po več postopkih in težko je dati kateremu od njih bistveno prednost. Pri procesih s trdnim reducentom je nekaj manj uspeha zaradi težav z regulacijo in žveplom v reducentu. Procesi s plinastim reducentom so na pohodu in samo po Korf-Midland Ross-postopku obratuje in je v gradnji že toliko naprav, da bo njihova letna proizvodnja v prihodnjih dveh letih presešla 10 milij. ton. Gotovo je, da bo pot direktne redukcije železne rude in predelave gobe v elektro pečeh v prihodnjih letih pridobila na pomembnosti. Vse več projektov predvideva gradnjo naprav za predredukcijo pri viru reducenta (zemeljski plin) še bolje pa pri rudniku železne rude, predvsem če je v bližini reducent. Poraba energije v procesu direktne redukcije je zelo visoka in praktično enaka porabi energije v visoki peči ter je cena železne gobe močno odvisna od cene reducenta oziroma tehnološkega goriva. Japonci so že namenili 24 mili-

jonov \$ za pilotno napravo za proizvodnjo železne gobe, ki bo obratovala z 50 MW nuklearno centralo, katera bo dajala toploto, potrebno za ogrevanje. Naprava naj bi pričela z delom leta 1977.

Poleg velikih investicijskih del za povečanje kapacitet v železarstvu je v teku tudi vse več gradenj velikih naprav, ki nadomeščajo obstoječe. Tako ustavljajo po 3 do 4 visoke peči z dnevno proizvodnjo 1.000 do 1.500 ton in več ter grade eno peč s kapaciteto 8.000 do 10.000 ton na dan. Ustavljajo SM jeklarne s milijonsko letno proizvodnjo, katero nadomešča proizvodnja v 200 in več tonskih kisikovih konvertojih.

Mini železarne na bazi starega železa in mini železarne na podlagi postopka predredukcije železne rude bodo povečale sicer svoj delež v svetovni proizvodnji jekla zaradi omejitve v kapaciteti (saj ne presejajo 0,5 milij. ton letno), pa zaenkrat ne bodo prevzele prevladujoče vloge.

Skratka, ekonomika proizvodnje je tisto, kar iščejo vsi železarji, vsak na svoj način in po svoji poti, odvisno od specifičnih pogojev. Osnovni problemi so za vse, če že ne docela isti, pa vsaj zelo podobni in tako tudi za nas. Na naš jutri v proizvodnji jekla je vezano predvsem vprašanje rešitve problema oskrbe z energijo in rešitve problema vložka.

Milan Marolt, dipl. ing.

Me imate radi?

„Odstopil bom od sindikata!“

»Odstopil bom od sindikata, če ne bom dobil mesta v počitniškem domu v Portorožu!« Ta grožnja se je na dan vpisa za Portorož večkrat ponavljala iz ust delavcev, ki so čakali v vrsti ves popoldan, da bi si po napornem celoletnem delu lahko zagotovili oddih na morju. In ko so v vrsti čakali tako dolgo, so končno prišli na vrsto in verjeli, da zdaj vendar morajo dobiti svoje mesto v počitniškem domu. Pa je bilo razočaranje na višku, ko so ugotovili, da je bilo čakanje zastonj, da so mesta v času, ko je hotel posameznik izkoristiti z družino svoj dopust, zasedena, in da je šel tako težko pričakovani dopust na morju po vodi.

In kdo je kriv za to, da ni mogoče priti do mesta v Portorožu? Vsak najprej strese svojo jezo na sindikat. Sindikat je kriv, ker ni preskrbel dovolj mest za letovanje svojih članov na morju. V jezi in ogorčenju je bil vsakdo zmožen misliti samo do tu, da je nekdo kriv, nič drugega, in zato se mu bo maščeval, s tem da bo odstopil, potem mu bo lažje. Pa četudi ne bo mogel odpeljati svoje družine na tako zelen dopust na morje. Taki so trenutki razočaranja in jeze. Potem, ko se vse to poleže in pozabi, pa je vse po starem, čeprav bi se moralo pričeti razmišljati drugače.

Kdo je sindikat, ki ga obsojamo, da ni preskrbel dovolj mest v počitniških domovih? Ali je sindikat posamezen funkcionar ali svet ali smo mi vsi, ki smo člani sindikata? Nadalje, ali smo člani sindikata samo zato, da plačujemo svojo članarino vsak mesec? Ali zato, da v organizaciji sindikata združeni krojimo svojo politiko, da od svojih izvoljenih predstavnikov

zahtevamo, da zastopajo interese članov — nas, in če jih ne, da jih odpokličemo in izvolimo take, ki bodo svoje funkcije opravljali tako, kot to mi želimo? Torej smo krivi sami, da ni mogoče na morje in ne sindikat. Vedno, ko je šlo za delitev sredstev v razne namene, smo bili lepo tiho. Vse drugo je bilo prioriteto, le počitnice nas vseh so bile vedno na repu potreb, če so sploh bile. Predstavniki sindikata, ki so bili vedno pri delitvi sredstev po zaključnem računu navzoči, so bili vedno preveč popustljivi in premalo spodbujeni od nas vseh članov, da bi lahko zagovarjali prioriteto, potrebe po sredstvih za možnosti letovanja.

Vodilni delavci pa očitno sami niso imeli interesa za ureditev več in boljših mest za letovanje delavcev ob morju in so vedno znali upravičiti sredstva za druge »bolj važne zadeve, kot je letovanje in dopust delavcev. In nazadnje, kdo je kriv, da Železarna Ravne zaostaja za Železarno Jesenice in Železarno Štore pri možnostih za letovanje in družbenem standardu? Res je tudi to, da gredo v Jesenicah in Štorah zasluge za dober družbeni standard predvsem sindikatu, ki ima vse to v svojih rokah.

Še važnejši od sindikata so tu seveda organi samoupravljanja, ki polnomočno odločajo o delitvi sredstev. So tudi ti bili do sedaj gluhi za letovanje delavcev ob morju?

In nazadnje najbolj ugleda vredni predstavniki ZK tudi niso smatrali za potrebo po razširitvi počitniške dejavnosti za delavce proizvajalce. Strokovna razvojna služba, ki skrbi za razvoj podjetja in

družbeni standard, tudi do sedaj še ni smatrala za potrebo, da bi po vrstnem redu dala prioriteto za razširitev počitniškega domu v Portorožu, kljub temu da so potrebe vedno večje.

Iz vsega razmišljanja sledi, da je po vsej verjetnosti bila politika gospodarjenja s sredstvi pravilno zastavljena, čeprav se zlasti pri odločanju, kam na dopust, vsa leta jezimo na sindikat in na vodstvo podjetja, ker se problem letovanja vleče kot rdeča nit in ga ni ne konca ne kraja in tako bo še naprej, če ne bomo enkrat le rekli: »Letos pa je ureditev počitniškega doma na prvem mestu.«

F. K.

ZLOBA PO ŠČEPCIH

Biograf je mojster šminkanja.

Škof je minister za najnotranješnje zadeve.

Knjige imajo iste sovražnike kot ljudje — ogenj, vodo, čas in lastno vsebino.

Šansa je priložnost isto napako narediti še enkrat.

Karakter je sposobnost biti sam sebi na poti.

Zbor je združenje propadlih solistov.

Jazbecar — pol psa višine, ena in pol psa dolžine.

Deficit — če imaš več ali manj kot nič.

Dekolte je optična samopostrežnica.

Demagog je človek, ki zaguga čoln in vsakogar prepričuje, da je vihar.

Spomenik je kraj, kjer traktor še ni spodrinil konja.

Diplomat je človek, ki mora znati molčati najmanj v treh jezikih.

Diplomacija je umetnost psa tako dolgo božati, dokler ni izdelan nagobčnik.

Ob 30-letnici službe varnosti

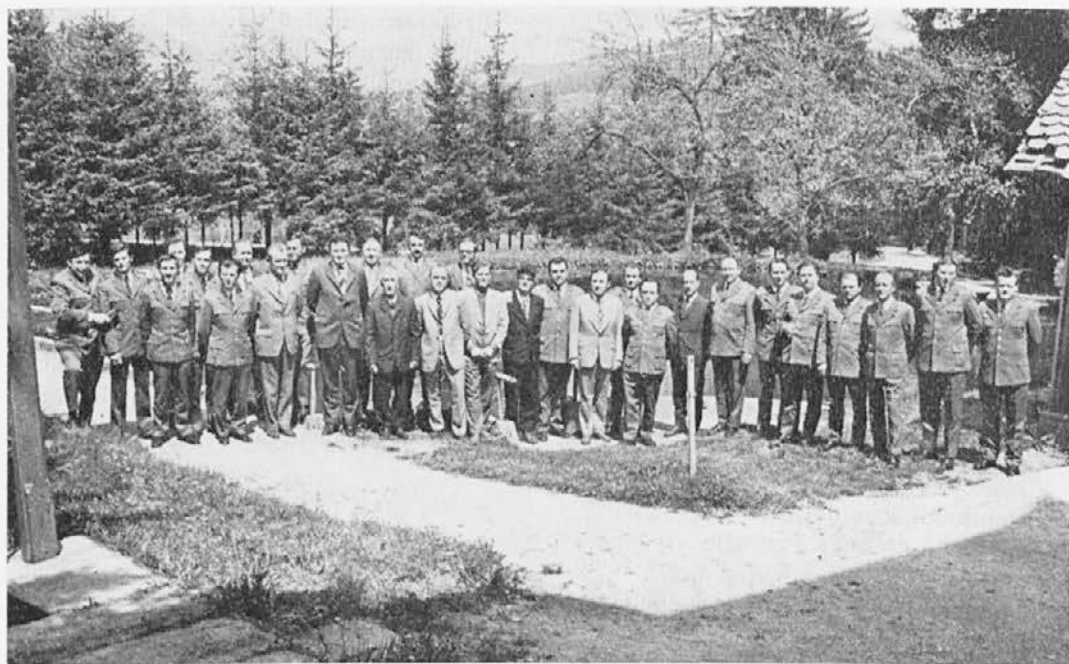
Ob jubileju službe varnosti smo bili na postaji milice na Ravnah. Pogovarjali smo se s komandirjem tov. Antonom Lapanja in njegovim namestnikom tov. Ivanom Drakslerjem. Zanimalo nas je, kako je z varnostno službo v občini Ravne, kakšne so značilnosti njenega dela, težave in uspehi.

Oba tovariša sta ljubeznivo odgovarjala na naša vprašanja.

Če pogledamo v preteklost, je imela naša služba varnosti dosti dela z ljudmi, ki so prišli z juga dežele v našo dolino na delo. Seveda je to bila le začasna zaposlitev ali nekakšna odskočna deska za pobeg prek državne meje. Danes tega ni več in ljudje so sploh bolj disciplinirani.

Glede prometa moti naše miličnike, da nimajo ustrezne opreme za kontrolo hitrosti. Nujno so potrebni radarji, ki bodo lahko dokazali voznikom prekrške. Prav tako manjka primerna oprema za reševanje ob prometnih nezgodah. To naj bi bil nekakšen tehnični avtomobil, ki bi bil opremljen z vsem potrebnim. Imeli so že primere, da niso mogli hitro rešiti ponesrečenca iz jeklenega objema. Takšen avtomobil naj bi imeli gasilci.

Naši občani naj bi bolj upoštevali prometne predpise. V bodoče pa bi bilo tudi prav, da bi na osnovnih šolah ustanovili tečaje o prometu. Po drugih mestih v Sloveniji taki krožki že obstajajo. Razveseljivo je, da pri nas upadajo smrtne žrtve pri prometnih nesrečah. Leta 1971 je bilo pri nas kar 12 smrtnih nesreč, leta 1972 štiri in leta 1973 samo tri. Večini nesreč botrujeta alkohol in neizkušenost voznikov, večinoma pa nasploh za naše območje vse tisto, o čemer dan na dan beremo v dnevnem časopisju po kronikah prometnih nesreč. Vse premalo je še zavesti in premišljenosti.

Končno vsi skupaj

Foto: F. Kamnik

Sicer pa so Korošci znani kot delovni ter disciplinirani ljudje, zato je pri nas manj klasičnega kriminala kot drugje. Tu in tam pa se pojavljajo prekrški, ki jih varnostna služba večinoma hitro in uspešno reši.

Zadnje čase se pri nas pojavljajo razni ljudje, ki niso prišli z dobrim namenom. Prav bi bilo, če bi občani bolj sodelovali z milico in javljali razna dogajanja po dolini. Predvsem naj ne nasedajo potujočim trgovcem, ki ponujajo najrazličnejše blago. To se več ali manj dogaja višje v hribih, kjer vedo, da ni miličnikov.

Našim miličnikom oz. uslužbencem javne varnosti želimo pri njihovem nadaljnjem delu še dosti uspehov.

F. Rotar

Ljudje iz vseh štirih koroških občin. Poleg naše delavske univerze pa so tudi občinske družbenopolitične organizacije organizirale in izvedle več seminarjev, posvetov in občasnih predavanj, v prvi vrsti pa občinski komite ZKS.

Kratek pregled udeležbe delovnih organizacij v občini Ravne pa je naslednji:

Seminarji za člane samoupravnih organov

Stavbenik Prevalje
 Gradis Ravne
 GG Ravne
 GG Črna
 Pralnica Ravne
 KZSZ Ravne
 Storitve Ravne
 Dimnikarsko podjetje Ravne
 Instalater Prevalje
 KZ Prevalje
 Tovarna hlačnih nogavic Prevalje
 Merx Ravne
 Koloniale Ravne
 Stanovanjsko podjetje Ravne
 Krajevna skupnost Ravne

Seminarji za vodenje delovnih skupin

Železarna Ravne

Seminarji za vodilne v gospodarstvu

Železarna Ravne
 Tovarna lesovine in lepenke Prevalje
 Rudnik Mežica
 Viator Prevalje
 Merx Ravne
 Gradis Ravne

Seminarji o medsebojnih razmerjih delavcev v ZD

Zavod za delovno usposabljanje mladine Črna
 Krajevna skupnost Ravne
 Krajevna skupnost Mežica
 Skupščina občine Ravne
 Rudnik Mežica
 Železarna Ravne
 GG Črna
 Žaga Mušenik

Seminar o statutarni ureditvi in samoupravnih sporazumih delovnih organizacij

Krajevna skupnost Ravne
 Krajevna skupnost Mežica

Družbeno izobraževanje delavcev — pogoj za uresničevanje samoupravnega sistema

V vzgoji in izobraževanju se mora odražati družbeno bitje človeka naše družbe. Kot splošni cilj moramo postaviti človeka, kakršnega narekujejo zahteve družbenega samoupravljanja. To pa je delovni človek, ki je istočasno proizvajalec, upravljalec in kulturna osebnost s širokimi interesi in kar najbolj vključen v celotno družbeno življenje kot vsakodnevni graditelj samoupravnega socializma.

Naš sistem je naravnano tako, da še posebej potrebuje človekovo zavest in njegovo družbeno pripadnost ter tako pospešuje družbeno integracijo nasploh, saj morajo ljudje vedno bolj upoštevati tudi javne interese in družbene potrebe, ne le svoje lastne. Njihove odločitve pa morajo izvirati iz splošnih družbenih ciljev.

Naša družba je prav gotovo najbolj dinamična v svetu. Gradimo tako razvejan družbenoekonomski in politični sistem, da ga bomo lahko uresničili le, če bodo vsi ljudje sodelovali in da bodo na visoki stopnji družbene zavesti. Pri tem pa je

nujno, da poleg rednega šolskega sistema razvijamo še drugega, to je sistem stalnega družbenega izobraževanja. Priznati moramo, da je bilo to izobraževanje v preteklosti razdrobljeno, precej nesistematično in dokaj priložnostno, pogojeno tudi s subjektivnimi težavami in odkloni. Res pa je, da se je prav v zadnjem času odnos delovnih organizacij do družbenega izobraževanja bistveno spremenil. Delavska univerza Ravne je na podlagi drugačnega odnosa in razumevanja sistematično izvajala določene izobraževalne oblike, skozi katere je šlo veliko delovnih ljudi in občanov. Če upoštevamo še vse delegate vseh organizacij združenega dela v občini Ravne, potem je število udeležencev različnih oblik družbenega izobraževanja vsaj v prvi fazi zadovoljivo in predstavlja velik korak naprej, po drugi strani pa v veliki meri zagotavlja realizacijo in konkretizacijo načrtanega ekonomskega in političnega sistema.

Veliko različnih oblik usposabljanja in izobraževanja so se udeležili tudi delovni

Merx Ravne
 Instalater Prevalje
 Storitve Ravne
 Stavbenik Prevalje
 Mesnina Ravne
 Rudnik Mežica
 Železarna Ravne

Seminar za predsednike organov samoupravne delavske kontrole

Tovarna lesovine in lepenke Prevalje
 Rudnik Mežica
 Instalater Prevalje
 Tovarna hlačnih nogavic Prevalje
 Občinska skupščina Ravne
 Osnovna šola Ravne, Prevalje, Mežica, Črna
 Dimnikarsko podjetje
 Kmetijska zadruga Prevalje
 KZSZ Ravne
 Lekarna Ravne
 Stavbenik Prevalje
 Krajevna skupnost Ravne in Mežica
 Koloniale Prevalje
 Gradis Ravne
 Tovarna pohištva Prevalje
 Merx Ravne
 Storitve Ravne
 Šolski center Ravne
 Železarna Ravne
 Posebna šola Ravne

LEKARNA RAVNE 1953 - 1973

Lekarna Ravne je lani imela svojo 20. obletnico ustanovitve in 10. obletnico združitve z drugimi koroškimi lekarnami. Če se ozremo nazaj, se je prvi lekarni na našem Koroškem iz leta 1926 na Prevaljah pridružila leta 1951 lekarna v Črni, na Ravnah pa so začutili potrebo po lekarni v letu 1953 in tako jo je bivši OLO Slovenj Gradec tudi ustanovil. Z delom je pričela v privatni hiši tov. Lajnarja — skromno, a z naglim porastom dela in prometa; tako da se je začetna sistemizacija: farmaceutv — lekarniška delavka morala kmalu dopolniti še s farmacevtskim tehnikom in kasneje še z dvema farmaceutoma. Fluktuacija ne moremo reči, da ni bila majhna, saj se je povprečno na dve leti zamenjal po en delavec v lekarni. Dve leti po ustanovitvi beleži lekarna 7 milijonov din prometa letno in 1,7 milijona zaloge.

Po 10 letih sta se na pobudo občinske skupščine pripojili lekarni Ravne lekarna Prevalje in lekarna Črna. To leto beležimo že realizacijo 80 milijonov (27-odst. marža), nove zaposlitve (dva farmacevtska tehnika in stalni računovodja) — skupno 13 zaposlenih. V letu 1964 je bil dograjen novi zdravstveni dom na Ravnah, v katerem je dobila prostore tudi lekarna. Za mali kolektiv je bilo odplačevanje opreme za to lekarno težko breme, prav tako tudi takrat visoka najmenina ZD. Vendar smo z racionalnim gospodarjenjem tudi to odplačali.

Ko nam je po dveh letih občinska skupščina dodelila stavbo lekarne Črna v upravljanje, smo to staro stavbo renovirali (okna, streho, fasado) in opremili z opremo iz lekarne Ravne.

Ze leta 1968 pa smo bili prisiljeni zapreti lekarniško postajo v Mežici, ker je ZD v Mežici potreboval naš edini prostor. Kljub težki finančni situaciji v času gospodarske reforme pa je naš kolektiv pričel misliti na novogradnjo v Mežici, ki je bila realizirana že čez dve leti z velikimi napori, pritrgovanjem pri osebnih dohodkih, s prodajo edinega stanovanja itd.

Odplačevanje anuitet je bilo naslednja leta sicer olajšano zaradi razumevanja farmacevtskih tovarn do lekarniške službe, ki so nam pomagale z rabati in kasaskontni, prav tako pa tudi z bliskovitim porastom prometa, ki

Prikazani pregled pove, da se vse organizacije združenega dela sicer vseh oblik niso udeležile, vendar je njihova udeležba nasploh zadovoljiva. Izjema so le nekatere, ki pa jih tukaj nimam namena izpostavljati.

Splošna ocena vseh udeležencev o kvaliteti in organizaciji izobraževalnih oblik je bila zelo dobra. Prav gotovo pa je taka ocena rezultat vsebinsko dobro zasnovanega programa kot kvalitetnih predavateljev. Pri tem pa je bil glavni cilj in namen sestavljalcev programov in predavateljev:

- doseči splošno družbeno razvito osebnost,
- razvijati zavest in osveščenost,
- pripraviti ljudi za konkretno družbeno udeležbo pri akcijah,
- v ljudeh razviti nove potrebe.

Pri tem pa je izrednega pomena moment vzgoje in prevzgoje. Kajti naš delovni človek mora imeti svoje lastno stališče, za tem pa mora stati s svojim znanjem, prepričanjem in s svojo osebnostjo. Naš sistem ne potrebuje nevtralnega človeka, pač pa družbeno čim bolj angažiranega.

Rudi Krenker

ČLANI AMD RAVNE SO ZBOROVALI

Redna skupščina avto-moto društva Ravne je 10. maja izvolila v plenum 38 svojih članov. Za svojega predsednika so člani izvolili tovariša Franca Hrstnika. Volitve so potekale v dobrem vzdušju.

Na prvi seji plenuma teden dni kasneje so bili izbrani v upravni odbor:

inž. Anton Letonja kot predsednik,
 Ernest Mežnar kot sekretar,
 Anton Rutar kot blagajnik,
 Jože Gerold kot predsednik STK
 Alojz Rebernik kot predsednik ŠK,
 Ivan Čegovnik kot predsednik propagandne komisije,

Jožef Doberšek kot predsednik gospodarske komisije,

Jože Cesnik kot predsednik disciplinske komisije,

Milan Rosc iz Črne, Ivan Grubelnik iz Mežice, Ivan Strmčnik in inž. Miro Kostanjevec kot člani.

Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen tovariš Herman Lesjak.

Šolsko tehnično komisijo poleg predsednika sestavljajo še: Anton Ažnik, Rudi Blatnik, Dominik Jelen, Ivo Mlakar, Jakob Drevenšek iz Mežice in inž. Alojz Knez iz Črne.

V športni komisiji so poleg predsednika inž. Franc Lončar, Jože Tevž, Alojz Cigale, Janez Kurnik iz Črne, Ivan Grubelnik iz Mežice, Franc Kobolt iz Črne, Simon Pernek iz Mežice in Janko Torej.

V propagandni komisiji so poleg predsednika Milan Rosc iz Črne, Ludvik Oder, Anton Škalič, Ivo Mlakar, Slavko Strmčnik, Avgust Štehar, Stanko Strmčnik in Ludvik Grašič.

Gospodarsko komisijo poleg predsednika sestavljajo Peter Vogel, Avgust Krivograd, Vido Ratej in Niko Kralj.

Člana disciplinske komisije sta poleg predsednika še Drago Brodnik in Stanko Matvoz, v nadzornem odboru pa sta poleg predsednika še Alojz Janežič in Anton Kamenik.

Novi odbor in komisije v mandatni dobi, t. j. v sezoni 1974/75, čaka precej težka naloga, če hočejo zadovoljiti vse zahteve in potrebe članstva, predvsem gradnja društvenih prostorov, povečanje včlanjevanja vseh lastnikov motornih vozil v občini, želje kandidatov, da pridejo do voznških izpitov itn.

Upravni odbor bo na svoji junijski seji sprejel in potrdil program dela po komisijah in sprejel tudi finančni plan za obdobje svoje mandatne dobe, s tem da bo poskušal realizirati vse naloge, ki jih je članstvo na skupščini in plenumu sprejelo v svoje programe.

Nalog ni malo, vendar je ob prizadevanosti članstva upati, da bodo tudi te ovire premagane in dosežen uspeh, da bodo tehnični pregledi na Ravnah, da društvo dobi svoje lastne prostore, pa da bodo testirna vozila AMZ Slovenije čim večkrat pri nas.

M. E.

POL ZA ŠALO — POL ZARES

Direktor je človek, ki je lahko več ur odsoten, ne da bi ga kdo pogrešal.

Zakon je dolg banket, na katerem servirajo najprej sladice.

Zakon je maksimum skušnjav plus maksimum priložnosti.

Zakonolom je, kadar napačni ljudje delajo pravo stvar.

Zakonski mož je ljubimec, ki so mu uničili živec.

Vnema je četrtnina pridnosti in tri četrtnine neumnosti.

Ljubosumnost je strah pred primerjavo.

Nečimrnost je zahteva po retuširanju rentgenskih posnetkov.

Elektronski možgani — popoln idiot s posebnim talentom za računstvo.

Dobra vzgoja obstaja v prikriivanju tega, kako lepo mnenje imamo o sebi in kako slabo o drugih.

LIVARSKI PESKI

Ustanovljena je poslovna interesna skupnost proizvajalcev in porabnikov kremenčevih livarskih peskov

Dne 10. maja so podpisali pogodbo o formiranju poslovne interesne skupnosti proizvajalcev in porabnikov livarskih peskov naslednje delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela:

Slovenske železarne, Termit Domžale, Salonit Anhovo, Litoštroj Ljubljana, Titan Kamnik, Belt Črnomelj, Ferralit Žalec, Torpedo Rijeka, ETA Cerklje, Elektrokovina Maribor, Gorenje Muta, 3. maj Rijeka, Vulkan Rijeka, ATMOS Hoče, IMP Ivančna Gorica, Kremen Novo mesto in Exoterm Kranj ter Uljanik Pula. Skupno torej 17 podpisnikov, ki zajemajo okoli 90 % porabe in nad 90 % proizvodnje kremenčevih livarskih peskov na področju Slovenije.

Novo ustanovljena poslovna interesna skupnost ima tudi svoje ime: »Kremenčevi livarski peski« oziroma s kratico KLP.

Livarski peski so že dolgo vrsto let problem, ki tare livarje zaradi nezadostnih količin, neprimerne kvalitete, pri čemer je še posebno boleča neenakomernost kvalitete. Težave iz preteklih let in skrb za prihodnost so nas združile, da bomo uskladili svoje želje in zahteve, da bi ob tem optimalno izkoriščali naravne zaloge livarskih peskov s področja Slovenije. Znale zaloge niso posebno bogate in tudi dosedanja eksploatacija ni bila najprimernejša. Naš interes je, da pomagamo proizvajalcem, da nam bodo lahko dobavljali zadostne količine na sodoben način pripravljenega kremenčevega livarskega peska, da bo ustrezal potrebam livarn v vseh vidikih kvalitativnih zahtev.

Zato pogodba tudi odreja osnovne namene ustanavljanja poslovne interesne skupnosti, ki so:

- proizvodnja in oskrba z livarskimi peski v zadostni količini, ustrezni kvaliteti, po dogovorjenih ekonomskih cenah in v dogovorjenih rokih,
- optimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti,
- izpopolnjevanje tehnološkega postopka,
- rentabilnejše poslovanje.

Nadalje je dogovorjeno, da bodo podpisniki koordinirali podatke tržnih raziskav, razvojne programe, pripravljali standarde za svoje potrebe in skupno upravljali z vloženi sredstvi.

Solidarno bodo združevali sredstva za ugotavljanje novih nahajališč kremenčevih livarskih peskov za gradnjo tehnološko in ekonomsko optimalnih proizvodnih kapacitet na podlagi skupno sprejetega programa. Združevali bodo tudi sredstva za dograditev in rekonstrukcijo obstoječih kapacitet, za posodobitve proizvodnje in zagotovitev kvalitetnih zahtev porabnikov. Podpisniki bodo tudi za zagotovitev ciljev pogodbe enotno nastopali pri predstavniških organih, denarnih zavodih in drugih institucijah. Ob podpisu pogodbe so se dogovorili, da bo administrativne in finančne posle zaenkrat opravljala organizacija skupnih služb Slovenskih železarn.

Skupščina poslovne interesne skupnosti, ki bo izvolila tudi izvršilni odbor, se bo sestala zadnji teden v juniju ter potrdila program dela za svoje mandatno obdobje. Razumljiva je na novo ustanovljena poslovna interesna skupnost pobudnik in nosilec nadaljnega integracijskega povezovanja, dokler ne bodo zajeti vsi proizvajalci kremenčevih livarskih peskov v Sloveniji in tudi vsi porabniki, ki na to področje gravitirajo.

Po podpisu pogodbe je generalni direktor Slovenskih železarn tov. Klančnik zaželel na novo ustanovljeni skupnosti uspešno delo, ki bo v korist predvsem nam, zainteresiranim podpisnikom. Nalog je dovolj, ker je podpis pogodbe šele začetna stopnja, ki zahteva še vrsto izpopolnitev in dopolnil.

Najboljši kazalec za uspešnost dela poslovne interesne skupnosti proizvajalcev in porabnikov kremenčevih livarskih peskov bo pa v tem, da bo oskrbovanje s peski in kvaliteta peska iz leta v leto boljša. Uspešno delo je odvisno od dobre volje in prizadevnosti vseh podpisnikov, da se bomo tudi ravnali po določilih podpisane pogodbe.

Milan Marolt, dipl. ing.

KULTURNA KRONIKA

KERMAUNER O SODOBNI PROZI

17. maja je v ravenski študijski knjižnici predaval publicist in kritik Taras Kermauner o sodobni slovenski prozi. Poslušalci so bili zvečinoma prosvetni in kulturni delavci ter dijaki.

Sodobna slovenska proza je seveda dosti preveč raznorodna pa tudi preobsežen pojem, da bi jo mogel celo človek takih improvizacijskih sposobnosti, kakršne Kermauner nedvomno ima, v enournem predavanju podati celovito. Ker se je predavatelj tega zavedal in ker mu tudi sicer dosti bolj »leži« literarni problemi kakor sistematizacija, je predvsem dokaj poljudno razložil delitev sodobne slovenske proze na »avantgardno« in »tradicionalistično«, pa tudi svoje simpatije do prve ter svoj odnos do druge.

Čeprav se s Kermaunerjevimi stališči da polemizirati z več načelnih vidikov, saj je popolnoma očitno, da vrednoti literaturo zgolj z estetske pozicije in še tu zoženo na stilne novitete, pa žal v Sloveniji še nismo pričakali znanstvenika, ki bi znal ocenjevati književnost sicer prav tako moderno in spretno kot Kermauner, vendar v nasprotju z njim bolj kompleksno, zajemajoč predvsem še vsebinsko plat literarnega

sporočanja. Torej ne samo k a k o, ampak tudi k a j kakšna knjiga pove, pa v kakšnem medsebojnem razmerju je to dvoje.

Tudi ravenski razgovor po predavanju se zato ni dvignil nad separata vprašanja, vseeno pa je bil večer lepo doživetje. Svoje oči svojih stališč z živim avtorjem je vse kaj drugega kot branje njegovih del in zato je študijska knjižnica nedvomno na pravi poti, ko prireja takšne žive stike z besednimi ustvarjalci.

Pogovori o knjigah spadajo med knjige in eden na mesec v sezoni branja ne bi bil preveč. Morda pa velja tudi razmisliti, ali ne bi mogli biti prav redni stiki s književniki logična nadgradnja sedanji akciji za bralno značko, ki je dobro poskrbela za šolarje osnovnih šol, za bolj zahtevne na srednjih šolah pa precej manj. V vsakem primeru pa je takšne vrste nevsiljiva propaganda za razmišljajoče branje vredna priznanja.

n. r.

RAZSTAVA SLIKARJEV AMATERJEV

Umetniška izpoved, sposobnost izraziti svoje notranje bogastvo, predstavlja bistveno razliko med mislečim človekom in drugimi bitji, vendar ta sposobnost, naj bo

Naši slikarji s tov. Prosenčevu ob otvoritvi razstave

Foto: F. Kamnik

Oktet iz TRO, ki ga vodi tov. Monika Plesternjak

v obliki besedne, glasbene ali pa likovne umetnosti, ni privilegij ljudi, ki so se šolali za umetniški poklic, temveč je lastna v večji ali manjši meri vsemu človeškemu rodu. Preplet nešteti življenjskih silnic, mnogokrat odvisen od slučajnosti, odloča o načinu in pomenu ustvarjalnosti. Včasih se ustavi pri zahtevah vsakdanjega dela, drugič pa se razraste in privre na dan ter zaživi v nešteti, vedno istih ali nikoli enakih oblikah. Namen take izpovedi ni niti v tekmovanju s trenutno veljavnimi umetniškimi dogmami niti v mondeni naklonjenosti potrošniške družbe, temveč v možnosti dialoga med človekom in njegovim sočlovekom. Ravno v tem dialogu s pomočjo umetniške, čeprav še tako preproste in nerodne izpovedi, je dragocenost in poslanstvo človeške ustvarjalnosti. Kdor bo jasno čutil to edino pravo poslanstvo umetniške dejavnosti amaterjev, ga konjunktura in modnost te umetnosti ne bo zanesla do njegove nekritičnega poveličanja in do enačenja primarnih spontanosti in iskrenosti s preišljeno in umetno doseženo primitivnostjo.

Za enajst umetnikov — amaterjev železarjev, ki se predstavljajo s svojimi slikarskimi, grafičnimi in kiparskimi deli, je značilno, da ustvarjajo daleč od vseh pravil likovne teorije in je njihovo vodilo predvsem čustvo. Čustvo je tisto, ki se odziva na značilnosti sveta, v katerem umetnik živi, predvsem pa na medsebojne odnose ljudi, ki ta prostor napolnjujejo s svojo prisotnostjo. Tako nam platna, risbe, lesorezi in plastike govore o vsakdanjiku njihovih avtorjev in o njihovi ljubezni do narave.

Če se ustavimo prvo ob krajinskih motivih, vidimo, da je umetnike pritegnila predvsem barvita slikovitost motiva. Stanislav Bracman, Ferdo Bodner, Franc Johman ter Matevž Šumah slikajo domače kraje in njihovo značilno, žal propadajočo arhitekturo.

Izstopa Franc Johman, ki s strogo natančnostjo risbe in malce nevsakdanjimi barvnimi harmonijami daje svojim delom nekaj skrivnostnega, kar je blizu smeri

magičnega realizma. Silvo Kresnik, Roman Pori in Drago Štekl pa s pomočjo strogih črno belih efektov grafike oz. risbe grade svojo pripoved o življenju in delu koroškega človeka. Pori jeva topilnica je delo, ki zaradi svoje čiste likovnosti zasluži našo pozornost.

Milanu Visinskemu in Ivanu Večku je od konkretnih oblik predmetov oz. figur bližja simbolika barvne abstrakcije. Če je Visinski še obdržal fragmente predmetnega, pa so Večkove kompozicije čista barvna abstrakcija. Ko gledamo ta dela, se nam nehote vsiljuje primerjava z glasbo, poteza s čopičem nas vodi od bleščečega vibrata k prefinjenim barvnim prehodom, ki bi jih lahko označili »dolce e moderato«.

Rajko Marzel in Alojz Potočnik pa sta našla možnost umetniške izpovedi v tridimenzionalnih oblikah skulpture. Marzelove moderne konstrukcije, spominjajoče na večno in anonimno prisotnost strojev v človekovem življenju, se ostro ločijo od po materialu težjih, a dosti bolj optimistično učinkujočih varjenih skulptur Alojza Potočnika v skrbno nizanje posameznih členkov skulpture v pretehtano ogrlico celote, tam brezčutnosti simbioze detajlov, katerih povezava je nasilna, daleč od organske rasti prirodnega.

Skope besede o vsakem izmed razstavljenih nimajo namena ovrednotiti pomena njihovih del, ki je predvsem v ustvarjalnem naporu, temveč opozoriti na njihove najočitnejše značilnosti, na žalost merjene z merili, namenjenimi profesionalni umetnosti. Čeprav so si ravno izredno številni slovenski likovniki — amaterji že oblikovali svojo lastno umetnostno govornico, pa so merila vrednotenja te govornice še povsem neprilagojena in odvisna od večjega ali manjšega poslušalca človeka, ki o njeni vrednosti piše ali govori. Zato ostanimo pri tej shematični opredelitvi in raje ponovno poudarimo pomen umetniške ustvarjalnosti, ki se poraja v monotonem vsakdanu delovnega človeka in predstavlja dragocen most sporazumevanja med njim in njegovim okoljem. Želim, da bi vsakdo

od ustvarjalcev čutil družbeno potrebnost svojega dela in iz zavesti o tem črpal moč za nadaljnje delo.

Meta Gabršek-Prosenec

SREČANJE V PIVKI

V aprilu je bilo v Pivki 2. srečanje vokalnih okteto združenja lesne industrije Slovenije. (1. srečanje je bilo v aprilu 1973 na Prevaljah.) Sodelovali so okteti: »Javor«, Pivka, »Jelovica« Škofja Loka, »KLI« Logatec, »Marles« Maribor, »TRISO« Slovenj Gradec in oktet »TRO« Prevalje.

Od sprejema, ogleda Postojnske jame, razstave slikarjev samorastnikov, tovarne za izdelavo furnirja, obeh koncertov — prvi v Postojni, drugi v Pivki, do zaključka smo se vsi udeleženci počutili nadvse prijetno.

Sklep vseh sodelujočih je, da se srečanja nadaljujejo tradicionalno. Tretje srečanje organizira oktet »Jelovica« Škofja Loka.

Organizator srečanja v Pivki je bil oktet »Javor« Pivka, ki je ob tej priložnosti proslavljal jubilej, to je 10. obletnico svoje ustanovitve. V desetletnem prepevanju po raznih krajih Slovenije in v zamejstvu je sklenil mnogo prijateljskih stikov. Zato ni naključje, da si je oktet izbral za svoj jubilej ravno srečanje okteto lesne industrije Slovenije.

Branko Ramšak

VRESOVA TRETJA POMLAD

Ko se na pomlad z vresom pobarvajo naše jase, takrat nam zapoje Vres — letoš tretjič zapored. Predstavili so se zvestim poslušalcem na Prevaljah in Ravnah, ponovno so obiskali navdušene ljubitelje pesmi onstran meje v Pliberku. Kulturna skupnost občine Ravne se bo z Vresovim nastopom udeležila stote obletnice rojstva Frana Ksaverja Meška v Tomažu pri Ormožu — to bo delež naše Koroške v programu, dolg našemu pisatelju, ki je večino let prebil pri nas. Pred temi nastopi pa se nam je Vres predstavil v TV oddaji Naši zbori — na predvečer pred osmim marcem in v ponovitvi oddaje dvanajstega maja; razveseljiva pa je bila novica, da je oddaja o Vresu izbrala tudi žirija za predstavitev TV oddaj na letošnjem festivalu jugoslovanske televizije v Portorožu.

Kvalitetna rast zbora je posledica neprekinjenega dela in zavzetosti Vresovih pevcev ter njihovega vodje Jožka Kerta. Dosedanji nastopi po domačih koncertnih odrih in na televizijskih zaslonih zadajajo zboru odgovorno nalogo za nadaljnjo kvalitetno rast, kar pa je v današnjih razmerah množičnosti zborovske kulture na Slovenskem še posebej zahtevna naloga.

Vres je edini zbor v naši občini, ki od ustanovitve naprej pripravi vsako sezono samostojen koncertni program, vsako leto nov. Hkrati pa že tretjič zapored tudi koncertno knjižico — pismeni dokument o delu zbora.

Delovanja zbora smo lahko veseli — peveci sami in vsi tisti, ki budno spremljajo delo naših zborov. Ob podpori kulturnih, gospodarskih in družbenih ustanov bo delovanje naših kulturnih skupin še aktivnejše in kvalitetnejše — to pa moramo biti cilj nas vseh.

S knjižne police

DOMAČA DELA

Vitomil Zupan, **Polnočno vino** (pesniška zbirka) Lj. DZS. 70 str. 30 din.

Izbor pesmi v Polnočnem vinu je le delček tega, kar izjemno plodni pisatelj ustvarja mimo svojih osrednjih pisateljskih nalog. Ta njegova lirika, ki je nekakšna posebnost, ga seveda ne izpričuje v tisti popolnosti, ki je značilna za pesniške knjige izrazitih lirikov, zato pa ga brez dvoma dopolnjuje in osvetljuje v najbolj intimnih plasteh izpovedovanja.

Jože Pogačnik — Franc Zadavec, **Zgodovina slovenskega slovstva**. Znanstveno delo. Mb. ZO. 602 str. 120 din.

V knjigi je zgodovina slovenskega slovstva obdelana v devetih zaokroženih poglavjih, ki obravnavajo srednji vek, reformacijo, manirizem, realizem itd. To delo je zgoščena in skrajšana različica Zgodovine slovenskega slovstva, ki jo je med leti 1968—1972 objavila ZO v osmih knjigah. Primerna je za učni pripomoček na srednjih in strokovnih šolah.

Anton Ingolič, **Udarne brigada**, mladinska povest, Lj. PK. 136 str. 35 din.

Knjiga prinaša s pravljico preobleko zastrto dovolj resno in poučno pripoved. Storžek je sin prezaposlenih staršev, eden izmed mnogih, ki ga prevečkrat puščajo iz samega doma. Samemu sebi prepuščen deček si krajša čas, kakor ve in zna. Takšen je okvir razgibane pripovedke, v kateri se resničnost na vsem lepem neopazno prevesi v pravljico.

Tomo Rebolj, **Goldenbruk in Sanja**, pravljica. Lj. PK. 58 str. 25 din.

Sodobna pravljica pripoveduje o dvanajstletnem dečku z nenavadnim imenom Goldenbruk, ki ima prijazen sončen zaliv ob morju in svojega duha v neki votlini. Toda potem, ko nepričakovano sreča deklico Nino, je pravljici konec. Po bridkih izkušnjah, ki jih doživi v velikem mestu med iskanjem svoje prijateljice, se vrne razočaran v svoj samotni zaliv in je še bolj osamljen kot prej.

Leopold Suhodolčan, **Mornar na kolesu**, avtobiografska povest. Lj. PK. 92 str. 24 din.

Suhodolčan brez dvoma sodi med najbolj brane domače mladinske pisatelje. Tako kot pri nas na Koroškem, je tudi drugod priljubljen med mladimi, ki ga poznajo predvsem kot avtorja številnih pravljic in detektivskih zgodb (Krojaček Hlaček, Naočnik in Očalnik). S to knjižico je pisatelj svoje pripovedne zvrsti razširil še na avtobiografijo. Zgodbe bodo gotovo najbolj pritegnile tiste včerajšnje in današnje otroke, ki se še igrajo sredi narave, daleč od mestnega vrveža.

Pavel Lužan, **Potovanje**, pesniška zbirka, Mb. ZO. 68 str. 36 din.

Pesniški prvenec mladega avtorja kaže, da se uvršča v tisto skupino slovenskih pesnikov, ki so klasični pristop k poeziji radikalizirali v eksistencialističnem duhu in slogu. Poezija, zbrana v Potovanju, je težka, miselno poglobljena in nam razkriva avtorja kot nadvse senzibilnega in miselno — čustvenega pesnika.

PREVODI

Dorđe Radenković, **Državniki naših dni**, biografije. Lj. MK. 308 str. 72 din.

Kratki, vendar veliko več kot zgolj informativni portreti triindvajsetih najvplivnejših in zanimivih osebnosti iz sodobnega političnega življenja. Seznam je dokaj pisan, saj najdemo v knjigi Hruščova, Brežnjeva, Brandta, Makariosa, Kissingerja, Allendeja, Castra, Goldo Meirovo in druge.

Miguel Cervantes, **Don Kihot I IV**, roman. Lj. CZ 1163 str. 104, 104 din.

Don Kihotovo ime ne označuje več samo določenega literarnega junaka, saj se je kot poseben pojem naselilo v vsakdanji govorici, da ga lahko uporabljamo tudi ne glede na Cervantesov roman. Tako prehaja to ime iz generacije v generacijo večinoma brez neposredne zveze s Cervantesovim delom, kvečjemu s pomočjo raznih priredb, zlasti tistih za otroke.

Podobno delujejo tudi drugi literarni liki, vendar ti ne dosegajo popularnosti viteza iz Manče, ki razburja že domišljijo rane mladosti.

Jean Paul Sartre, **V zrelih letih** v zbirki »Nobelovci«. Lj. CZ 399 str.

Sartre je edini, ki je iz lastnih pobud odklonil Nobelovo priznanje, ker je hotel biti vedno svoboden in je vedno odklanjal vse nagrade in priznanja.

Ta roman je prvi del nedokončane triloge z naslovom Pota svobode. Vzoredno z individualno dramo posameznih junakov slika Sartre splošno evropsko stisko duha svoje neposredne sodobnosti. Ta roman je simpatična izjema med Sartrovimi deli: ni samo vznemirljiv, osvežujoč, ampak tudi zelo dobro berljiv.

Rabindranath Tagore, **Darovanke** — Go, pesmi in roman v zbirki Nobelovci, Lj. CZ. 484 str.

Ustvarjalec, mislec in družbeni delavec Tagore se v tem izboru kaže kot pesnik, ki

ne pozna razkola med duhom in telesom, med čutnostjo in skrivnostjo. Enako dojema lepote sveta in človeka, in je pripovednik, ki s kritičnim realizmom, včasih s humorjem, včasih s vzgojno teznostjo pripoveduje o vrenju in iskanju Indije na njeni trnovi poti k svobodi in napredku.

Wladiyslaw Stanislaw Reymont, **Kmetje I—IV**, roman v zbirki Nobelovci, Lj. CZ. 1128 str.

Kmetje so nastali na temeljih kritičnega realizma, ki se je hkrati oplajal z Zolajevim naturalizmom in s prvimi poetičnega realizma, torej iz tiste literarne smeri, ki jo Reymont nadaljuje v slovenski inačici v dvajseto stoletje. Pisatelj vodi pred nas zapleteno gmoto socialnih in narodnih človeških težav in konfliktov, ki so resnični in težki, kot je težka in resnična zemlja.

Heinrich Böhl, **In ni rekel niti besede, Hiša brez varuhov**, romana v zbirki Nobelovci, Lj. ZC. 471 str.

Obe deli združuje sorodna tematika: dediščina vojne v vsej njeni neizprosni usodnosti, prikazana ob usodi različnih nemških družin in napisana v žarkih kritičnih tonih.

Romana predstavljata najznačilnejše pisateljske poteze H. Bölla, hkrati s tem pa seveda literaturo, ki sodi v sam vrh sodobne evropske proze.

Heinz G. Konsalik, **Padec velikega kirurga**, roman, Kp. ZL. 349 str. 85 din.

Pripovedna zvrst zdravniških romanov je po pravilih zaznamovana s človekoljubnimi ideali, z borbo za poklicna etična načela, s spopadi za človeška življenja in s podobnimi determiniranimi cilji, ki seveda vodijo k črno beli karakterizaciji oseb, k čustveno močno poudarjenim opisom itd. Roman, ki je napisan po precej ustaljenem pripovednem receptu za to slovstveno zvrst, bo bržčas našel širok krog bralcev.

Richard Mason, **Veter ne zna brati**, roman, Mb. ZO. 381 str. 120 din.

To je izredno razgiban in malce eksotično obarvan vojaško ljubezenski roman, ki prepričljivo oživlja misel, da človeško srce

ne pozna rasnih omejitev, in da je ljubezen zmožna premagati vse ovire predsodkov in življenjskih okoliščin, torej je ta roman prepričljiv zagovor ljubezni človekovega srca, bratstva med ljudmi.

Han Suyin, **Maocetung**, biografija, Kp. ZL. 646 str. 135 din.

Pisateljica je dolga leta zbirala gradivo za biografijo in na tej studiozni osnovi je

nastalo delo, ki odkriva številne nadrobnosti iz Maocetungovega življenja. Njegova pot je bila trda in trnova, kot je bila trda in trnova pot kitajske revolucije. Kljub vsej faktografiji je delo napisano izredno privlačno, z nekakšnim intimnim pričevalskim nadihom, dramatično in neposredno hkrati.

Po Knjigi 74 Z. S.

ŠPORTNE VESTI

PREDLOG NOVE TELESNOKULTURNE ORGANIZACIJE V OBČINI RAVNE

V programskih izhodiščih razvoja telesnokulturne dejavnosti v občini Ravne, ki jih je na svojem IV. zasedanju dne 18. aprila 1974 sprejela skupščina temeljne telesnokulturne skupnosti občine Ravne, in ki so bila objavljena v Koroškem fužinarju, je zapisano, da se bo v naši občini telesnokulturna dejavnost uresničevala v naslednjih SAMOUPRAVNO organiziranih osnovnih nosilcih:

1. v zvezi za temeljno telesno vzgojo,
 2. v zvezi za šport in
 3. v zvezi za športno rekreacijo,
- ki bodo združene v občinski konferenci za telesno kulturo.

Ta izhodišča so bila prvo in zelo pomembno vodilo pri izdelavi predloga organiziranosti telesne kulture v naši občini. Drugo vodilo je bila dosedanja organizacija z občinsko zvezo za telesno kulturo in njenimi strokovnimi odbori, tretje pa dogovor s predstavniki krajevnih komisij za rekreacijo, planinskih društev in taborniških odredov.

A.

Temeljna telesnokulturna skupnost občine Ravne je skupnost delegatov TOZD, KS in telesnokulturnih organizacij in bo kot taka vodila politiko razvoja in dejavnosti na področju telesne kulture v naši občini, kakor je to zapisala v svoj statut in v programska izhodišča.

Telesnokulturna skupnost bo še naprej imela svoj izvršni odbor, odbor za kadre, komisijo za priznanja in odbor za objekte, kateremu bi dodali še skrb za gospodarsko dejavnost, medtem ko bi z novo organizacijo pri TTKS ne potrebovali več odbora za ŠSD, odbora za tekmovalni šport in odbora za rekreacijo. TTKS bo v bodoče imela tudi predsednika skupščine.

Strokovna služba pri TTKS bo opravljala tudi vse potrebno delo za občinsko konferenco za telesno kulturo oz. za vse tri zveze.

Te spremembe bodo morale biti vnesene tudi v statut.

B.

Programska izhodišča razvoja telesnokulturne dejavnosti v občini Ravne na Koroškem točno določajo pomen in namen občinske konference za telesno kulturo.

Bistvo te organizacije je SAMOUPRAVNO POVEZOVANJE vseh društev, klubov in sekcij, različnih panog in oblik telesne kulture na občinskem nivoju z osnovno nalogo in ciljem, da SKUPNO in STROKOVNO OPERATIVNO IZVAJA v TTKS načrtano in sprejeto politiko razvoja in dejavnosti telesne kulture in da PREDHODNO strokovno sodeluje pri PRIPRAVI predlogov za program dela, ki ga bo obravnavala in potrdila skupščina TTKS.

Bistvena razlika med občinsko konferenco za telesno kulturo, ki ima v glavnem vse oblike dela dosedanje ObZTK (ki je bila želeni organizaciji vsaj pri nas že zelo blizu), in TTKS je, da je TTKS skupnost TREH različnih sredin (TOZD, KS in TK), ki po svojih delegatih sprejemajo in tudi odgovarjajo za dogovorjeno politiko razvoja in dejavnosti telesne kulture, občinska konferenca za telesno kulturo pa je IZKLJUČNO in SAMO telesnokulturna organizacija (sedaj ObZTK), ki v PRVI VRSTI skrbi za izvajanje, t. j. operativ-

no delo v TTKS sprejete politike na področju TK.

Občinska konferenca za telesno kulturo naj bi bila sestavljena iz 45 stalnih delegatov, in sicer:

- 15 s področja temeljne telesne vzgoje,
- 15 s področja športa in
- 15 s področja rekreacije,

ki bi jih po predhodnem dogovoru z osnovnimi društvi in klubi ter njihovimi asociacijami v konferenco delegirale vse tri osnovne zveze.

Konferenca bi imela svojega voljenega predsednika in podpredsednika, ki bi skupaj s tremi predsedniki zvez sestavljala sekretariat konference, ki bi se sestajal praviloma samo pred zasedanjem konference, medtem ko bi vse tajniške, administrativne in finančne posle opravljala strokovna služba pri TTKS.

Konferenca se bo sestajala po potrebi, vendar najmanj dvakrat letno, skliceval bi jo predsednik. Imela bi svoj statut, ki bi točno opredeljeval njeno delo (popraviti in ustrezno prilagoditi dosedanj statut ObZTK).

Svoje osnovne naloge bi konferenca opravljala po svojih zvezah, in sicer:

a) v zvezi za temeljno telesno vzgojo

Ta zveza, ki se bi ukvarjala s predšolsko, osnovnošolsko in srednješolsko mladino, ima osnovno nalogo to mladino na občinskem nivoju tudi povezovati in skrbeti za njeno dejavnost v skladu s programskimi izhodišči TTKS občine Ravne.

Zvezo bo vodil voljeni predsednik, vse tajniške in administrativne posle zanjo pa bo opravljala strokovna služba pri TTKS.

Zveza bo imela svoj 11-članski izvršni odbor, ki bi ga poleg predsednika sestavljali še predstavniki tistih občinskih organizacij, ki morajo biti zainteresirani za delo zveze in funkcionarji s področja osnovne telesne vzgoje.

Predlog sestava IO te zveze je:

1. predsednik zveze,
2. predstavnik ZMS in ustrezne konference za TK,
3. predstavnik pionirske organizacije,
4. predstavnik VVZ,
5. predstavnik TIS,
6. predstavnik DPM,
7. predsednik strokovnega odbora za TVD Partizan,
8. predstavnik strokovnega odbora za taborništvo,
9. predsednik strokovnega odbora za pionirsko in mladinsko planinsko dejavnost,
10. predsednik strokovnega odbora za ŠSD in še en predsednik osnovne organizacije TK.

Zveza skrbi za povezovanje dejavnosti osnovne telesne vzgoje in za operativno delo pri neposrednem izvajanju programov tekmovalne itd. ter ima za to naslednje strokovne odbore:

- I. strokovni odbor za TVD Partizan,
- II. strokovni odbor za ŠSD,
- III. strokovni odbor za taborništvo,
- IV. strokovni odbor za pionirsko in mladinsko planinsko dejavnost.

Strokovne odbore sestavljajo predsednik in obvezno po en član osnovne telesnokulturne organizacije, samostojnega kluba ali društva, ki se ukvarjajo z navedeno dejavnostjo.

Strokovni odbori so neposredna vez na eni strani z osnovnimi telesnokulturnimi organizacijami, društvi, klubi, sekcijami oz. panogami in na drugi strani z ustreznimi republiški (če so, tudi z regionalnimi) strokovnimi

organizacijami in strokovno vodijo in zastopajo dogovorjeno občinsko politiko pri razvoju in dejavnosti TK.

Delo strokovnih odborov je poznano, zapisati ga bo treba tudi v statut.

b) v zvezi za šport

Ta zveza, ki se bo ukvarjala s tekmovalnim športom, bo morala uskladiti potrebe in možnosti razvoja in dejavnosti tekmovalnega športa in vrhunškega športa ter tega točno opredeliti. Skrbeti bo morala za razvoj tistih športnih panog, ki po tradiciji, možnostih in pomembnosti sodijo v jugoslovanski kvalitetni vrh in ki bodo v Sloveniji dogovorjene kot prioritete nacionalne športne panoge. V zvezi z možnostmi bo zveza morala skrbeti za selekcijo tekmovalnega športa in integracijo na tem področju.

Imela bo svoj 17-članski izvršni odbor, ki ga bodo sestavljali:

1. predsednik zveze,
2. predstavnik zdravstvene službe (športni zdravnik),
3. predsednik strokovnega odbora za alpsko smučanje,
4. predstavnik strokovnega odbora za odbojko,
5. predstavnik strokovnega odbora za nogomet,
6. predstavnik koroške šahovske podzveze za šah,
7. predstavnik strokovnega odbora za streljanje,
8. predstavnik SK Črna za smučarske skoke,
9. predstavnik SK Fužinar za smučarske teke,
10. predstavnik RK Fužinar za roket,
11. predstavnik PK Fužinar za plavanje,
12. predstavnik KK LIP za košarko,
13. predstavnik KK Fužinar za kegljanje,
14. predstavnik NTK Fužinar za namizni tenis,
15. predstavnik KAK za atletiko,
16. predstavnik KAO za alpinizem,
17. predstavnik GRS za alpinizem itd. (laviniski psi, reševanje)

in naslednje strokovne odbore:

- I. strokovni odbor za alpsko smučanje,
- II. strokovni odbor za odbojko,
- III. strokovni odbor za nogomet,
- IV. strokovni odbor za streljanje,

medtem, ko bi morali za razvoj tekmovalne panoge v vsej občini skrbeti:

- V. koroška šahovska podzveza za šah,
- VI. koroški atletski klub za atletiko,
- VII. koroški alpinistični odsek za alpinizem in bi morali biti nosilci razvoja tekmovalne panoge, dokler se ne razvije v vseh krajih naše občine (in se nato ustanovi strokovni odbor ali pa ustanovi — integrira — koroški klub — kot za alpinizem ali atletiko oz. šah).
- VIII. SK Črna za skakalni šport,
- IX. SK Fužinar za tekaški šport,
- X. PK Fužinar za plavanje,
- XI. KK Fužinar za kegljanje,
- XII. NTK Fužinar za namizni tenis,
- XIII. RK Fužinar za roket,
- XIV. KK LIP za košarko.

Razumljivo je, da bi morali našeti klubi kakor tudi občinske organizacije imeti v tem primeru popolnoma iste naloge kot strokovni odbori in bi zato morali predložiti program dejavnosti, katerega bi zveza sprejela in ga predložila konferenci. Odobren program bi kot vsak drug, ki ga bo sprejela in finansirala TTKS, vseboval tudi obveznosti, ki bodo finančno sankcionirane.

Opredeletiv dela zveze in strokovnih odborov je delno zapisana pri zvezi pod a), treba pa bo to delo še točneje precizirati in ga vnesti v statut ter pri tem obvezno upoštevati programska izhodišča TTKS.

c) v zvezi za rekreacijo

Osnovne naloge te zveze so prav tako zapisane v programskih izhodiščih TTKS in jih zato ne kaže ponavljati. Tudi ta zveza bi morala imeti svoj 11-članski izvršni odbor, ki bi ga sestavljali:

1. predsednik zveze,
2. predstavnik občinskega sindikalnega sveta,
3. predstavnik občinske gasilske zveze,

4. predstavnik SLO,
5. predstavnik turizma in gostinstva,
6. predsednik krajevne komisije za rekreacijo Crna,
7. predsednik krajevne komisije za rekreacijo Mežica,
8. predsednik krajevne komisije za rekreacijo Prevalje,
9. predsednik krajevne komisije za rekreacijo Ravne,
10. predstavnik sindikatov (ali strokovne službe za rekreacijo) Zelezarne Ravne,
11. predstavnik sindikatov (ali strokovne službe za rekreacijo) Rudnika Mežica,

ter 4 krajevne komisije (ne strokovni odbori), in sicer:

- I. krajevna komisija v Črni,
- II. krajevna komisija v Mežici,
- III. krajevna komisija na Prevaljah,
- IV. krajevna komisija na Ravnah.

Krajevna komisija mora biti sestavljena iz naslednjih predstavnikov:

1. predsednik zveze,
 2. predstavnik planincev,
 3. predstavnik Partizana,
 4. predstavnik lovcev,
 5. predstavnik ribičev,
 6. predstavnik strelcev,
 7. predstavnik AMD,
 8. predstavnik KS in predstavniki večjih sindikalnih organizacij
- in naj šteje od 9 do 15 članov.

Krajevna komisija na področju KS združuje in povezuje vse organizacije, ki se ukvarjajo z rekreacijo zaposlenih in drugih občanov in svoje delo prav tako kot strokovni odbori načrtujejo in ga s pomočjo osnovnih telesnokulturnih in sindikalnih organizacij oziroma ustreznih strokovnih služb v podjetjih in ustanovah tudi izvaja.

Krajevne komisije že sedaj obstajajo, treba jih je samo utrditi in jim še bolj točno določiti delo in naloge v okviru zveze za rekreacijo ter to zapisati v ustrezni statut.

Programska izhodišča razvoja telesnokulturne dejavnosti v občini Ravne v posebnem poglavju govorijo tudi o samoupravnih odnosih v osnovnih telesnokulturnih organizacijah. Predvsem morajo pri oblikovanju načrtov in pri upravljanju osnovnih organizacij poleg funkcionarjev obvezno sodelovati tudi aktivni v telesni kulturi in tudi drugi zainteresirani krajanji. Veliko več kot do sedaj bodo osnovne organizacije morale imeti delovnih sestankov oz. konferenc z vsemi aktivnimi člani in jim tako omogočiti, da bodo aktivno sodelovali pri delu društva, kar je njihova prva samoupravna pravica. Društva, zlasti tista, ki se ukvarjajo z množično telesno kulturo, bodo morala veliko več pozornosti kot do sedaj posvetiti vključevanju žensk in starejših članov v organizirano telesno-kulturno dejavnost.

Pravilna socialistična vzgoja je prav tako važna kot telesnokulturna vzgoja, zato bo v bodoče temu vprašanju treba posvetiti vso pozornost in je zato treba že v osnovni organizaciji pravilno selekcionirati kandidate za vadiateljski in trenerski kader.

Društva bodo morala za skupščino TTKS, za strokovne odbore po panogah in krajevne komisije za rekreacijo ter posredno za zveze oziroma za občinsko konferenco izvoliti svoje delegate. Pri tem je treba za vsak organ izvoliti drugega delegata.

Društva bodo morala še letos spremeniti svoje statute v skladu z nalogami, zlasti v zvezi s samoupravljanjem v telesni kulturi in spremembami, ki jih prinaša nova ustava ter v zvezi s predvideno organizacijo TK v naši občini.

ZAKLJUČEK

Ta predlog nove organizacije telesne kulture je treba obravnavati skupno s programskimi izhodišči TTKS (izhodišča je treba točno poznati) in zato odpade vsaka diskusija ali poleg TTKS še občinska konferenca za telesno kulturo (sedaj ObZTK) s svojimi tremi zvezami. Nesporno je tudi, da bodo strokovni odbori, ki so z dosedanjim delom dokazali upravičenost obstoja, še naprej obstajali in da bo treba utrditi tudi krajevne komisije za rekreacijo.

Premisliti bo treba o drugih nosilcih po panogah na nivoju občine in se odločiti za predlagano ali pa za neko drugo, boljše rešitev.

Naši pionirji na Nanosu

Foto: Karlo Krevh

OBCINSKA KONFERENCA ZA TK 45

ZVEZA ZA TEMELJNO TELESNO VZGOJO 11	ZVEZA ZA ŠPORT 17	ZVEZA ZA REKREACIJO 11
Strokovni odbor za TVD PARTIZAN	Strokovni odbor za alpsko smučanje	Krajevna komisija Črna na Koroškem
Strokovni odbor za ŠSD	Strokovni odbor za odbojko	Krajevna komisija Mežica
Strokovni odbor za taborništvo	Strokovni odbor za nogomet	Krajevna komisija Prevalje
Odbor za pionirsko in mladinsko planinstvo	Strokovni odbor za streljanje	Krajevna komisija Ravne
Ustrezne organizacije, ki se ukvarjajo z osnovno telesno kulturo	Ustrezne organizacije, ki se ukvarjajo s športom	Ustrezne organizacije, ki se ukvarjajo z rekreacijo

Prav tako je prav razmišljati o funkcioniranju posameznih organov, o njihovih pravicah in dolžnosti, o njihovem sestavu in o njihovi medsebojni povezanosti.

Ta predlog je pravzaprav ogrodje bodoče organizacije, ki ga bo treba še dodelati, zato so vsi konkretni, premišljeni in ne enostransko sprejemljivi predlogi dobrodošli.

Osnovni cilj pri novi organiziranosti TK v naši občini mora biti v tem,

1. da zadostimo programskim izhodiščem TTKS,
2. da obdržimo vse tisto, kar je bilo sedaj dobro in koristno,
3. da v organizirano delo na področju TK pritegnemo čim večje število ljudi (tudi aktivne tekmovalce) in jim zaupamo različne funkcije ter tako na eni strani razbremenimo požrtvovalne telesnokulturne funkcionarje, na drugi pa onemogočimo odločanje v ozkem krogu in
4. da posodobimo ter z doslednim razvijanjem samoupravnih odnosov poskrbimo za še hitrejši razvoj in boljše ter bolj strokovno delo na področju telesne kulture v naši občini.

O predlogu morajo obvezno razpravljati osnovne telesnokulturne organizacije, saj bo to v prvi vrsti njihova organizacija, prav pa je, da se o njej izrečejo tudi družbenopolitične organizacije.

Jože Šarter

NAŠI PIVALCI V ZIMSKI SEZONI 1973/74

September je bil mesec aktivnega počitka in s prvim oktobrom so naši plavalci že začeli pridno nabirati preplavane kilometre. Treni-

rali so vsak dan, nekateri najbolj prizadevni pa tudi dvakrat dnevno.

Plavanje je sicer šport mladih, vendar nas naši plavalci kljub temu prezgodaj zapuščajo. Mladinci in člani odhajajo iz naših vrst takrat, ko bi morali pravzaprav šele začeti s kvalitetnejšimi treningi in postavljati vrhunske rezultate. Če je plavanje šport mladih, še ne pomeni, da je plavec pri 18. letu prestar za nadaljnje treniranje in doseganje še boljših dosežkov. Naša članska in mladinska vrsta sta maloštevilni, čeprav to sezono nekoliko okrepljeni z vrnitvijo nekaterih že skoraj odpisanih plavalcev.

Če smo pri članih in mladincih le nekoliko uredili vrste, pa tega ne moremo reči za dekleta. Ostali smo brez mladink in članic. Nekdaj obetajoča pionirka Lidija Ferlin se je izneverila svojemu kolektivu. Odšla je v času, ko bi lahko največ pomagala pri formiranju ekipe. Podobno so storile tudi nekatere druge bivše pionirke. Tako je naša ženska ekipa ostala le še pionirska. Upajmo, da preostale pionirke ne bodo prekmalu vrgle puške v koruzo.

Visoke obremenitve so značilne za sodobne treninge plavalcev in zahtevajo od športnikovega organizma izjemne napore. Da bi plavec lahko vzdržal te velike in postopno povečane obremenitve, mora trenirati redno. Za takšno delo pa je potrebno dosti vztrajnosti in samoodpovedi. Tega pa ne zmore vsak.

Letošnja sezona je pokazala velik kvaliteten vzpon in v tem ne zaostajamo za drugimi jugoslovanskimi klubi. Hiter napredek je dober znak, da se bodo naši plavalci kmalu razvili v še kvalitetnejše športnike. Oglejmo si, kako so se odrezali »fužinarji« na republiških,

državnih, mednarodnih in drugih tekmovanih doma in v tujini.

Republiška prvenstva

Člansko prvenstvo je bilo v Trbovljah 13. in 14. aprila. Nastopilo je osem klubov. Naši so se uvrstili na 3. mesto. Prvenstva so se udeležili: Zora Pšeničnik, Jožica Pečovnik, Rajmund Valcl, Darko Zavrl, Vlado Zavec, Miran Balant, Zoran Golob, Darko Rapnik in Franjo Jež.

BALANT je bil naš najuspešnejši plavalec. Osvojil je naslov slovenskega prvaka na 100 in 200 m hrbtno, na 400 m kravl pa je bil tretji.

JEŽ je zaplaval odlično in je s precej smole osvojil le štiri druga mesta. Drugi je bil na 100 in 200 m kravl ter na 100 in 200 m delfin.

PEČOVNIKOVA je bila druga na 200 m delfin.

PŠENIČNIKOVA je bila tretja na 100 in 200 m kravl.

RAPNIK je bil tretji na 100 in 200 m hrbtno. **ZAVRL**, ki to sezono manj trenira, je bil tretji na 100 m prsno.

VALCL in **ZAVEC** sta veliko pripomogla pri zbiranju točk za ekipo ter sta se z lahkoto uvrščala med prvo šesterico.

Starejši pionirji so se borili v domačem bazenu 24. marca. Ekipo so sestavljali: Zora Pšeničnik, Jožica Pečovnik, Dušan Strmčnik, Jani Mlakar, Damjan Berložnik, Jože Mravljak, Drago Kos in Aleks Jevšek.

STRMČNIK je bil drugi na 100 m kravl in 200 m prsno ter tretji na 400 m kravl.

PŠENIČNIKOVA je osvojila drugo mesto na 100 m kravl in tretje na 400 m kravl.

PEČOVNIKOVA si je priborila tretje mesto na 100 m delfin.

MLAKAR je bil tretji na 100 m delfin. V borbi za desetinke so naši izgubljali najvišje naslove.

Mlajši pionirji »A« do 12 let so tekmovali 3. marca na Ravnah. Prvenstva so se udeležili: Maja Rodič, Vlasta Pisnik, Andreja Brumen, Polona Levar, Metka Levar, Pavla Kavšak, Joža Kavšak, Zala Mravljak, Tomaž Rodič, Dimiter Vočko, Mladen Pisnik, Božo Planinc, Dušan Planinc, Vlado Krebs, Danilo Štruc, Marko Breznik in Bojan Plevnik.

Prvenstvo je bilo za našo ekipo zelo uspešno. Med osmihi klubi je osvojila prvo mesto z veliko prednostjo pred nasledovalci. Posamezniki so osvojili šest zlatih, tri srebrne in tri bronaste kolajne.

Prva mesta so osvojili: **VOČKO** na 50 in 200 m mešano, **RODIČ T.** na 100 m prsno, **PISNIK M.** na 400 m kravl, **RODIČ M.** na 400 m kravl in **PISNIK V.** na 100 m kravl.

Mlajši pionirji »B« do 10 let so se udeležili prvenstva 3. marca v Kranju. Predstavniki Fužinarja so bili: Andreja Cesnik, Marta Kos, Tanja Kotnik, Andreja Kotnik, Anita Zafošnik, Zdenka Ogriz, Zdenka Gostenčnik, Saša Djura, Miran Kos, Miran Urnaut, Marko Pogorevcnik, Marko Breznik, Igor Golob, Igor Kecerin, Samo Steharnik, Igor Irman in Boris Plevnik.

KOS je zmagal v disciplini 50 m delfin in bil drugi na 50 m hrbtno, **CESNIKOVA** pa je bila druga na 50 m hrbtno in tretja na 50 m delfin. Tudi drugi so plavali zelo dobro, postavljali svoje najboljše rezultate in veliko pripomogli pri osvajanju drugega mesta v ekipni konkurenci.

Mlajši pionirji »C« do 8 let so imeli tekmovanje 7. aprila v Kranju. Zaradi boleznih nekaterih naših najmlajših plavalcev se je tekmovanja udeležil samo en predstavnik — **Aljoša Medvešek**, ki je osvojil drugo mesto v disciplini 25 m hrbtno in tretje na 25 m prsno. Sodelovalo je pet klubov, med katerimi je bil najmasovnejši Triglav iz Kranja. Pokazalo se je, da so ti otroci že sposobni tekmovati in se boriti prav tako kot pionirji iz višjih starostnih skupin.

Državna prvenstva

Člansko prvenstvo je bilo 30. in 31. marca v Beogradu. Franjo Jež in Miran Balant sta solidno zastopala naše barve — **BALANT** je osvojil drugo mesto na 100 m hrbtno, **JEŽ** pa je z izredno borbenostjo uspel in osvojil tretje mesto na 200 m delfin.

Mladinci so imeli prvenstvo 16. in 17. marca v Ohridu. Tekmovanja se je udeležil samo

Darko **RAPNIK**, ki je osvojil bronasto kolajno na 100 in 200 m hrbtno.

Starejši pionirji so se pomerili 20. in 21. aprila v Šibeniku. Ekipo so sestavljali: Jožica Pečovnik, Zora Pšeničnik, Dušan Strmčnik, Jani Mlakar, Damjan Berložnik in Drago Kos.

PŠENIČNIKOVA je požela največ uspeha. Osvojila je naslov državne prvakinje na 800 m kravl, drugo mesto na 100 m kravl in tretje na 400 m kravl.

PEČOVNIKOVA je bila tudi uspešna. Priplavala si je srebro na 200 m delfin in bron na 100 m delfin.

STRMČNIK je osvojil tretje mesto na 100 m kravl.

Štacija 4 × 100 m mešano v postavi Kos, Berložnik, Mlakar in Strmčnik je postala državni prvak. V isti postavi pa so v štaciji 4 × 100 m kravl bili drugi. Dve zlati, tri srebrne in tri bronaste kolajne so izkupiček tega zelo uspešnega prvenstva.

Mlajši pionirji »A« do 12 let so se udeležili tekmovanja 16. in 17. marca v Beogradu. Našo ekipo so zastopali: Maja Rodič, Vlasta Pisnik, Joža Kavšak, Polona Levar, Andreja Brumen, Zala Mravljak, Metka Levar, Tomaž Rodič, Mladen Pisnik in Dimiter Vočko.

RODIČ T. je postal dvakratni državni prvak na 100 in 200 m prsno. Na 100 m je postavil slovenski, na 200 m pa državni rekord.

RODIČ M. si je priborila srebro na 100 m delfin in 800 m kravl, na 800 m kravl je postavila tudi republiški rekord.

BRUMNOVA je prijetno presenetila, ko je na 200 m prsno izredno zaplavala in osvojila drugo mesto.

VOČKO je bil tretji na 50 in 100 m delfin. **KAVŠAKOVA** je tudi uspešno in zasedla tretje mesto na 100 m hrbtno.

Štacija 4 × 100 m mešano v postavi Kavšak, Brumen, Mravljak in Pisnik je osvojila drugo mesto.

Štacija 4 × 100 m kravl v postavi Levar, Mravljak, Kavšak in Pisnik pa je prav tako osvojila drugo mesto.

Dve zlati, pet srebrnih in tri bronaste kolajne je mnogo več, kot smo pričakovali.

Mlajši pionirji »B« do 10 let so tekmovali 20. in 21. aprila v Zagrebu. Prvenstva sta se udeležila samo dva plavalca. Andreja Cesnik in Miran Kos sta se dva dni borila za vstop v finale (med prvih 6). V finale sta se uvrstila oba, vsak štirikrat. **CESNIKOVA** je osvojila bronasto kolajno na 100 m kravl.

Mednarodna tekmovanja

V Gradcu je bil 8. decembra mednarodni pionirski miting. Tudi naši plavalci so se ga udeležili. Maja Rodič, Tomaž Rodič, Dimiter Vočko, Drago Kos in Aleks Jevšek so bili predstavniki Fužinarja.

KOS je zmagal na 100 m hrbtno z novim državnim rekordom, **VOČKO** je bil drugi na 100 m delfin, tudi z novim državnim rekordom, **RODIČ T.** je bil tretji na 100 m prsno, **RODIČ M.** pa je postavila dva državna rekorda: na 100 m kravl in 100 m delfin.

Štacija 4 × 50 m kravl v postavi Rodič T., Jevšek, Vočko in Kos je bila tretja in postavila republiški rekord. Fantje so v ekipni konkurenci osvojili tretje mesto.

V Zagrebu je bil 23. in 24. marca mednarodni pionirski miting. Udeležili so se ga štiri naši plavalci: Maja Rodič, Andreja Cesnik, Tomaž Rodič in Dimiter Vočko. V hudi mednarodni konkurenci so se naši predstavniki izkazali.

RODIČ T. je zmagal na 100 in 200 m prsno. Na 100 m prsno je popravil državni rekord. Bil je tudi edini Jugoslovan na tem mitingu, ki mu je uspelo osvojiti najvišje mesto.

VOČKO je bil četrti na 200 m delfin v času novega državnega rekorda.

V Trentu (Italija) je bil 5. in 7. aprila mednarodni pionirski miting. Ta miting je neuradno evropsko pionirsko prvenstvo. Razen vzhodnih Nemcev so se mitinga udeležili pionirji iz vseh evropskih plavalnih držav. Zora Pšeničnik, Maja Rodič, Darko Rapnik, Tomaž Rodič in Dimiter Vočko so se udeležili tega mitinga. Najuspešnejša sta bila:

RODIČ M., ki je bila peta na 100 m prsno v času novega republiškega rekorda. Samo 18 stotink je zaostala za drugouvrščeno.

RAPNIK je bil peti na 100 m hrbtno.

Druga tekmovanja

Poleg omenjenih so se naši plavalci udeležili še naslednjih tekmovanj:

srečanja Fužinar—Wolfsberg 28. oktobra 1973 na Ravnah;

srečanja slovenskih klubov 25. novembra 1973 na Ravnah;

klubskega prvenstva pionirjev »C« 12. decembra 1973 na Ravnah;

plavalnega mitinga v Kranju 22. decembra 1973;

tradicionalnega klubskega prvenstva 23. decembra 1973 na Ravnah;

plavalnega mitinga »Za konec leta« 29. decembra 1973 v Trbovljah;

predtekmovanja za jugoslovanski pokal 23. in 24. februarja 1974 v Kopru;

jugoslovanskega pokala 9. in 10. marca 1974 v Šibeniku.

Na tekmovanjih v zimski sezoni so naši plavalci postavili 33 republiških in 21 državnih rekordov za različne starostne kategorije. Večina naših rekorderjev tekmuje letos prvo leto v višji starostni kategoriji. Zaradi tega letos ni pričakovati takšne letine rekordov kot lani.

Zimska sezona je bila uspešna in kolikor tak uspeh ponovimo še v letnem obdobju, bomo lahko več kot zadovoljni. Mnogo športne sreče in uspehov želim vsem aktivnim plavalcem!

H. M.

DRUGE METALURŠKE IGRE

Ob 50. obletnici svojega obstoja organizira Mariborska livarna športne metalurške letne igre, ki bodo v Mariboru v soboto, 22. junija 1974.

Prvotno je bilo dogovorjeno, da bo na teh igrah sodelovalo podjetje Slovenske železarne kot celota. Na izrecno željo in zahtevo organizatorja iger pa bodo železarne Store, Jesenice in Ravne sodelovale kot samostojne celote.

Na programu bodo naslednje športne panoge:

1. Mali nogomet na asfaltnem igrišču.

2. Streljanje z zračno puško za moške in ženske.

3. Kegljanje — borbeno. Moško ekipo sestavlja 6 članov, žensko pa 3 članice.

4. Odbojka. Tekmovanje je ločeno za ženske in moške ekipe.

5. Namizni tenis. Ekipo sestavljajo trije člani.

6. Štacija TRIM. Ekipo je osemčlanska (5 moških in 3 ženske).

Pravico nastopa imajo vsi redno zaposleni (tudi registrirani tekmovalci).

S. F.

NAMIZNOTENIŠKE VESTI

Republiško namiznoteniško prvenstvo za pionirje in pionirke, ki je bilo 26. in 27. aprila na Ravnah, se sicer ni končalo s presenetljivimi izidi, vendar pa so si ravenske pionirke priborile tri republiške naslove in tako potrdile dominacijo v svoji konkurenci za sezono 1973/74.

Pionirji niso pobirali lovoric in če upoštevamo, da jih zaradi mladosti še ne morejo, smo lahko več kot zadovoljni. Kot moštvo so se uvrstili med 8 ekip, Pavič in Leš pa sta si z atraktivno, ofenzivno igro priborila uvrstitve med 16 najboljših pionirjev v Sloveniji, kar ni slabo, če upoštevamo 64 nastopajočih. Dvojica Leš-Pavič pa je med 28 nastopajočimi pari v četrtfinalu izpadla proti zmagovitemu paru Šercer-Bukvič z 2:0. Pri pregledu finalnih rezultatov ugotovimo, da je pri pionirjih najuspešnejše zaključila prvenstvo Olimpija.

Kljub temu da je pri pionirkah nastopilo le 8 ekip, je bila očitna premoč domačink, saj so osvojile prvo in tretje mesto. Zmagovalna ekipa je nastopala v sestavi Darja Černovšek, Jana Ačko in Barbika Logar, za tretjeouvrščeno ekipo pa so igralce Arctet, Prinčič in Savc.

Kombinirana dvojica Olimpije in Ilirije je morala položiti loparje pred fužinarkama, ki sta priigrali nov naslov domačinom. Poleg tretjega mesta Sovičeve in Logarjeve sta se na peto mesto uvrstili Arctetova in Savčeva.

Pri igri posameznic je Černovškova z disciplinirano, taktično igro preprečila Čadeževič, da bi se dokopala do prvega mesta na najpomembnejšem letošnjem tekmovanju. Med

osem najboljših pa sta se uvrstili tudi Ačko-va, Sovičeva in Šavčeva.

Obračun Ljubljančanov in Ravenčanov pri mešanih dvojicah se je končal z zmagoslavjem prvih, pri čemer pa je bilo opaziti le malenkostno razliko. Za domače je 3. in 4. mesto brez dvoma uspeh. Iz rezultatov je razvidno, da sta Olimpija s štirimi naslovi (vse discipline pionirjev in mešane dvojice) ter Fužinar s tremi naslovi (v disciplinah pionirk) pobrala vse razpoložljive lovorike. Obenem pa sta BUKVIČ (Olimpija) pri pionirjih in ČERNOV-SKOVA (Ravne) pri pionirkah postala trikratna prvaka.

Trije republiški naslovi v športu, ki ni samo slovenski, bi mogli Darjo uvrstiti med najuspešnejše športnice Koroške za leto 1974.

Velja poudariti, da je poleg trenerjev k temu uspehu precej prispeval tudi namiznoteniški robot »STIGA«, ki smo ga uspeli usposobiti, vendar bi ga želeli od namiznoteniške zveze Slovenije tudi odkupiti za okoli 7.000 dinarjev, nimamo pa denarja. Kdo nam bo priskočil na pomoč?

4. in 5. maja je bil v Celovcu mednarodni namiznoteniški turnir z udeležbo iz Julijske krajine, Benečije in Slovenije. Tekmovanja so se s pomočjo ObZTK Ravne udeležili tudi naši igralci in igralke. Velja omeniti le nekaj rezultatov.

Zenske ekipno, finale: Olimpija—Fužinar 3:1, ženske posamezno: Verstovšek (Olimpija)—Nišavič (Fužinar) 2:1. Verstovškova je postala zmagovalka turnirja.

Moška ekipa je izpadla že v predtekmovanju, kar velja tudi za posameznike in posameznice. V ženski konkurenci bi se morali tega tradicionalnega tekmovanja udeleževati tudi v prihodnje. Največ uspeha je imelo zastopstvo Olimpije iz Ljubljane.

18. maja je bil na Jesenicah pozivni republiški turnir za pionirke. Na tem tekmovanju se je Čadeževa z 2:1 revanžirala Černovškovi za poraz na republiškem prvenstvu. Darja je tako bila na tem tekmovanju druga. Jana Ačko pa je premagala Kolarjevo (Ilirija) in se je uvrstila na tretje mesto. Tudi druge tri se je uvrstila na tretje mesto. Tudi druge tri (Arcet, Logar in Save) so se solidno uvrstile.

Istega dne je bil v Kranju pozivni turnir za pionirje II. skupine, kjer je predvsem Bojan Pavič dosegel s tretjim mestom lep uspeh. Zmagal je Šabovič (Maribor).

REKREACIJA

Zaposleni v AOP in uslužbenci energetskih služb so se dogovorili za medsebojna športna srečanja v namiznem tenisu, kegljanju, streljanju, atletiki (met krogle in 2400 m), plavanju, odbojki in šahu.

Tekmovanja že potekajo in so bili do sedaj doseženi naslednji rezultati:

namizni tenis, ekipno (5 igralcev, vsak z vsakim): AOP—energetska služba 15:10. Nič ni pomagalo, da so energetiki nastopili z Jamnikom. Za AOP so nastopili: Homan, Pešl, Verčko, Steharnik in Drevenšek, za energetska službo pa: Jamšek, Janežič, Komarica, Vodeb in Favai.

Kegljanje je podobno kot namizni tenis prepričljivo dobil AOP z 851:751. Energetiki so se sicer trudili, vendar kljub solidnim rezultatom Janežiča in Komarice niso mogli premagati izenačenosti igralcev iz AOP.

Tekmovanja se nadaljujejo.

če

ŠAH

Na V. odprtem brzopoteznem šahovskem turnirju Fužinarja je zmagal Planinšek pred J. Zuncem, Pušnikom, Rističem itd. Po točkovnem ocenjevanju je še naprej v vodstvu Ristič s 13 točkami, sledijo mu Planinšek z 12, Zunec, dipl. inž., z 11 itd. Prvi trije imajo dokajšno prednost pred drugimi tekmovalci in predvidevamo, da bo med njimi največja borba za prvo mesto in naziv prvaka v brzopoteznem šahu za leto 1974.

V aprilu so bila razna republiška tekmovanja v brzopoteznem šahu. Člansko prvenstvo je bilo 14. aprila v Mariboru. Neposredno pravo nastopa na zaključnem tekmovanju so imeli šahisti z naslovom mojstra in močnejši. Drugi so se kvalificirali na področnih tekmovanjih. Zaključnega prvenstva se je udeležilo 36 šahistov, ki so bili razdeljeni v štiri enakovredne skupine. Štirje iz vsake skupine so se uvrstili v finalni turnir najboljših, kjer je

zmagal Vojko Musil (Maribor) pred Slakom (Ljubljana), Ostermanom (Kočevje), Zorkom (Jesenice) itd. Od ravenških šahistov se je tekmovanja udeležil J. Jesenek, ki si je pravico nastopa pridobil na prvenstvu koroške šahovske podzveze. Dosegel je 21.—24. mesto.

Istočasno je bilo v Zagorju ob Savi republiško ekipno brzopotezno prvenstvo za mladince. Ravne so zastopali: Planinšek, Pušnik, Vidmar in Rotovnik. Naša ekipa je dosegla viden uspeh z osvojitvijo 5. mesta. Zmagal je Maribor pred Novim mestom, Ljubljano in Idrijo.

V Borovnici je bilo 21. aprila republiško brzopotezno prvenstvo za mladince posamezno. Zmagal je Zupančič iz Maribora, Planinšek je bil 18., Pušnik pa 32. Oba sta zastopala Fužinar.

Na turnirju za dosego IV. kategorije, ki ga je organiziral SK Fužinar, je zmagal B. Rotovnik.

jo.

VISOKA PRIZNANJA RAVENSKIM TABORNIKOM

24. marca 1960 so na pobudo dijakov gimnazije ustanovili taborniški odred Koroških jeklarjev. Tedaj so bili najbolj zagnani Marjan Lačen, Ferdo Kutnik in Milena Šuler, ki še danes aktivno dela v ZTS in še nekateri drugi. Prvi starešina je bil Toni Ivartnik. Ime odreda so izbrali tako zato, ker je železarna vseskozi finančno največ pomagala in mladi taborniki so bili skoraj vsi sinovi in hčere železarjev. Milena Šulerjeva pravi, da so bili takrat zares pravi taborniki, kakršnih danes skorajda ni več. Kljub težavam, ki jih ni bilo malo, so jih reševali z mladostno zagnanostjo.

Skrajna so vse izlete financirali sami, vsak po svojih zmoglostih. Tako so si tedanji učenci izobraževalnega centra odtrgali od vajeniške nagrade in podobno. Tudi starejši so bili prej za taborniško organizacijo bolj zainteresirani, medtem ko jih zdaj skoraj ni. Pomagali so iz dobre volje in dobro vodili delo. Leta 1969 so začeli zbirati za prapor in ga nato leta 1970 razvili na Navrškem vrhu v počastitev krajevnega praznika. Pokrovitelj je bila Železarna Ravne in so ji bili taborniki zelo hvaležni za dana sredstva. Namen taborniške organizacije je, da že otroka nauči kolektiv-

nega življenja, njihovo geslo pa je »nazaj k naravi«.

Nagrada za letoletno delo je letno taborjenje. Na taborjenjih imajo skoraj vojaško disciplino. Vstajajo ob šestih in najprej dvignejo zastavo, potem zapojejo himno — tako se začne delovni dan tabornika. Nato pride na vrsto urejanje tabora, priprava hrane, učne ure taborniških veščin (signalizacija, orientacija, postavljanje šotorov, kurjenje ognja itd.). Že vse to je zabavno, a prava zabava se začne šele zvečer, ko ob tabornem ognju pojejo in si pripovedujejo šale. Včasih povabijo tudi borce NOB iz tistega kraja, da jim pripovedujejo svoje vojne doživljanje. Tako sklepajo nova prijateljstva, krepijo človeške odnose in ljubezen do narave. Najmlajše pridobivajo še v osnovni šoli od 8. leta naprej s pomočjo pedagogov — mentorjev, s katerimi zadnja leta dobro sodelujejo. Tako taborniška organizacija dopolnjuje aktivno tisti del prostega časa, ko je šolska mladina prepuščena brezdelju, in pomaga pri oblikovanju samostojne osebnosti, ki je za vsakega posameznika še kako pomembna.

Taborniki znova in znova potrjujejo, da na pridobitvah revolucije in ob nalogah socialističnega razvoja vzgajajo člane v napredne socialistične družbene graditelje, in če bi bilo potrebno, tudi v dobre borce za domovino. Uspešno so sprejeli tudi koncept SLO v svoj program in je ta oblika našla pomemben prostor na pohodih ter akcijah.

Imajo seveda tudi težave s prostorom in veliko premalo vodnikov. Taborniška sobica je natrpana z inventarjem, ena stena je polna diplom in priznanj. Nekaj jih spravili kar na polico, ker na steni ni več prostora. Na policah so še lepo izdelane makete kot prikaz taborniškega življenja in vrsta vozlov.

Kljub problemom, ki nastopajo, so vendarle dosegli zelo vidne uspehe v republiškem in celo jugoslovanskem merilu.

Medvedki in čebelice so bili dvakrat republiški prvaki. Dobili so najvišje priznanje, ki ga podeljuje republiška konferenca ZTS, to je naziv »partizanski odred«.

Mladi planinci so zbirali star papir

Foto: Karlo Krevh

Najbolj veseli so najvišjega jugoslovanskega odličja, ki jim ga je letos podelil izvršni odbor ZTJ za njihovo delavnost, to je javorov list z zlatimi žarki — s tem je upodobljen znak zveze tabornikov.

Zelo si želijo, da bi se v njihovo organizacijo zopet vključili tisti, ki so že prej kdaj delali in bi pomagali vzgajati mladi rod s socialistično miselnostjo in ljubeznijo do narave.

S prirodo k novemu človeku!

Zlatka Strgar

IZ KRONIKE MLADINSKEGA ODSEKA PD RAVNE

Že na letošnjem občnem zboru, ki ga je priredil mladinski odsek ravenskega Planinskega društva, je bilo med mladinci in starejšimi pionirji čutiti večjo vneto pri določanju letnega programa izletov v bližnje ali oddaljene gore, izvršitev raznih delovnih akcij kakor tudi za udeležbo mladincev in starejših pionirjev za planince — vodnike v planinski šoli, saj je zanimanje za planinstvo naraslo predvsem med mlajšimi pionirji. K temu je pripomoglo mentorstvo med pedagogi na osnovni šoli, kakor tudi razna zanimiva predavanja s prikazovanjem izbranih diafilmov o lepota naših in tujih gor.

Ob načrtovanju letošnjega programa so se mladinci in pionirji na pobudo načelnika Ferda Lečnika odločili za zbiranje starega odpadnega papirja, ki ga je na Ravnah več kot dovolj. Pričeli so takoj. Te akcije so se razveselili tudi krajanji Raven in okolice, saj so jih pionirji kakor tudi mladinci rešili papirnate šare. Nabrali so ga za tri tovrnjake, za en tovrnjak pa še steklenic.

Seveda bodo to akcijo še nadaljevali in k njej pritegnili še druge mladince in pionirje. S prisluženim denarjem bodo lahko organizirali tudi več izletov v okoliške gore, saj vemo, da je danes povsod težko za denar.

V sredini aprila je mladinski odsek priredil daljši izlet na Primorsko. Okrog sto pionirjev — planincev se je v toplem nedeljskem dopoldnevu napotilo po vijugasti makadamski cesti iz vipavske smeri proti vrhu Nanosa. Ker je grozila nevihta, so se žal na Nanosu mudili le krajši čas, toliko da so se okrepčali, napisali kartice s pozdravi domačim ali prijateljem in pritisnili žige v planinske izkaznice. Po krajši a strmi poti so s pomočjo planinskih vodnikov varno prispeli do Razdrtega, kjer sta jih že čakala avtobusa. Nazaj grede so se ustavili še v znameniti Postonjski jami, sicer pa je vožnja proti domu izzvenela z željo, da bi bilo takih prijetnih izletov še več.

Karlo Krevh

VI. REPUBLIŠKO SREČANJE PIONIRJEV PROMETNIKOV V AJDOVŠČINI

Če hočemo mlade prometno vzgojiti, oblikovati njihov značaj in delovne navade, jih moramo voditi skozi organizirano dejavnost in jih seznanjati z realno življenjsko situacijo tudi v prometu. Zato morajo učenci znanje, ki ga pridobijo v šoli pri prometni vzgoji, prenesti v življenjski prostor, to je na ulico — v življenjsko resničnost.

Da bi čimbolj popestrili zunajšolsko prometno aktivnost, si republiški in občinski sveti prizadevajo organizirati vsako leto razna tekmovanja v šolah v okviru občine, medobčinska tekmovanja, republiška kakor tudi zvezna tekmovanja. Ekipe, ki se na določenem tekmovanju plasirajo na višjo stopnjo tekmovanja in so prvaki republiškega tekmovanja, imajo možnost sodelovati tudi na zveznem tekmovanju. Poznamo dve vrsti tekmovanj:

— republiško šolsko prometno tekmovanje »KAJ VEŠ O PROMETU«,

— republiško srečanje pionirjev prometnikov.

Letos je bilo VI. republiško šolsko prometno tekmovanje »KAJ VEŠ O PROMETU«, organizirano 24. 4. 1974 v Krškem. Tega se iz objektivnih vzrokov naša občinska ekipa ni udeležila. Udeležili pa smo se VI. republiškega srečanja pionirjev prometnikov, ki je bilo 4. in 5. maja v Ajdovščini. Zato menim, da je občane seznanimo o namenu sodelovanja in uspehu naše ekipe, ki ga je dosegla na tem tekmovanju.

Na republiškem srečanju pionirjev prometnikov nastopajo najboljše izbrane ekipe v občini ali na šolah, ki so v predtekmovanju dokazale zadovoljiv uspeh. Na teh tekmovanjih se med drugim pionirji prometniki spoznajo med seboj in navežejo prijateljske stike. Prav tako se srečajo tudi mentorji prometne vzgoje v šolah ter v izmenjavi medsebojnih izkušenj bogatijo svoje znanje in delo na področju prometnega vzgajanja in izobraževanja šolske mladine.

Našo ekipo so na tem tekmovanju zastopali učenci 8. razreda osnovne šole Franja Goloba Prevalje v sestavi Mitja Kadiš, Drago Ortan in Miran Podojstršek. Mentor ekipe ter prometne vzgoje na šoli pa je predmetni učitelj Franc Keber.

Tekmovalni program srečanja je zelo obsežen, saj morajo tekmovalci reševati in poznati:

- naloge s področja prometa,
- poznavanje zgodovinske in kulturne znamenitosti kraja tekmovanja (v tem primeru Ajdovščine),
- uporaba kompasa in določevanje smeri pohoda po načrtu trase (po mestu),
- osnove nudenja prve pomoči,
- streljanje z zračno puško v tarčo (vsak tekmovalec izstrelji 2 diabola na 10 metrov).

Tekmovalci prejmejo pred pričetkom orientacijski načrt, s katerim gredo po mestnih ulicah in na določenih krajih rešujejo zastavljena vprašanja, ki so na načrtu oziroma praktično izvedejo tekmovalni program. Razne naloge, ki jih morajo opraviti med potjo, so pomembne pri prometni vzgoji in sodelovanju mladine v okviru družbene samozaščite občanov.

Kljub slabemu vremenu je tekmovanje v Ajdovščini doseglo svoj namen. Res je, da so morali tekmovalci vložiti maksimum truda in borbenosti, da so opravili tekmovalni program, ki je trajal za eno ekipo skoraj dve uri. Za uspešno izvedeno tekmovanje pa gre vsa zahvala odličnemu organizatorju, saj je tekmovanje potekalo nemoteno in je bilo vsestransko urejeno za varnost in zdravje učencev. Na tem tekmovanju je sodelovalo 50 ekip iz raznih slo-

Popolnoma strokovno

venskih občin. Med njimi se je naša zelo lepo uvrstila, in sicer si z ekipo Brežic deli 6. in 7. mesto.

Menim, da je v tako številni konkurenci uspeh naše ekipe več kot zadovoljiv in si tekmovalci zaslužijo vse priznanje. Lahko trdim, da je ta uspeh odraz nenehnega sodelovanja in dela osnovnih šol na področju prometne vzgoje ter sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupščine občine Ravne na Koroškem. Za uvrstitev med prvih deset najboljših ekip v Sloveniji so učenci osnovne šole Franja Goloba s Prevalj prejeli diplomu in praktična darila. Zato se svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Ravne zavzema za še tesnejše sodelovanje s šolami, saj le tako bomo dosegli še večje rezultate pri prometni preventivi ter družbeni samozaščiti kot ustavnih kategorijah našega družbenega sistema.

Pionirjem prometnikom, ki so zastopali skupščino občine Ravne na Koroškem ter mentorju za dosežen uspeh na VI. republiškem srečanju pionirjev prometnikov iskreno čestitamo. Naša želja je, da se naše ekipe takšnih in podobnih tekmovanj vedno udeležijo, saj potekajo v duhu prometnega vzgajanja mladine in po načelu »VAŽNO JE ZNATI IN SODELOVATI«. Razumljivo je, da vse nastopajoče ekipe ne morejo osvojiti prvega mesta, zato je že udeležba na republiškem tekmovanju velik uspeh in dogodek za tekmovalce.

Rudi Blatnik

TEKMOVANJE DIMNIKARJEV V PTUJU

Na tradicionalnem tekmovanju dimnikarjev, ki je bilo maja v Ptuj, so se tokrat pomerili v kegljanju, streljanju in šahu. Med štirimi ekipami so imeli največ športne sreče dimnikarji z Raven. V vseh treh disciplinah so dobili lepe pokale, prehodni pokal pa so dobili v trajno last. Tudi med posamezniki so vsa prva mesta pripadla Ravenčanom. V kegljanju je bil prvi Jože Klemen, v streljanju Jože Rogina, v šahu pa Roman Stumberger.

Jože Gorišek

TRIM

organizacija in možnost udeležbe v posameznih panogah

Tekmovalni TRIM je razdeljen v sedem določenih nalog (tek, planinstvo, TRIM steza, smučanje, plavanje, streljanje in kegljanje ter eno izvirno nalogo (kolesarjenje ali hoja). Sodelovanje pri TRIMU je postalo ena od množičnih, zdravih, predvsem pa prikladnih oblik rekreacijske dejavnosti. Pri izvedbi smo bili povezani s krajevno komisijo za rekreacijo in skupno organizirali razna tekmovanja.

Povezava bo ostala še v prihodnje, vendar bomo vsa tekmovanja za TRIM organizirali tudi samostojno. Izkaznice za tekmovalni TRIM lahko dobe delavci železarne pri referentu za rekreacijo železarne in pri referentih posameznih enot. V teh izkaznicah so vsa potrebna navodila in norme.

Bistvo tekmovanja je v tem, da je na razpolago osem panog. Vsak posameznik lahko tekmuje v vseh panogah. Minimalna udeležba in pogoj pa je, da tekmuje vsaj v štirih panogah po prosti izbiri.

Program izvedbe:

Tek

2400 m za oba spola in vse starostne skupine. Tek je praktično najtežavnejša naloga pri celotnem TRIMU. Možnost priprav mora biti v mesecih aprilu in maju. V juniju, septembru in oktobru pa so vsak torek ob 16. uri organizirana tekmovanja. Dežurni časomerilec in zapisnikar bosta redno navzoča. V knjigo se datumsko vpišejo rezultati. Evidenčni karton posameznika pa se potrdi z doseženim rezultatom in osvojenimi točkami.

Planinstvo

Ločimo tri vrste vzponov:

- od 800 do 1500 m
- od 1500 do 2000 m
- nad 2000 m

Vzponi, pohodi ali izleti so možni v organizaciji oddelkov, obratov, enot ali celotne železarne. Prav tako se priznajo vsi vzponi, ki se jih udeleži skupina vsaj treh udeležencev. V to skupino so všteti tudi vzponi, ki jih organizira Planinsko društvo.

TRIM steza

nudi široko časovno izbiro. Na Rimskem vrelcu in na Prevaljah sta evidenčni knjigi. Udeleženec si vpiše v evidenčni karton le datum udeležbe. Ob koncu leta se na podlagi evidenčnih knjig potrdi udeležba in zabeleži število doseženih točk.

Smučanje

Lažja oblika veleslalom, ki se točkuje v odnosu na orientacijski čas. Za tekmovalni TRIM se upoštevajo vsa tekmovanja, ki jih organizirajo obrati in enote. Ob določenih tekmah, ki jih organizira komisija za rekreacijo, pa bodo imeli možnost nastopa tudi manjši smučarji. Za te smučarje bomo ob ugodnih vremenskih pogojih organizirali vsak torek in četrtek od 15.30 do 17. ure TRIM tekmovanja na poseki. Smučarjem, ki bodo zaposlani železarno na občinskem in medobčinskem prvenstvu kakor na troboju slov. železarn ali na metalurških športnih igrah, se prizna maksimalno število točk.

Plavanje

Možnost tekmovanja v bazenu DTK je vsakodnevna v času, ki je določen za splošno kopanje. Vedno je navzoč dežurni bazena, ki ima evidenčno knjigo, štoparico in žig TRIMA.

Streljanje

Streliška družina Knez Pepi bo imela na svojem strelišču v DTK vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure dežurnega. Ta bo dal tekmovalcem navodila in potrjeval doseženo število krogov oz. točk.

Kegljanje

Tekmovanje je določeno na 50 lučajev (25 na polno in 25 na čiščenje). Starostnih omejitev ni. Redna tekmovanja v obratih, enotah in železarni bodo organizirana tako, da bodo ustrezala pravilom za dosego norm. Razen teh

MLADI »PROMETNIKI«

prvenstev bodo v sporazumu z lastnikom kegljišča pri Lečniku organizirana še dodatna tekmovanja, namenjena izključno za TRIM.

Kolesarjenje oziroma hoja

Tekmovalci lahko tekmujejo v obeh panogah, za točke pa se jim prizna le ena panoga (tista z boljšim rezultatom). Za kolesarjenje bomo samostojno ali s povezavo s krajevno komisijo za rekreacijo organizirali tekmovanja na progi Javornik—Rimski vrelc in nazaj. Ta tekmovanja bodo vsak drugi četrtek v mesecih: 9. maja, 13. junija, 12. septembra in 10. oktobra 1974 ob 17. uri.

Za hojo na 10 km bodo organizirana tekmovanja istočasno s tekom na 2400 m vsak torek ob 16. uri na stadionu v parku telesne kulture (maj, junij, september in oktober). Tudi za to panogo priporočamo tekmovalcem, da so za tekmovanje primerno fizično pripravljene. Proga bo potekala od stadiona prek Šratneka do Rimskega vrelca in nazaj.

Ivan Plešnik

ALPINISTIČNA OPREMA

Uspeh plezalnega vzpona je v veliki meri odvisen tudi od opreme. Oprema mora biti taka, da bo ustrezala tudi v najslabših razmerah, ki nas utegnejo doleteti. Osebna oprema vsakega plezalca naj bi bila taka:

Čevlji morajo biti iz trpežnega in impregniranega usnja, podplat je iz profilirane gume. Čevlji naj se dobro prilagajajo nogi.

Obleka mora biti večslojna, čeprav so sloji tanki, zrak med njimi izolira bolje kot enojna obleka.

Pumparice naj bodo iz trpežnega in toplega blaga, ki se hitro osuši in varuje pred vetrovi. Na zadnji plati in kolenih so koristne zaščitne zaplate. Hlače naj ne bodo preširoke in predolge.

Dokolenke naj bodo volnene in naj segajo nad koleno, da ne zlezejo izpod hlač, ko skrčimo nogo.

Srajca in perilo naj bo iz blaga, ki dobro vpija vlago, srajca naj bo topla in dolga, da nam ne zleze izza hlač, ko iztegemo roke.

Pulover naj bo dolg, prostoren in tople.

Vetrovka naj bo nepremočljiva, dolga in prostorna, z velikimi žepi in oglavnico. Tudi rokavice in volnena kapa naj ne manjkajo v nahrbtniku.

Dežni plašč naj bo takšen, da ga lahko oblečemo prek nahrbtnika.

Zaščitna folija je tanka odeja iz umetne snovi, zložena na velikost cigaretna škatle. Vrača nam $\frac{1}{3}$ toplote.

Nahrbtnik naj bo ozek in visok, spodaj položen z usnjem, s širokimi naramnicami in kovinskim obročkom za vleko.

Čelada je obvezni del plezalne opreme, ki čestokrat rešuje življenja.

Poleg tega spadajo v nahrbtnik še nekatere koristne stvari: komplet prve pomoči, čutarica, vžigalice, sveča, čelna svetilka, bivak vreča, razne vrvice, zemljevid, kompas itd. Poleg osebne opreme pa potrebujemo še plezalno opremo. Šele z izkušnjo si pridobimo sposobnost presojati, kaj vzeti s sabo. Zato se naj začetnik vedno posvetuje z bolj izkušenim tovarišem. Glede plezalne opreme naj velja pravilo, da tudi v najlažjo smer ne smemo vstopiti brez osnovne plezalne opreme, v katero štejejo plezalno vrvo, 5 do 8 klinov, 5 vponk, od teh vsaj 2 z matico, 3 pet metrov pomožne vrvice, debeline 6 mm in plezalno kladivo.

Vrvi služijo alpinistu za varovanje pri plezanju. Prve vrvi so bile izdelane iz konoplje. Te vrvi so neprimerne, kadar postanejo mokre. Danes pa uporabljamo samo vrvi iz umetnih vlaken, ki imajo mnogo boljše mehanske lastnosti. Po načinu izdelave ločimo pletene, vite in vrvi s plaščem. Najboljše so one s plaščem, ker imajo dobre mehanske lastnosti, obenem pa imamo dober pregled nad površinsko obrabo vrvi. Vrvi iz umetnih vlaken so zelo elastične, s čimer se izognemo prevelikim silam v vrvi, ki nastopijo pri padcu. Za varno plezanje z enojno vrvjo mora biti vrvo debela 11 ali 12 mm, ker le take vzdrže 40-metrski padec 80 kg težkega plezalca. V tem primeru povzroči padec v vrvi silo 1200 kp, kar je obenem tudi največja dopustna napetost, ki v vrvi lahko nastopi. Vsaka vrva z manjšim premerom ni varna in se zato lahko uporablja kot dvojna ali pomožna vrva. Normalna dolžina vrvi je 40 ali 80 m. Vrv, ki je vzdržala enkratni padec 40 m, oziroma 80 m, je neuporabna in jo je treba izločiti, ker ponovnega padca ne bi več vzdržala. Za dobro stanje vrvi pa je potrebna tudi pravilna nega. Vrv naj bo shranjena na polici ali obešena, nikakor pa ne sme biti zvitva v osmico. Občasno jo je treba oprati v mlačni vodi z malo razredčenega luga. Na vrvi iz umetnih vlaken pa slabo vplivajo tudi ultravijolični žarki. Vrv mora biti na polovici dolžine označena.

Vponke so vmesni člen med vrvjo in klinom. Vzdržati morajo vsaj 1800 kp. Zato vponke, ki nimajo gravirane nosilnosti, niso varne. Lahko predpostavljamo, da se bo vponka raztegnila že pri 400 do 500 kp. Novejšje vponke so izdelane iz legure aluminija, ki vzdrži tudi 3000 kp. Za samoreševanje in reševanje se izključno uporabljajo vponke z matico, ker se lahko navadna vponka odpre in pride do nesreče.

Klini so eden najvažnejših pripomočkov za varno plezanje. Za različne kamenine uporabljamo različne vrste klinov iz različnih tvarin. Za apnenec se uporablja srednje trdo jeklo, medtem ko mora biti klin za granit in peščenec iz trših jekel. Za zelo ozke razpoke izdelujejo kline, ki jih kasneje še termično obdelajo. Dimenzije klinov so zelo različne.

Od 2 cm do 30 cm in več. Kline, dolžine 2 do 8 cm, prištevamo med specialne, od 8 do 15 cm med normalne, daljši pa so v glavnem ledni klini. Ločimo jih v dve skupini: prečne in vzdolžne. Po obliki prereza pa ločimo še U kline, Z kline itd. V zadnjem času pa se uporabljajo tudi svedrovc. Za njih je treba izvrtati luknjo s posebnim svedrom. Tudi ti klini se med seboj razlikujejo. Imamo kline s kvadratnim prerezom, s pocranami robovi in okroglega prereza. Vsi pa še imajo zarezo, v katero vtaknemo zagazdo, ki povzroči ekspanzijo klina v izvrtini. Za plezanje v ledu in snegu so posebni klini, ki se uvijejo v led. Zabijanje klinov je predvsem stvar izkušenj. Dober klin, zabit v špranjo, ki poteka v smeri obremenitve, vzdrži okoli 500 kp, najbolje zabit klin pa okoli 1000 kp, dobri klini v prečnih špranjah pa precej več.

Plezalno kladivo služi za zabijanje klinov in za izbijanje ter za sekanje oprimkov v led in skalo. Je iz kvalitetnih žilavih jekel, njegova optimalna teža je okoli 600 g. Za plezanje v apnencu ima kladivo dolgo konico, ki omogoča sekanje oprimkov, medtem ko je Cassin razvil kladivo za dolomit brez konice oziroma z zelo kratko. Za plezanje v Centralnih Alpah, kjer je skoraj vedno kombinacija led — skala, pa je primerno kladivo z dolgo, nekoliko zakrivljeno zobato konico.

Stremena služijo za premagovanje gladkih in strmih stopenj v skali. Stremena naj bodo dolžine okoli 1,5 m, imajo pa naj 3 do 4 prečke. Prva prečka naj bo čim višje, tako da je nad njo prostora le toliko, da lahko vtaknemo nogo. Na ta način pridobimo največjo možno višino.

Cepin uporabljamo za zimsko plezanje. Služi nam tudi za sekanje stopov in oprimkov, kot sidrišče in varovališče. Dolžine so od 60 do 100 cm. Za plezanje so primernejši krajši, za hojo pa uporabljamo daljše.

Dereze uporabljamo na strmih snežiščih in lediščih. Izdelane so iz kvalitetnih materialov, lahko se morajo prilagoditi čevlju in morajo biti čim bolj lahke. Število zob je različno, giblje se med 10 in 12, pri čemer sta dva sprednja zoba v močno horizontalni legi.

Krplje uporabljamo kot pripomoček za hojo v mehkem snegu, potem smučji in očala, ki zavarujejo oči pred premočnim sevanjem, lavinska vrvica, ki jo mora imeti vsak alpinist. Lavinska vrvica pa naj ne bo samo v nahrbtniku, mora se tudi uporabljati, saj je za to narejena. Vsa ta oprema je draga, zato jo moramo skrbno negovati.

Človek ne more biti dober gornik, če ni vedrega značaja in če nima občutka za tovarništvo, zakaj prijatelji so prav tako važni kakor dobra oprema. Skupinsko delo je ključ do

uspeha in gola sebičnost naredi človeka majhnega. Nihče ne more od gore dobiti več, kakor daje sam. Bodi velik s tem, da skušaš druge narediti velike!

Logar Branko

ALPINISTIČNE ŠOLE

Namen alpinističnih šol je sistematično izobraževanje mladih planincev v pripravnike — alpiniste. Seznanjamo jih z vsem tehničnim in teoretičnim znanjem, ki ga naj bi obvladal vsak alpinist.

Do sedaj je bila alpinistična šola na Ravnah in v Črni. Skušali smo s propagando in našim delom vključiti v te šole čimveč mladih. To nam je v veliki meri tudi uspelo. Poleg tega, da smo izobraževali mlade planince, smo vedno vzdrževali stik z njimi in imeli dovolj posluha za njihova hotenja. Bistvo šole je v tem, da v njej lahko sodeluje vsakdo, ki to želi. Stike imamo z različnimi šolami na Ravnah, kar se odraža tudi pri udeležbi. Preseñetili so nas rezultati našega razpisa v začetku lanskega leta. Prijavilo se je okrog 90 pripravnikov, takšne številke pa niso vsakdanje v alpinizmu. Veseli smo zaupanja mladih.

Rezultati šole so vidni in bodo tudi v bodoče. V dveh centrih smo vzgajali skupino mladih, ki v veliki meri obvlada tehniko plezanja. Prav ti mladi pa bodo v veliko pomoč v bodočih alpinističnih šolah. Prenašali naj bi znanje, ki so ga dobili, na mlajše. To nam bo v pomoč glede na to, da je veliko starejših alpinistov neaktivnih oziroma za takšno delo nimajo časa. V bodoče bodo alpinistične šole še bolj organizirane. Osnovna naloga, ki smo si jo zadali, je izobraževanje mladih, saj le v tem vidimo napredek. Alpinistične šole naj bi stalno delovale, vendar bi bile zaokrožene v določenem obdobju. V času šole bodo izvedena številna predavanja starejših alpinistov o vsem, kar je v zvezi z alpinizmom: o zgodovini, problematiki našega odseka in o problematiki alpinizma na Slovenskem. Poleg tega bomo prikazovali diapozitive o naših taborih ter odpravah. V vseh predavanjih in diskusijah pa bi v veliki meri sodelovali planinci iz mladinskih odsekov PD. Za sodelovanje bomo prosili predstavnike GRS, ki bi s svojim velikim znanjem pomagali pri izvedbi teh predavanj.

TABORI

Tabori naj bi bili zaključno obdobje šole. Na njih bodo lahko sodelovali vsi, ki to želijo in so v šoli pokazali interes do alpinizma. Namen taborov je delo v skupini, ki bo temeljilo na sistematično načrtanem planu. Za tabore

je značilno množično delovanje in takšno delovanje si želimo tudi mi.

Lani smo izvedli dva tabora, ki sta bila uspešna. Tabor v Julijcih, ki nam bo ostal v spominu predvsem po izredno prijetnem vzdušju in kot velika preizkušnja vseh udeležencev.

Tabor pod Grossglocknerjem je bil po alpinističnih rezultatih glede na vremenske razmere popolnoma uspešen. Žal nam je vseh mladih, ki so vse leto želeli na ta tabor, na koncu pa kljub ogromnim naporom upravnega odbora niso mogli vsi pod Grossglockner. Nismo imeli dovolj sredstev za to.

Tabori bodo tudi v bodoče. V njih bodo pripravniki pod vodstvom starejših alpinistov spoznavali področja in gore drugod. Ne bodo pa spoznali samo gor, temveč tudi ljudi, alpiniste z drugih področij.

VZPONI

Lani smo imeli v primerjavi z drugimi odseki veliko število vzponov. Glede na kvaliteto kot merilo so bili ti vzponi v poprečju težavnostne stopnje 3+. Mislim, da je to povsem realno glede na naše usmeritve in delo z mladimi. Nosilci težjih vzponov so bili starejši pripravniki iz Črne. Splezali so 3 prvenstvene smeri v Veliki Raduhi in Mali Raduhi. Od tega bi omenil do sedaj najtežjo smer v Raduhi, ki je skrajne težavnostne stopnje. Vzpon pa je pomemben vsak, ne glede na težavnost. Vsakdo naj gre v steno s svojim ciljem plezanja.

MNOŽIČNOST

Tabori in šole so posledica množičnosti. Množičnost je v tem času glede na pogled alpinizma morda revolucionarna. Velikokrat se je v raznih razpravah govorilo o množičnosti, a se je le malo kje realizirala. Več se govori o alpinizmu kot zaokroženi enoti ljudi. Miselnost alpinizma kot množične dejavnosti pa še ni zrasla v prepričanje.

Zakaj množičnost? Pred časom smo analizirali stanje alpinizma pri nas in na Slovenskem. Iskali smo vzroke perečega stanja. S tem stanjem, kljub uspehom, ki so individualnega pomena, nismo zadovoljni. Iskali smo vzroke, zakaj to gibanje ni množično. Iskali smo jih v družbi. Govorimo o tehničnem razvoju, o propadanju duhovne kulture človeka, pri vsem tem pa pozabljamo, da smo mi vsi del te družbe. In prav mi smo odgovorni za to. Analizirali smo naše delo, delo naših predhodnikov prav tako. Ali nismo naredili mnogo napak? Ali smo ovirali ta razvoj? V naših gorah so se in se dogajajo stvari, ki se ne bi smele. Ostal bi pri odnosih, predvsem pri odnosih pri mlajših. Ali so ti odnosi bili in so pravilni? Mislim, da ne! Izhajam s stališča, da smo prav mladi ljudje največji idealisti in najpomembnejši so prvi koraki v planino. Ti mladi idealisti se v planinah soočijo s stvarnostjo. Ali jih ne moti pijančevanje, kateremu bi lahko rekel celo neki planinski alkoholizem? Ali jih ne motijo nezdravi odnosi? Ali jih ne motijo prepreke, ki jih postavljajo starejši alpinisti, ki nesebično gledajo na vzgojo? Smo sposobni to preprečiti? Smo sposobni preprečiti govorjenje in razprave, da je vse v redu? Prav tako kot mi, se bodo tudi oni morali soočiti z borbo za boljše, revolucionarnejše ukrepe. Spremeniti bomo morali predvsem sebe, naše delo. To delo bo rodilo zaupanje mladih v nas in takrat ne bomo mogli govoriti o nazadovanju našega alpinizma, ki sedaj ne gre v korak z razvojem množičnega planinarjenja.

Alpinizem prav tako kot planinstvo ni modni pojav, temveč potreba, ki jo čuti planinec, ko mu postanejo planine premajhne. Ne gre v steno zato, ker nima rad življenja, temveč zato, ker ga skuša odkriti še na drug način. In naša naloga je, da jim to omogočimo z našim delom. Vsi vemo, da le iz množice raste resnična kvaliteta. V to množico pa ne bi vključevali samo planincev, ki hočejo biti plezalci, temveč vse, ki so se voljni učiti. Vsi pa smo dolžni delovati tudi v planinskih društvih kot vodniki in prenašalci znanja na mlajše. Naši cilji resnično niso skromni. Naša želja je postati avantgarda planinstva na tem področju, želimo si sodelovanja s planinskimi društvi in vsemi drugimi odseki. Le s skupnimi močmi bomo lahko delovali za enotni cilj, še večji razvoj planinarjenja.

Foto: Milan Klemenc

Na Ivarčkem jezeru

Obvestila in zahvale

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Ta številka je dvojna, ker julija zaradi rednega letnega dopusta Informativni fužinar ne bo izšel. Naslednja številka izide 15. avgusta, 3. št. Koroškega fužinarja pa okoli 25. avgusta. Po potrebi bomo vmes izdali Obvestila delovne skupnosti.

DOPUSTNIKOM O IZPLAČILIH OD

Pred nami je čas dopustov, ki bodo marsikomu padli prav na dan izplačila OD, 15. v mesecu. Da ne bi prihajalo do neljubih nesporazumov, obveščamo vse člane kolektiva, da smejo biti OD na naši blagajni SAMO TRI DNI, nakar jih moramo vrniti na banko. Ponovni dvigi pa so komplicirani in predvsem dolgotrajni. Zato prosimo vse dopustnike, da dvignejo svoje OD v tem roku ali pa za dvig koga pooblastijo.

NA POMOČ — KLIČI 222!

Obveščamo vse člane kolektiva, da se zaradi preureditve telefonske centrale ukinja pozivni telefonski številki poklicnih gasilcev 7 ali 200. Novi poziv za klic poklicnih gasilcev je telefonska številka 222.

HRANITE PLAČILNE VREČKE

Mnogi sodelavci pogosto zahtevajo od našega oddelka za obračun osebnih dohodkov potrdila o svojem povprečnem dohodku za različna obdobja in razne namene. Posebno pogosti prosilci so starši šoloobveznih otrok, ki potrebujejo ta potrdila enkrat za otroški dodatek, drugič za šolske malice itn.

Predvsem za slednje velja, da je plačilna vrečka, kakršna je v rabi pri nas, originalen dokument, ki ima zato tudi vrednost uradnega potrdila. Seveda pa je treba vrečke hraniti, da z njimi po potrebi dokazemo naš OD.

Če bomo torej le nekoliko bolj vestni, bomo sebi in oddelku za obračun OD prihranili precej časa. Čas pa je, kot vemo, tudi denar!

ZAHVALA PREDSEDNIKA OBČINE ŽELEZARJEM

Predsednik SO Ravne Ivan Strmčnik je poslal 25. aprila direktorju železarne naslednji dopis:

»Dovolite mi, da se vam v imenu občanov občine Ravne in v svojem imenu najiskrenejše zahvalim za vaše razumevanje in sodelovanje, ki ste ga izkazali ob gašenju gozdnega požara na območju Črne.

Prosim vas, da posredujete vsem članom vašega kolektiva, ki so sodelovali pri gašenju, iskreno zahvalo za požrtvovalnost in sodelovanje.«

POBUDE MLADIH STROKOVNJAKOV

Mladi strokovnjaki v železarni Ravne z visoko in višjo izobrazbo so že konec aprila sestavili pripombe in predloge o odnosih v podjetju in nekaterih naših pravilnikih. Temu besedilu so priključili še seznam strokovnjakov, ki so v zadnjih desetih letih iz kakršnihkoli vzrokov zapustili

podjetje, ter seznam štipendistov, ki se po končanem študiju niso zaposlili v železarni. Celoten tekst so razdelili vodilnim delavcem v podjetju in družbenopolitičnim organizacijam ter ga namenili tudi za objavo v našem glasilu.

Ker pa pobude mladih strokovnjakov zahtevajo soočenje mnenj in razčiščevanje vrste problemov, je glavni direktor skupaj s člani strokovnega sveta priredil razgovor z njimi, uredniški odbor pa je sklenil počakati z objavo tako dolgo, da bodo znana skupna stališča in bo tako ta snov prikazana kot zaokrožena celota.

Redakcija te številke je bila zaključena pred razgovorom, zato bomo o tej temi pisali v avgustovski številki.

Urednik

OBVESTILO O POČITNIŠKI PRAKSI IN POČITNIŠKEM DELU

Zaradi boljše informiranosti šol in staršev glede počitniške prakse v naši tovarni sporočamo naslednje:

V mesecu juliju in avgustu bo lahko v železarni opravljalo obvezno prakso in počitniško delo več kot 300 učencev, dijakov in študentov. Prijave že sprejemamo v kadrovski službi v sobi št. 9 (tel. 412). Prijave se lahko pošljejo tudi pismeno isti službi. Da bi bilo čim manj problemov pri sprejemu prošenj in pri uskladitvi z možnostmi, vpis po 25. juniju 1974 ne bo več mogoč. Splošni pogoji za sprejem je, da je praktikant popolnoma zdrav ter da je dopolnil do začetka prakse najmanj 15 let starosti.

Podatki o tem, kdo od prijavljenih kandidatov je sprejet in v kateri obrat oziroma službo, bodo podani na razglasnih deskah v tovarni, lahko pa se dobijo tudi v kadrovski službi.

MISEL OB SREČANJU OKTETOV LESNE INDUSTRIJE

Ob srečanju oktetov lesne industrije lahko pomislimo na razmere v našem združenem podjetju slovenskih železarn: mogočnejša družba smo, tudi bogata z zbori in okteti. Na nivoju združenega podjetja bi se lahko vsako leto sestali pevci naših železarn — iz Jesenic, Štor in Raven, pa še iz Zreč in Kroke. Prava revija — kot OD PLIBERKA DO TRABERKA bi lahko bila, vsako leto drugje.

Razmislimo malo o tem problemu — ki ga ni — le malo dobre volje in organizacijskega dela je potrebno! K. J.

ZAHVALA

Podpisani Alojz Levičar se zahvaljujem sodelavcem prometa, sindikatu in ZB železarne za darila ob mojem odhodu v pokoj.

ZAHVALA

Podpisani Ivan Mihelač se zahvaljujem sindikatu železarne Ravne za finančno pomoč v času moje bolezni. Hvala tudi tov. Janežiču in sodelavcem za obiske.

Sopara

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi jo je poslala v zdravilišče Topolšico.

Hari Repotočnik

ZAHVALA

Podpisani Rudolf Grubelnik iz valjarne se zahvaljujem sindikatu za denarno pomoč ob mojem odhodu v pokoj.

ZAHVALA

Podpisani Maks Matavž se zahvaljujem sindikatu železarne Ravne za finančno pomoč moji družini v času moje bolezni. Res iskrena hvala!

ZAHVALA

Podpisani Jože Sotošek se zahvaljujem vsem varilcem centralne delavnice in organizatorjem za lepo spominsko darilo ob mojem odhodu v pokoj.

Obenem želim vsem še nadaljnje uspešno delo.

Politiki so kot vremenoslovci, ki pravi-jo: »Napoved vremena je bila pravilna, samo vreme je bilo napačno.«

Moravia

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. IV. 1974 do 20. V. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci					
1.	Belaj Silvo	21. 1. 1954	PK kovač	kovačnica	iz JLA
2.	Bošnik Jurij	3. 4. 1948	PK delavec	obrat industrijskih nožev	iz druge delovne organizacije
3.	Erjavec Janez	28. 7. 1956	PK delavec	obrat industrijskih nožev	prva zaposlitev
4.	Franc Eva	1. 9. 1954	NK delavka	čistilnica	prva zaposlitev
5.	Gavez Milan	12. 4. 1954	PK topilec	topilnica II.	iz JLA
6.	Gerold Marko	17. 3. 1958	NK delavec	obrat pnevmatičnih strojev	iz druge delovne organizacije
7.	Golob Mirko	20. 7. 1954	PK žarilec	kalilnica	iz JLA
8.	Gradišek Alojz	16. 9. 1952	NK delavec	kalilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
9.	Jazbec Mihael	26. 9. 1954	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz JLA
10.	Kac Silvo	12. 12. 1954	KV kovač o. p.	obrat pnevmatičnih strojev	iz JLA
11.	Kapel Stanislav	22. 9. 1947	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
12.	Kordež Roman	12. 2. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
13.	Konečnik Franc V.	17. 8. 1954	PK topilec	jeklovlek	iz JLA
14.	Kotnik Elizabeta	11. 11. 1949	NK delavka	komunalni oddelek	iz druge delovne organizacije
15.	Kotnik Srečko	13. 2. 1959	NK delavec	materialna služba enote II.	prva zaposlitev
16.	Kralj Marija II.	13. 12. 1927	NK delavka	komunalni oddelek	iz druge delovne organizacije
17.	Krefl Ivan	11. 9. 1949	VSS	PD enote II.	štipendist ŽR
18.	Krivograd Franc VII.	28. 3. 1953	NK delavec	valjarna	iz JLA
19.	Ladinik Jože	26. 3. 1952	SS strojni tehnik	PD tehničnih služb	iz JLA
20.	Lakovnik Milena	5. 2. 1955	NS	služba VPD	prva zaposlitev
21.	Lasnik Franc II.	1. 1. 1956	PK ključavničar	obrat pnevmatičnih strojev	prva zaposlitev
22.	Lesjak Branimir	24. 12. 1954	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
23.	Likar Ciril	17. 7. 1950	NK delavec	transport	iz druge delovne organizacije
24.	Luter Boštjan	14. 10. 1937	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz druge delovne organizacije
25.	Mezner Jožef II.	12. 3. 1943	VSS inž. organizacije dela	služba za kadre	iz druge delovne organizacije
26.	Mlačnik Viktor	13. 6. 1954	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
27.	Motnik Anton II.	11. 7. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
28.	Mravljak Miroslav II.	19. 4. 1953	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
29.	Najrajter Franc	3. 4. 1955	NK delavec	čistilnica	prva zaposlitev
30.	Naglič Marjeta	22. 6. 1942	NK delavka	mini livarna	iz druge delovne organizacije
31.	Osterman Filip	26. 8. 1957	NK delavec	skladiščna operativa	iz druge delovne organizacije
32.	Petrič Alojz	19. 4. 1951	PK strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
33.	Počej Milan	2. 2. 1954	NK delavec	špedicija	iz JLA
34.	Pšeničnik Ana	6. 6. 1958	NK delavec	enota metalurške proizvodnje	prva zaposlitev
35.	Simič Simo	10. 10. 1954	KV ključavničar	strojni obrat	prva zaposlitev
36.	Svetina Ernest	12. 3. 1957	NK delavec	skladiščna operativa	iz druge delovne organizacije
37.	Šardi Stanislav	11. 5. 1954	NK delavec	transport	iz JLA
38.	Šimenc Milan	10. 9. 1952	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz JLA
39.	Škratek Stefan	21. 12. 1953	NK delavec	jeklovlek	iz JLA
40.	Štruc Danica	29. 1. 1956	NK delavec	mini livarna	prva zaposlitev
41.	Vukovič Stanko	15. 4. 1956	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
42.	Zabel Jožica	5. 3. 1958	NS	tehniške službe	prva zaposlitev
Odjavljeni delavci					
1.	Bahtirovič Šefket	20. 10. 1951	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
2.	Bežan Boris	26. 5. 1948	NK delavec	kalilnica	dana odpoved
3.	Bodža Marko	3. 7. 1944	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
4.	Budim Marko	25. 2. 1936	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
5.	Čolakov Dimitar	2. 5. 1947	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
6.	Čolič Seid	1. 2. 1950	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
7.	Dežman Avgust	27. 8. 1943	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
8.	Feguš Janez	30. 10. 1953	PK strugar	obrat strojev in delov	dana odpoved
9.	Gajič Dragan	1. 3. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
10.	Grobelnik Beno	24. 3. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
11.	Haramija Đuro	9. 4. 1940	VSS ekonomist	prodaja enote I.	dana odpoved
12.	Havle Filip	28. 4. 1938	VK gradbeni delovodja	oddelek za novogradnje	dana odpoved
13.	Ilič Stevan	2. 3. 1947	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
14.	Jagica Stevan	2. 4. 1941	KV čevljar	valjarna	samovoljna zapustitev dela
15.	Juvan Viktor II.	17. 3. 1955	NK delavec	gradbeni remont	samovoljna zapustitev dela
16.	Karašič Josip	25. 12. 1926	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
17.	Klemenc Vincenc	2. 7. 1955	KV kovač	kovačnica	v JLA
18.	Kobovec Peter	28. 6. 1953	KV obratovni električar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
19.	Kostanjevec Peter	29. 6. 1955	PK livar	livarna	v JLA
20.	Kotnik Jože IX.	23. 2. 1955	KV strugar	centralna delavnica	v JLA
21.	Kramberger Cvetka	7. 5. 1955	NS	nabavna služba	dana odpoved
22.	Kristan Franc II.	22. 6. 1944	NK delavec	špedicija	dana odpoved
23.	Ožegovič Petar	13. 7. 1941	KV zidar	gradbeni obrat	dana odpoved
24.	Pogorevčnik Karel II.	16. 11. 1950	NK delavec	vzmetarna	prestajanje kazni
25.	Poročnik Alojz	19. 6. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
26.	Praznik Jože	13. 3. 1939	KV šofer	jeklovlek	dana odpoved
27.	Razgoršek Silvo	5. 12. 1953	PK talilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
28.	Rebernik Franc	30. 9. 1940	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
29.	Rotovnik Marjan	29. 3. 1955	PK žarilec	kalilnica	v JLA
30.	Strmčnik Jože	17. 1. 1951	KV rudar	transport	dana odpoved
31.	Strmčnik Pavel	25. 1. 1955	PK kovač	kovačnica	v JLA
32.	Škalič Majda	28. 12. 1953	SS administrativni tehnik	služba za kadre	dana odpoved
33.	Tratnik Anton	19. 5. 1951	NK delavec	topilnica	dana odpoved
34.	Valente Jožef	4. 10. 1954	KV topilec	topilnica	v JLA
35.	Verko Ferdo	21. 5. 1948	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
36.	Videršnik Vinko	31. 3. 1952	PK žerjavovodja	topilnica	prestajanje kazni
37.	Znidaršič Franc	2. 4. 1949	PK brusilec	obrat pnevmatičnih strojev	umrl

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti:

- 1 — VSS inženir organizacije dela
- 1 — VSS absolvent strojništva
- 1 — SS strojni tehnik
- 2 — KV ključavničarja
- 2 — KV rezkalca
- 1 — KV kovač o. p.
- 1 — PK kovač
- 2 — PK topilca
- 1 — PK žarilec
- 1 — PK ključavničar
- 1 — PK strugar
- 2 — PK delavca

- 24 — NK delavec
- 2 — NS

Odjavljeni:

- 1 — VSS ekonomist
- 1 — VK gradbeni delovodja
- 1 — SS administrativni tehnik
- 1 — KV ključavničar
- 1 — KV čevljar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV obratni električar
- 1 — KV strugar
- 1 — KV zidar

- 1 — KV šofer
- 1 — KV rudar
- 1 — KV topilec
- 1 — PK strugar
- 1 — PK livar
- 1 — PK talilec
- 1 — PK žarilec
- 1 — PK kovač
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — PK brusilec
- 17 — NK delavec
- 1 — NS

Franc Žnidaršič

Dragi Franci!

Nismo še pozabili pred kratkim umrlega sodelavca, ki smo ga spremljali na njegovi zadnji poti, sodelavca prav iz oddelka, kjer si delal tudi ti, ko smo danes zopet na enaki poti, ko spremljamo tebe, Franci, tako nepričakovano k poslednjemu počivališču, v tvoj prerani grob.

Odhajaš brez slovesa od nas, zato smo prišli, da se ti poklonimo. Dovolj, da spregovorim v imenu osnovne organizacije ZK nekaj besed o tvojem tako kratkem življenju.

Rodil si se šele pred 25 leti na Lešah kot sin delavske družine. Po končani šoli si se zaposlil v železarni Ravne v oddelku ozobljenja in brušenja v mehanskih obratih. Odšel si k vojakom, vrnil si se zopet na svoje staro delovno mesto, izkazal si se kot zelo dober delavec, bil si nesebičen prijatelj, vedno si rad pomagal in za vsakogar si imel prijazen nasmeh. Bil si tovariš, imel si vedno napredne ideje, zato smo te pred dvema letoma brez premišljevanja sprejeli v naše vrste — v zvezo komunistov. Nismo se zmotili, saj si s svojim delom v popolnosti opravičil članstvo v tej organizaciji.

Bil si družaben, pripravljen vsako nalogo vedno z voljo opraviti. Bil si borec za pravične napredne ideje, pri čemer nisi videl le samega sebe, ampak dobro vse družbe.

Po naravi si bil zelo skromen in tih ter med sodelavci — prijatelji zelo priljubljen. V naši organizaciji bo ostala vrzel, kajti takega komunistu in tovariša, s takim zgledom in nazorom je zelo težko nadomestiti.

Dolgo bi še lahko naštevati tvoje dobre lastnosti, ali kaj, ko te ni več, niti nas ne slišiš več.

Čeprav si imel tako željo do izpopolnjevanja, ko si se želel usposobiti za poklicnega šoferja, je petkova noč prekinila

tvojo pot in vožnja z avtomobilom se je za vedno ustavila ravno na poti od tvojega rojstnega kraja, ki si ga obiskal še zadnji večer, kot bi slutil, da ga ne boš nikoli več.

Dragi Franci! Obljubljamo ti, da bomo tvoje začetno delo nadaljevali, tvoj vzor prenašali na mlajše rodove in se po tebi zgledovali, zato boš ostal vedno med nami.

Mami, atu, bratu, sestram in drugim sorodnikom izrekam v imenu OOK mehanikskih obratov iskreno sožalje.

DELOVNE NEZGODE V APRILU

Jože Rožej, centralna delavnica — pri izbujanju vezovnega obroča na vodilih parnega kladiva mu je kladivo spodletelo, pri tem je udaril z roko ob rob vodila in si poškodoval kazalec desne roke.

Stane Šteharnik, promet — po končanem premikanju z lokomotivo je izstopil, pri tem mu je na stopnicah zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval čelo in nos.

Zdravko Lesjak, centralna delavnica — pri brušenju z brusilnim strojem se je tujek odbil od stene in mu priletel izza očal v desno oko.

Ivanka Paradiž, TOZD TRO Prevalje — pri merjenju z merilnim trnom je udarila z desno roko na vrtečo se brusilno ploščo ter si pri tem obrusila hrbtno stran desne roke.

Silvo Čekon, obrat strojev in delov — pri nameščanju valja s pomočjo žerjava mu je ta zdrsnil in mu poškodoval prstane desne roke.

Marko Hribernik, skupne službe TOZD II — pri razkladanju embalažnih košar s pomočjo demaga mu je pri nameščanju ta zdrsnila, pri čemer si je poškodoval mezinec leve roke.

Rudolf Kotnik, obrat strojev in delov — pri lepanju VIDIA ploščice za strgarski nož mu je ta zdrsnila v notranjost vrteče se diamantne brusilne plošče, zaradi česar mu je ploščico vrglo v obraz pod desno oko.

Marjan Jakob, centralna delavnica — pri struženju mu je vroč ostružek priletel pod levo oko ter ga opekel.

Mirko Marzel, topilnica — pri postavljanju lijaka na livno ploščo mu je ta zdrsnil na desno nogo in mu poškodoval palec.

Feliks Pešl, topilnica — pri odstranjevanju kap s kokil se je ta odpela s kavlja žerjavne verige ter mu padla na levo nogo in mu poškodovala palec.

Bernard Valentar, valjarna — pri reguliranju odprtini pri uvodnih čeljustih IV. valjarskega ogrodja ga je vroč valjanec oplazil po goleni leve noge.

Jože Voler, jeklovlek — med dvigovanjem odlagalne košare s pnevmatičnim dvigalom se je ta snela iz ležišča ter padla na tla, pri čemer mu je poškodovala nart desne noge.

Konrad Ošlovnik, kovačnica — pri obračanju gredice z žerjavom je ta zdrsnila iz klešč ter se mu skotalila na levo nogo in mu poškodovala prste.

Jože Gnamuš, valjarna — pri zlaganju gredic se mu je ena skotalila iz veza ter mu padla na nart desne noge.

Sirovina Pero, topilnica — pri dvigu kokile z žerjavimi kleščami so te popustile, pri čemer si je poškodoval palec leve roke.

Vinko Prijanovič, valjarna — pri predvaljanju gredice na drugem valjarskem ogrodju je bil valjanec nekoliko kriv, pri vtiku v kaliber pa so ga valjarske klešče udarile po gležnju leve noge.

Mali zmaj

NOVE KNJIGE V STROKOVNI
KNJIŽNICI

- 3587/316 Eržen P., Raziskave površinskih vzdolžnih razpok na valjanih gredicah jekla kvalitete Č 2330 III/1,2 1973.
- 3587/319 Žvokelj J., Vrtilno upogibni preizkusi legirane jeklene litine ČL 4730 in ČL 4731 1974.
- 5380 Kosolapova T. Ya., Carbides, properties, production and applications 1971.
- 5381 Volk P., Antriebstechnik in der Metallverarbeitung 1966.
- 5382 Novak M., Organizacija rada u socijalizmu 1974.
- 5383 K. H. Engel, Handbuch der neuen Techniken des Industrial Engineering 1972.
- 5384 Elektrowärme. Theorie und Praxis 1974.
- 3587/320 Treppo M., Določevanje žvepla v EPŽ žlindrah in soleh 1973.
- 3587/321 Tomašević S., Osvajanje kolorne metalurgije tehnikom parcijalne oksidacije 1973.
- 5385 Theisen R., Tabellen der Massenschwächungskoeffizienten von Röntgenstrahlen 1967.
- 5386 Prüfung und Untersuchung der Korrosionsbeständigkeit von Stählen 1973.
- 3587/322 Institut za metalne konstrukcije. Razvoj in delo v letih 1953—1971 1972.
- 3587/323 Uvajanje NC — tehnologije v industrijo in avtomatizacijo proizvodnje z malimi digitalnimi računalniki 1973.
- 5387 Anakioski D., Planiranje u udruženom radu 1974.
- 3587/324 Kveder A., Diagrami predelavnosti jekel 1973.
- 5388 Powder Diffraction File Search Manual (Hanawalt Method) Inorganic 1973.
- 5389 Fedorov V. G., Gazovaja svarka i rezka metallov 1972.
- 5390 Zaharov M. V., A. M. Zaharov, Žaropročne splavi 1972.
- 5391 Obščaja metallurgija 1971.
- 5392 Das TTL Kochbuch 1973.
- 5393 Engel L., Druckluft Handbuch 1971.
- 5394 Eršov G. S., Vzaimodejstvie faz pri viplavke legirovanih stalej 1973.
- 5395 Enrick N. L., Betriebsführung und Statistik 1969.

Tako smo letos praznovali 1. maj

Foto: F. Kamnik

- 5396 Podbrežnik F., Preporuke za održavanje opreme u preduzeću I, II, III. 1973.
- 5397 Birkner H., Siebdruck auf Papier und Stoff 1968.
- 5398 Mikolji V., Povijest željeza i željeznog obrta u Bosni 1969.
- 5399 Voprosi specialnoj elektrometallurgii 1973.
- 5400 Rafinirujuščie pereplavi 1974.
- 5401 Elektrošlakovij pereplav 1973.
- 5402 Problemi specijalnoj elektrometallurgii 1970.
- 5403 Lüdtke F., Malen, Zeichnen, Gestalten 1973.
- 3587/325 Prešeren A., Kolokvij o raziskavah s področja sekundarnega žilavenja jekla 1973. 1—4.
- 5404 Dakyart U., Elektrošlakovij pereplav 1973.
- 3587/326 Osvajanje proizvodnje EPŽ v železarni Ravne na napravi R-951 1974.
- 3587/327 Osojnik A., J. Perman, Plinska kromatografija v jeklarstvu 1974.
- 3587/328 Eržen P., Raziskave površinskih vzdolžnih razpok na valjanih gredicah 1974.

rem obuti, ker jih nisem vaju. Kadar mi podarijo dobre, jih odparam.»

Privzdignil je svojo nogo nad suho listje ter pokazal v krpo zaviti palec skozi luknjo v usnju.

Pomolčal je in pričel spet gladiti kos trdega lesa.

Potem je dejal:

»Vzeli so mi nož.«

»Kdo neki?«

Potepuh je dvignil svojo roko ter okrenil dlan proti mestu, drugega odgovora ni dal. Vendar je sledil toku svoje počasne misli, kajti čez čas je rekel:

»In mi ga niso vrnil.«

Ostal je resen, nem, nezmožen izraziti misli, ki so se valile v njegovi mračni duši. Njegov nož je bil s pipo edino premoženje, kar ga je imel na svetu. S svojim nožem je rezal trdi kruh in kožico slanina, ki so mu jo dajali na pragu kmetij, hrano, ki je njegove brezobne čeljusti pač niso mogle razgristi; in s svojim nožem je sesekljaj čike smotk, da je z njimi natlačil pipo; s svojim nožem je ostrgal nagnito sadje in z njim je iz kupov smeti potegnili kakšno užitno stvar. S svojim nožem si je rezal popotne palice ter odlamljal veje, da si je pripravljaj ležišče iz listja ponoči v hosti. S svojim nožem je vrezoval v hrastovo skorjo ladjice za dečke in v mehki les lutke za deklice. S svojim nožem je izvajal vse umetnije življenja, najpotrebnejše kar kor najtanjšje, in je neprenehoma lačen. Včasih iznajdljivo skrbel za potrebe ter izgotavljal iz trsov okusne vodnjake, ki so se zdeli še mestnim gospodom srčkani.

Kajti tale mož, ki ni maral delati, je opravljal vse mogoče obrti. Ko je prišel iz zavora, mu ni uspelo, da bi si izprosil vrnitev noža, ki so ga bili shranili v pirsarni. In odšel je na svojo pot po svetu razorožen, oropan, slabotnejši kot otrok reven. Razjokal se je. Majhne solzice peklo njegove krvaveče oči, ne da bi izlile. Potlej se mu je povrnil pogum in je odšel iz mesta, je našel staro rezilo kotu za mejo. Zdaj mu je iznajdljivo delal dober bukov ročaj, ki si ga je sam urezal v hosti des Bergères.

Branje

Anatole France

PROFESOR IN BERAČ

Gospod Bergeret je zagledal starca, ki je sedel na drugi strani poti na kupu uvelega listja. Bil je divja postava in jedva ga je bilo moč razločiti izmed stvari, ki so ga obdajale. Njegov obraz, njegova brada, njegove čunje so imele barve kamenja in listja. Počasi je strgal kos lesa s staro britvijo, ki se je z leti zmanjševala od brušenja.

»Dober dan, gospod,« je rekel stavec. »Sonce je ljubko. In še nekaj dobrega vam povem, to je, da ne bo deževalo.«

Gospod Bergeret je prepoznal Ostrožnika, potepuha, ki ga je preiskovalni sodnik

Roquincourt pač po krivici vpletel v zadevo hiše kraljice Margarete in ga je obdržal šest mesecev v ječi. Gospod Bergeret, ki je čutil naklonjenost do bednih, je z lepimi besedami odgovoril na Ostrožnikove lepe besede.

»Dober dan, prijatelj,« mu je rekel, »vidim, da dobro poznate te kraje. Ta obronek je toplejši in v dobrem zavetju.«

Po kratkem premolku je Ostrožnik odgovoril:

»Poznam boljše kraje. Toda ti so daleč. Hoje se ni treba bati. Noga je dobra. Čevljev ni prida. Toda dobrih čevljev ne mo-

Ob misli na nož se je spomnil svoje pipe. Rekel je:

»Pipe mi niso vzeli.«

In iz platnene vrečke, ki jo je nosil na prsih, je vzel nekakšno črno in lepljivo kocko, gorišče pipe brez vsakega videza cevke.

»Ubog! moj prijatelj,« mu je rekel gospod Bergeret, »niste mi videti ravno velik zločinec. Kako to, da vas tako pogosto zapirajo?«

Ostrožnik ni bil vaje razgovorov. Nikakor ni vedel, kako vzdržati pogovor. In čeprav je imel dokaj globoko svojevrstno bistrost, vendar ni takoj doumel smisla besed, ki so bile naslovljene nanj. Manjkalo mu je pač vaje. Sprva torej ni odgovoril gospodu Bergeretu nič, ta pa je pričel risati s svojo palico črte v beli cestni prah. Toda nazadnje je dejal Ostrožnik:

»Saj ne počenjam grdih stvari. Torej sem kaznovan za drugo reč.«

In pogovor se je povezal brez hujših presledkov.

»Hočete reči, da vas spravljajo v zapor zaradi nedolžnih dejanj?«

»Vem za tiste, ki počenjajo grde reči. Toda narobe bi bilo, če bi govoril.«

»Ostrožnik,« je vprašal gospod Bergeret, »pravijo, da ste potepuh posebne sorte in da tudi tedaj, če nič nimate, nikoli ne krade. Vendar živite s hudodelci. Poznate morilce.«

Ostrožnik je odgovoril:

»So ljudje, ki mislijo tako, in drugi, ki mislijo drugače. Če bi meni prišlo na um hudodelstvo, bi izkopal na bregu Duroc luknjo pod drevesom, tja na dno bi položil svoj nož in s svojimi nogami bi natlačil zemlje nanj. Tiste, ki jim je hudodelstvo na umu, vodi nož. Vodi jih tudi oholost. Jaz sem čisto mlad že izgubil smelost, ker so ljudje brili norce iz mene, pa dekleta in otroci po vsej deželi.«

»In nikoli niste imeli nasilne in hudobne misli?«

Vedno mikavne

Foto: Milko Dolinšek

»Včasih, ko sem srečaval ženske, ki sem jih videl hoditi same po potih, zastran misli, ki sem jo imel. A to je minilo.«

»In se vam ne vrne več?«

»Včasih.«

»Ostrožnik, vi ljubite prostost, vi ste svobodni. Živite brez dela. Srečni ste.«

»So tudi srečni ljudje. Jaz nisem.«

»Kje pa so tisti, ki so srečni?«

»Na kmetijah.«

Gospod Bergeret je vstal, položil kovance za deset soldov Ostrožniku v roko ter dejal:

»Vi mislite, Ostrožnik, da je sreča pod streho, v kotu ognjišča in v postelji s pernicami. Mislil sem, da ste modrejši.«

(Iz romana Sodobna zgodovina)

OBRAZ

Povsod obrazi tuji so,
med njimi sam sem tuj.
Ko nemo razgledujem se,
zazrl sem se v dekle.

Zelim, da bi jo kdaj spoznal,
obraz njen božal bi,
ljubezen pil iz nje oči,
ji rekel: »Draga, vrni se!«

Počasi množica odhaja,
z njo deklica je šla.
Zaman oziram se,
da videl bi dekle.

Tine

VZDIH

Še kol'ko let
mi je na svet
dano živet?
Brez,
kot pomladni evet
cvetočih deklet
— prazen je svet!

Arne

HUMOR V TOZD

Slabo je slišal

Lojze svojemu tovarišu pri delu na stroju hvali svoj stroj: »Pravim ti, izmeček je na tem stroju težko narediti!«

Prav takrat pa gre mimo delovodja, ki prisluhne in de: »Kaj je tu težko? Vse se da narediti. Če se le hoče!«

Maček na žerjavu

Vodja skupine remontnih delavnic vzdihne: »Ja, sedaj je pa problem spraviti mačka z žerjava!«

Grega, ki se rad izogne nevšečnim nalogam, se ponudi: »Če se strinjate, tovariši, bi jaz šel domov po Flokija. Pred njim zbeži vsaka mačka!«

Vabljeni!

KRIŽANKA „NAŠI KRAJI“

METER		MOŠKO IME	KRAJ MED MEŽICO IN ČRNO	HOMERJEVA PESNITEV	VRSTA IGLASTEGA DREVESA	SRBSKO MOŠKO IME	FOSFOR		STARO-ŽIDOVSKI KRALJ
		MAJHEN DELČEK							
LEKARNAR		GOSTA IN ČRNA TKANINA					MOTOVILO		
SESTAVIL IN RISAL: MIV	AMPER KARIRASTO IN BOMBAŽ. BLAGO	DOLG HODNIK ODDELEK RIMSKE KONJEN.							
OKRASNI KAMEN			JUŽNO-AFRIŠKA REPUBLIKA NIKELU			NOTRANJE DVORIŠČE			
VRSTA STEBROV						PEVSKI ZBOR IZ PREVALJ VZHOD			
DEL GOLA					ZAGNANOST, ELAN				
ŽELEZŌ		REDKO MOŠKO IME	KRATICA ZA LOGARITEM			FIGURA PRI ČETVORKI			TEKMOVANJE
SLONOY ČEKAN						SOPROGA FARAD			
ORODJE ZA ORANJE					ZAHODNO-NENŠKI DROBIŽ ALUMINIJ				
TELVDADNO ORODJE			TANKA MREŽASTA TKANINA	PLOŠČIN. MERA SPOLNO UDOBJE		IGRA NA SREČO TENIŠKI POJEM			
		RUSKI VOZOVI Z VPREGO					ANTUN NALIS ZVEZDA V ORLU		
GODALNI INSTRUM. BAJKA					ELEMENT VEZANJA				RENIJ
VRSTA MOT. OLJA					NI PROFE-SIONALC STAR SLOVAN				
KONEC ŽIVLJE-NJA			ENOTA ZA POSPEŠEK SARAJEVO			KLINSKI ŽLEBOVI			
DEPARTMA V FRANCIJI			MEŠTO V HRVATSKEM PRIMORJU			AFRIŠKI VELETOK			LITER
GRŠKA ČRKA			DALMATINSKO MOŠKO IME			JEZERO V SOVJ. ZVEZI			

Nikoli sit

Berlinski zidar je na vprašanje, ali je sit, odgovoril takole:

»Besede sit ne poznam. Ali sem lačen ali pa mi je slabo.«

Alkohol

»Alkohol,« je rekel zdravnik, »je strup, ki ubija počasi.«

»Nič ne de,« je odvrnil pacient, »saj imam čas.«

Ali — ali

Pijanec: »Bi popil še enega? Želodec pravi »da«, glava pravi »ne«. Glava je pametnejša od želodca in pametnejši zmeraj popusti. Torej bom popil še enega!«